

Hui Hai'nin Zen Öğretileri

İngilizceye Çeviren
John Blofeld

Türkçesi
Korhan Güler

Hui Hai'nin Zen Öğretileri

"Bilgeler gerçeği zihinde arar Buda 'da değil, gerçeği zihinde değil de Buda'da arayanlar budaladırlar."

İşte size klasik Zen metinleri içerisinde ęok önemli bir yere sahip olan ve Tang döneminde yaşadığı düşünülen Zen ustası Hui Hai'nin kaleme aldığı ve Zen öğretisinin ruhunu anlatan yetkin bir kitap.

Kendi zdoğasını, kendi iç varlığını derinlemesine tanımak isteyip de yola ęıkmiř yolcular için...

© John Blofeld, 1962 © Okyanus Yayıncılık ve Yapımcılık Ltd. Şti. İstanbul, 2001 1. Basım
- Adet 1000 Editör: Lütfü Bozkurt Türkçesi: Korhan Güler Düzelti; Esra Bilal Kapak
Tasarımı: Nare Öztürk ISBN - 975 - 7200 - 78 - 6 Ofset Hazırlık Baskı ve Cilt:

Çizge Tanıtım ve Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: (0212) 482 56 28

OKYANUS YAYINCILIK VE YAPIMCILIK LTD. ŞTİ. Ankara Cad. Konak Han. 34410
Cağaloğlu - İstanbul Tel + Fax: (0212) 513 42 59

ZEN KİTAPLIĞI'nın diğer kitapları

- A. Meutes J. Bossert

GÜNDELİK YAŞAMDA ZEN

- Thich Nhat Hanh

TAZE BİÇİLMİŞ ÇİMEN KOKUSU

- Sheng Yen

BUDA ZİHNİNİ KAZANMAK

- Thich Nhat Hanh

HUZURUN KENDİSİ OLMAK

- Red Pine

BODHİDHARMA'NIN ZEN ÖĞRETİSİ

(Hazırlanıyor)

Hui Hai'nin Zen Öğretileri

İngilizceye Çeviren John Blofeld (Chu Ch'an)

Türkçesi Korhan Güler

OKYANUS

ÇEVİRMENİN SUNUŞU

DUA

Hocalarıma hürmet! Üç Kıymetli Birliğe- Buda, Dharma ve Sangha'ya - hürmet! Hepimizin içinde varolan O'na hürmet!

İNGİLİZCE TERCÜMENİN DOĞUŞU

Büyük İnci olarak sevgi ile anılan Zen Ustası Hui Hai'nin öğretilerini İngilizce'ye çevirme görevine, yıllar önce aynı çalışmanın tamamlanmamış bir çevirisini yaptığımdan çok daha alçakgönüllülükle yaklaştım. Geçen yıllar bu öğretilerin paha biçilmez değerini daha derin bir anlayışla kavramamı getirirken, bir yandan da giderek benim kelimelerin tercümanı ve anlamların yorumlayıcısı olarak yetersizliklerimin farkına varmamı sağladı. Aslında Budacı metinlerde kullanılan Çince hakkında bir Batılı'nın sahip olması gereken bilgiye ve Mahayana Budacılığın Çin'deki biçimleriyle uzun bir tanışıklığım olmasına rağmen bunlar bu görev için zayıf sayılabilecek vasıflardı. İdeal olarak, bir çevirmen Zen (Ch'an) öğretilerinin inceliklerine öyle derinlemesine nüfuz etmiş biri olmalıdır ki, metnin en derindeki anlamlarını sezgisel olarak kavrayabilsin. Benim bu çalışmayı üzerime almamın tek mazereti, 'zamanın kanatlı' savaş arabaları'nı ileriye doğru fırlatan şartlara olan şaşkırtıcı duyarlılığımıdır. Şu an Budacılık Çin'de çürürken ve Tibet'te kökünden sökülürken, modern yaşamın cafcıflı cazibeleri geride kalan Budist ülkelerdeki inananların akıllarına tehlikeli akınlar düzenlerken, geleneksel bağların çoğu kırılmadan, veya tamiri imkansız bir hale gelmeden, Batı için Budacılığın özünü korumak isteyenler asgari vasıflara bile sahip olsalar hızla harekete geçmelidirler. İngilizce'de hali hazırda Budacılık hakkında birçok kitap mevcuttur, fakat bu kitapların çoğu benim gibi konunun etrafında dolanıp durmayı bilen yazarlar tarafından yazılmışlardır; bu yüzden en acil ihtiyaç Ustalar tarafından yazılmış özgün Sanskrit, Çin, Tibet ve Japon metinlerinin çevirileridir, çünkü fırçayı kağıtla buluşturmadan onlar çoktan Budizm'in yüreğine nüfuz etmişlerdir. İşte bunlar beni bu kısa fakat çok zor göreve taşıyan sebepler ve kuvvetlerdir.

1959-60 kışını Himalayaların eteklerinde çiçeklerle çevrelenmiş bir kasaba olan Kalimpong'da geçirirken, Tibet'teki tapınaklarından Buda'nın öğretilerini (Dharma) kısıtlamasız ve korkusuzca vazedebilecekleri bir liman arayışıyla son zamanlarda kaçıp gelen evliya gibi keşişlerden birinin ayağının dibinde hergün birkaç saat geçirirdim. Yazık

ki, Tibetçe bilmemem, beni, bana cömert bir şekilde vaktini harcayan kibar ve sabırlı bir Tibet araştırmacısı ve dilbilimcisi olan John Driver'ın hizmetlerine acıklı bir biçimde bağımlı yaptım. Buna rağmen, öyle kıymetli bilgiler bildiren bu keşiflere bu kadar yakın olmak ancak bir o kadar da ayrı olmanın bana verdiği hüznü hiçbir şekilde uzaklaştıramıyordum. Sonra birgün, kederli bir şekilde Kanchen junga'nın heybetli kar manzarasını izlerken, bana olduğu kadar başkaları için de gereksiz olan pişmanlıklarla değerli zamanı harcadığım düşüncesi geldi. Tibet veya Sanskrit dilinde hiçbirşey bilmesem de, en azından Çin Budist metinleri hakkında birşeyler biliyordum. Bir çeviri başyapıtı olmaktan uzak olmasına rağmen çevirdiğim Huang Po'nun Zen Öğretileri*, o zaman bile aydınlanmış bir zihnin olağanüstü işleyişi hakkında kimi insanlara bir anlayış sunuyordu.

* Yay. Notu: Huang Po'nun Zen Öğretileri yayınlarımız arasında çıkacaktır.

Bunun üzerine, İkinci Dünya Savaşı sırasında hastalığımın iyileşmesi için Chungking'teki büyükelçiliğimizin karakolundan Çin'in batısında uzun ve derin bir vadide tecrit edilmiş bir tapınağa gidişim aklıma geldi. Bugün tapınağın ismini bile hatırlamıyorum, fakat orada başıma gelenleri kolay kolay unutmam. En nefis zevklerin bile bu kadar çabuk yavanlaşması tuhaftır (ve hiç kuşkusuz Büyük İnci'nin kitapları gibi olan kitaplara olan ihtiyacımızın bir göstergesidir). Bu huzurlu tapınakta yaşarken, bütün gün arkadaş canlısı keşiflerle çay içip, kitap okuyup, bu verimli vadinin iki yanına doğru uzanan güzel çam ormanlarına bakmaktan başka yapacak hiçbir işim olmadığından, kendimi sıkılmış buldum! Yıllarca ağır çalışmamın ve bir aylık hastalığımın bütün kalbimle istememe neden olduğu güzellik ve aylaklık çok çabuk cazibesini yitirmişti. Yaşlı kütüphaneci keşif, keskin gözleriyle ilginç başka tarafa çekilmesini istediğimi farketmiş ve onunla birlikte sabahı kütüphanede- tapınağın kutsal salonu kadar büyük bir çadır-geçirmeye götürmüştü. İçerisi çoğunlukla kitaplara değil, eskiden Çin metinlerinin yazılması için kullanılan narince kazınmış tahtalardan binlercesiyle doluydu. Bir çoğu asırlarca önce yazılmıştı, ve üzerlerinde bulunan dikey sıralar halindeki harfler öyle zarifçe şekillendirilmişlerdi ki, onlara dokunarak ve takdir ederek bir kaç mutlu saat geçirebiliyordum; fakat sağlık durumum beni zayıf bırakmıştı ve şimdilik kutsal salonun dışına açılan avlunun diğer tarafındaki yatak odama dönmem gerekiyordu. Tam gitmek için dönmüşken, yaşlı keşif gülümseyerek incelemiş olduğum tahtaya basılmış kadim metinlerden bir tanesinin kopyasını elime tutuşturdu.

Odama döndükten sonra, ki öğlen olmasına rağmen nispeten karanlıktı, kırmızı adak mumlarından bir tane yaktım ve aylakça yaşlı beyefendinin hediyesinin sayfalarına göz gezdirdim. Bu Ch'an (Zen) ustası Hai Hui tarafından oluşturulmuş, talebeleriyle yaptığı

diyaloglardan derlenen bir sekizinci yüzyıl (T'ang hanedanlığı) metninin yeni baskısıydı. Neredeyse anında beni kendine çeken etkileyici bir cümleyle karşılaştım, bilgiler gerçeği zihinde arar Buda'da değil; oysa zihinde değil Buda'da arayanlar budaladırlar! Bu şiddetli bir şekilde benim merakımı uyandırdı, çünkü inançlı bir Budist yazarın Tanrıların ve İnsanların Öğretmeninden bir şeyler arayanları bu şekilde kınaması çok sıradışı gözüküyordu. Bu sözleri kafirce bulan herhangi bir kimse kolayca affedilebilir- ki ben kitabın tümünü okuyana ve anlamanın o ilk zerresini deneyimleyene dek böyle hissettim. O an orada bu şaşırtıcı kitabı çevirmeyi denemeye karar verdim.

Bu kararın ilk meyvası, Ani Aydınlanma Yolu adındaki bu metnin ilk yarısının çevirisi olan küçük bir kitaptı ve Londra'daki Buddhist Society tarafından basılmıştı. Şu an onun bir kopyası elimde yok fakat hiç şüphesiz olmasın tercümanın tecrübesizliği yüzünden hatalarla dopdoluydu. Sadece Büyük İncinin bilgeliğine çok büyük bir adaletsizlik yapmamış olduğumu ümit ederim; eminim ki ifadesindeki açıklığın büyük bir bölümü kaybolmuştu.Şimdi onaltı sene sonra, eserin tamamını çevirdim, ilk kısmın yeniden çevirisi için özgün metne geri döndüm ve Tsung Ching Kayıtlarını ise ilk defa çevirdim.

ÇEVİRİ YÖNTEMİ

Bu görevde üç durumun büyük yardımını gördüm- henüz çok derin olmamasına karşın eskisine kıyasla giderek büyüyen bir Ch'an (Zen) Budizmi bilgisi; eski arkadaşım rahmetli I.T. Pun'ın bana ilk çevirim hakkında bıraktığı notlar; ve çok büyük bir Zen alimi olan Charles Luk'tan edindiğim paha biçilmez yardım. Bu sonuncu ve iyi talihimin en büyük parçası için duyduğum şükran ve takdiri ifade edebilecek hiçbir kelime bulamıyorum.

Çevirimde, biraz da olsa yorum yaptım. Şöyle ki bazen özgün Çince metinde geçen veciz sözleri zorla ima ederek yazmaya tereddüt etmedim; çünkü çok titiz bir kelime kelime çeviri telgraf dilinden daha fazla anlaşılır olmayacaktı. Üstüne üstlük, kimi yerlerde belirli bir Çince karakter kullanıldığında onu her zaman İngilizce'ye aynı kelime yada tabir olarak çevirmedim. Alimler bunu kusurlu bulabilirler, fakat Çin düzyazısı diğer dillerin şiiiriyle ortak bir noktaya sahiptir ki bu onu derinlik yüklü ve çevirisini fevkalade zor yapar- neredeyse her önemli kelime birçok anlama geldiğinden, çevirmen sözün gelişine en uygun olan bu anlamlardan bir tanesini seçmek ve ayrıca aynı anda belirtilen bu anlamları atlamak ya da yenilerini eklemek zorunda kalır. 'Hsin' (zihin, yürek, vb.) gibi bir kelimenin muğlaklığı takdire şayandır, çünkü Budizmde senin zihnin, benim zihnim, onun zihni, ve yaratılmamış ölümsüz ZİHİN gerçekte bir olarak bilindiği gibi, zihin, düşünülen şey ve düşünme eylemi de tek ve aynı şey olarak alınır. İngilizcenin kesinliği çoğu zaman bir avantaj olsa da bu mümkün olan en iyi çevirinin bile mükemmelliğini kısıtlayan bir faktör olarak karşımıza çıkar. Arkadaki sözlükte böyle çevirisi zor olan birtakım kelimelerin bir listesini bulabilirsiniz.

Okuyucu kimi yerde metnin tarzını fazlaca tekrar üzerine kurulmuş bulabilir, bence, Büyük İnci bize tüm hediyelerden daha öte bir hediye olan değerli Gerçeği sunmaktadır- ölümsüz bilgeliği ve onunla çiçek açan huzuru. Bu yüzden sözlerinin yerine ulaşması için büyük bir çaba harcamaktadır; ve bu tekrarlar delinmez bir çivinin tepesine çakılan çekiç darbeleri gibi yüreği deşerek en gizli yerlerinde parlayabilir.

Kitapta her alt bölümün başında bulunan numaralar kitabın orijinalinde bulunmamaktadır, çünkü bunlar Çince metinde çok yakın basılı olan paragrafları belirtmektedir, ve kitabın belirli bir bölümüne dönmek istendiğinde özellikle faydalıdır.

BÜYÜK İNCİ'NİN ÖĞRETİSİNİN EVRENSELLİĞİ

Daha önce yaptığım kitabın ilk yarısına ait tercümenin bir kopyasına halen sahip değilim, fakat giriş kısmında veya bir notta Zen ve Hıristiyan, Sûfi, Hindu gizemciliği arasında çok az ortak nokta olduğuna dair bir fikre sahip olduğumu hatırlar gibiyim. Eğer gerçekten böyle bir şey yazdıysam bunun için üzgünüm, çünkü uzunca bir süredir bütün dinlerin gerçek gizemcilerinin birer Gerçek-Görücüler olduklarına dair bir kanaate sahibim. Zen'in Batı için olan alışılmamış önemi, Üstad Ekhart, Haçlı Aziz John ve onların meslekdaşları olan diğer bazı gizemcilerin kendilerinin deneyimledikleri, fakat çağdaşları tarafından genel olarak kabul gören bir dinsel sembolizm kisvesiyle örttükleri gerçeği açık ve tanrı tabirleri kullanmadan ifade edebilmesinden dolayıdır. Hakikaten, onların fazla seçeneği yoktu. Çünkü Asıl Gerçek Asıl Görüş, algılayanın ve algılananın aşıldığı bir algı olduğu için ve algılanan şey uzaktan bile tarif edilemediği için, başarılı bir ustanın önünde üç alternatif kalmaktadır- sessiz kalmak, böylelikle Hedefe doğru başkalarını yönlendirmeye dair tüm çabaları terketmek; Görünmez Gerçeği o an hakim olan dinin giysileriyle giydirmek; ya da tüm düşünce sınıflandırmalarını, yani renk, biçim, boyut, Varlık, yokluk, uzay, zaman ve benzerleri gibi, sistemli bir şekilde tahrip ederek yola işaret etmektir. Bu son yaklaşım, Sanskritçede Dhyana, Çince'de Ch'an veya Ch'an-na ve Batıda da Japonca ismiyle Zen olarak anılan Budacılık okulunun doğmasına neden olmuştur.

BUDACILIĞIN KAÇINILMAZ KARMAŞIKLIĞI

Bundan iki buçuk bin yıl önce, Gautama adı da verilen Sakyamuni Buda yüce öğretisini vaazederek bilinçli kimselerin kendilerini Samsara (görecelilik, geçicilik ve yanılısamar diyarı)'nın sonsuz doğma, acı çekme, ölüm ve yeniden doğma döngüsünden kurtarmasını sağlarken, Kutsal Varlığın ana vatanı olan Hindistan'dan uzaklardaki Çin'e, Moğolistan'a, Tibet'e ve Orta Asya'ya; Kore'ye, Japonya'ya ve Vietnam'a; Kamboçya, Laos, Tayland, Burma ve Seylan'a; ve Budacılığın çoktan kaybolduğu Afganistan, Malaya ve Endonezya gibi nice ülkelere zamanın rüzgarlarıyla tohumlar ekmişti. Kaçınılmaz olarak tohumları bu kadar değişik topraklara ekilen bitkiler temel olarak birbirlerine çok benzer üremiş olmalarına rağmen, görünüşte oldukça farklıydılar, ve doğal olarak, değişik iklimler, topraklar, sular, gübreler ve değişik bitki yetiştirme teknikleri iki bin yıldan fazla bir süre zarfında bu dış görünüş farkını daha da arttırmıştı. Budizm tarihinde oldukça erken bir zamanda Mahayanacılar ve Theravadacılar (Hinayanacılar) arasında Kutsal Varlığın öğretisinin doğru yorumlanışına dair bir bölünme oluştu; ve o günden bu yana iki ana

okulun birçok alt bölümleri de meydana çıktı. Sonuç olarak Budacılık yüzeyde şaşırtıcı bir şekilde karmaşık gözükür; ilk defa konuya yaklaşan yabancılar birçok dilde varolan kitapların bolluğu ve sık sık karşılıklı olarak birbirleriyle çelişmeleri yüzünden şaşkınlığa uğrarlar. Bu yüzden özellikle alimlerin ve mantıkçıların kafalarını sallayıp iç geçirmeleri şaşırtıcı olmasa gerektir.

Başka bir benzetme uygulayacak olursak, Budacılık birçok kapısı olan yüksek duvarlı bir kente benzer, öyle ki uzak memleketlerden gelmiş olan bir yabancı içerdeki kaleyi bulana kadar ümitsizliğe kapılır. Dış duvarların içerisinde, yerel dili ve gelenekleri bilmediğinden çok karmaşık bir sokaklar labirenti içerisinde kendini sonsuza değin kaybedeceğinden korkar- ne kentin kalbine girebilir, ne de muazzam büyüklükteki kapılardan birine geri dönme yolunu bulabilir. Ancak, cesur bir şekilde bu kapılardan adımını atarsa, bütün yolların dümdüz merkeze gittiğini görecektir ve orada ortada birleşen kaleyi bulabilecektir.

BUDACILIĞIN TEMEL ÖĞRETİSİ

Yukarıdaki benzetmede kale Budacılığın temel öğretisini ifade eder, ve bu biraz basit bir şekilde şöyle özetlenebilir: Bildiğimiz hayat, gökkuşağı renkleriyle keyifli anlar içerse de aslında vahşidir. Doğum, annenin ve de tahminen çocuğun acı çekmesini gerektirir. Çocuklar zihinsel acılarla yüzyüzedirler ve her ne kadar bunların sebepleri bize önemsiz gözükse de, bunlara dayanmaları hayatlarında daha sonra karşılaşacakları gerçek felaketlerden daha da güçtür. Yetişkin erkek ve kadınlar hastalık, kayıp veya ölümlerle her an karşılaşabilecekleri gerçeğini veya yaşlılığın getireceği acizliği gözardı edemezler; üstüne üstlük sayılamayacak kadar çok insan için tatsız bir meşakkat bir gerekliliktir ve soğuk, açlık hatta açlıktan ölmenin acısı hemen hemen her an yandaşlarındadır; ve gerçekten insanların en şanslısı bile eğer dürüstçe mutluluk anlarının toplamı çektiği acı, keder, sıkıntı, ve mutsuzluk anlarının toplamından fazladır diyebiliyorsa gerçekten olağanüstüdür. Çoğu Budist olmayanlar gelecek cennetimsi bir durumda keyiflerini süreceklerine inandıkları sonsuz bir mutluluk düşüncesine sığınır; fakat evrende bizim tarafımızdan gözlemlenebilir herşey geçici olduğundan ve ne ebedi varolmaya ne de yok olmaya, sadece sonsuz bir dönüşüme gebe olduklarından kolayca gözlemlenemeyenin de aynı evrensel sabit değişim kanununa uyacağını öngörmek akıllıca olur. Her şekilde, Budistler bu asılsız çevrede yetmiş seneden sonsuzca fazla zaman harcayacağımıza ikna olmuşlardır çünkü doğum ve ölüm birbirini sonsuz bir oluş içerisinde takip eder, çok çok uzun bir müddet sonra bile; çünkü biz ayrı, kendi başına varolan oluşumlar olma fikrine yanlışlıkla asılırız. Bu korkunç döngüden hiç çıkış olmasaydı, duyarlı ve hayal güçleri olan insanlar dehşetle geri çekilebilir veya kaderin dolanan Museviye oynadığı oyundan bile sonsuzca beter bir cilvesiyle delirebilirlerdi! Hakikaten, şu sıralar daha da fazla insan dinin tesellisine sırt çevirirken, her geçen gün deliliğe ve ciddi bunalımlara artan sayıda kurban oluyorlar. İnsanların yaptığı daha çok 'ilerleme', ülkenin daha 'medeni' olmasını sağlıyor, daha yüksek yüzdelerde insan zihinsel ve ruhsal hastalıklar yüzünden tedaviye ihtiyaç duyuyor. Öte yandan Budacılık bu acı döngüden nispeten çabuk çıkış umudu sunar. Cahiller tarafından kötümserlerin dini olarak paylanır, fakat izdeşçilerini sakın ve gülümseyen bir iyimserlikle doldurur.

Tüm acılarımızın ve yeniden doğmalarımızın nedeni- eğer bunu tek kelimeyle sınırlı bir şekilde ifade etmeye mecbur olsaydık- arzudur, ki diğer birçok Budist tabirleri gibi, hem kendini hem de zıddını akla getirir ve bu da nefrettir. Bu böyle olur çünkü cahilliğimiz

yüzünden biz kimi şeylere bağlanır kimilerini hor görürüz, ki bu da bizi Samsara'nın çemberinde sonsuza değin döndürür. Arzularımız ve nefretlerimiz bizi ikilik prensibiyle oluşturduğumuz sınıflandırmalarla, yani kendi ve diğeri, varlık ve yokluk, iyilik ve kötülük, arzulanan ve itici gibi düşünmemize yol açarlar. Bu engin evrenin, güzellikleri ve korkunçluklarıyla bizim kendi zihnimizin yarattığı olduğunu - gerçekte bizim zihnimizin o her an var olan Zihin'le özdeş olduğunu göremeyiz. Bununla beraber en azından bunu çalışma hipotezi olarak kabul etmeye gönüllü isek; eğer her türlü arzudan, her türlü tutkudan ve nefretten ve buna benzer diğer bütün ikilik yaratan düşünce ve davranıştan kendimizi çekmeye eğitirsek; eğer görüntüler diyarından kendimizi çekip kalbin gizli yerlerinin içine atıyorsak ve önceden aziz tuttuğumuz ve 'kendimiz' dediğimizin sakinliğine teslim oluyorsak, o zaman aklımızda yarattıklarımız bizi memnun veya rahatsız etme güçlerini giderek kaybedecektir. Zihnimiz cilalanmış aynalar gibi oldukça, önümüzden geçen oyunun her detayını yansıtacak fakat hiç lekelenmeyecektir, nesnelere, ister güzel ister iğrenç olsunlar, yansımalarından kusursuzca etkilenmeyecektir. Giderek mutlak dinginliğe ve huzura ulaşacağız; görüntülere istek, arzu, tutku veya nefretle tepki vermeyi keseceğiz; nesnelere önümüzde göründükçe onları aynaya benzeyen farkındalığımızla yansıtacağız; geçip gittikleri zaman hiçbir leke bırakmayacaklar ve bizden en ufak bir tepki bile temin edemeyecekler. Çünkü bir ayna Mara'nın şehvet düşkünü kızlarının çıplak bedenlerinin heyecan uyandıran aşkını da, şeytanların aşağılık yüzlerinin tutkuyla çarpılmış halini de en büyük netlikle yansıtabilir ve şehvetten ve kusursuzca etkilenmeden kalabilir; nesnelere alıkoymak veya onlardan uzaklaşmak için hiçbir hareket yapmaz; ve bunlar kendi havalara göre ayrıldıklarında da en ufak bir leke bırakmaksızın canlı ve parlak, lekelenmemiş ve kirletilmemiş bir halde kalır.

Budacılık bize görüngülerin oyununa verdiğimiz tepkilerin sonucu olarak Samsara'nın çemberine yakalandığımızı öğretir; Yaşam Tekerleği, kurbanın cahilliğiyle, ona sonsuza dek inkar edilen daimi ölüme dua ettirecek, kemiklerini teker teker kıran ve bedenini yırtarak delen bir işkence tekerleği. Budalalık ve aptallığımızla bağlandığımız bu tekerlekle, yaşam ve ölüm aleminde bir aşağı bir yukarı sürükleniriz; her görüngü içimizde bir tepki oluşturur, bu ise zihnimizden bu görüngülere bir çeşit akım meydana getirir ve onların bize tekrar ve tekrar bir etkide bulunmalarıyla sonsuzca sürer ta ki bilgeliğe ıstıraplı bir şekilde ulaşana kadar. Zihnimizi kontrol etmeyi öğrenene kadar algılanan en basit şey bile bilincimizi veya bilinçaltımızı etkiler, tıpkı aynada görülen nesnelere her birinin ayna üzerinde kendilerine has bir leke bıraksaydı aynanın yüzeyinin

bundan etkilenmesi gibi! Bu yüzeyinse 'iyi' veya 'kötü' şeyler tarafından lekelenmiş olması ise önemsiz olurdu, çünkü bunların toplamı kaçınılmaz olarak boya kutusundaki bütün boya renkleri karıştırarak elde ettiğimiz o yoğun, çamursu renkten bir karmaşa oluşturacaktı. Bunlara ilaveten algı nesnelere sebep olduğu zihnimizde oluşan izler dışarıya doğru yönelen şehvet, kızgınlık, açgözlülük, arzu, nefret, aşk ve tiksintilere sebep olur ve sonsuz bir zincir şeklinde uzanan etki, tepki ve karşılıklı etkileşim sürecine yol açarlar. Elverişli olması bakımından Budistlerin tek bir kelimeyle bütün acıların sebebinin arzu olduğunu söylemelerinin arkasında yatan budur.

Eleştirmenler sık sık Budizmin hayattan geri çekilmeyi vaazeden bir inanç olduğunu öne sürerler, ancak gerçekte bize herhangi birşeye tutunmamayı ve de geri çekilmemeyi, kendimizi eğiterek herşeyle sakin bir serinkanlılıkla ve leke bırakması korkusunu taşımadan yüzleşebileceğimizi öğretir. Dahası, bütün bilinçli varlıkların kurtulması ve refahı için onlara yönelik gayretli bir sevecenlik çalışması ise görevimizdir- bu zorluklar karşısında geri çekilen insanlarla başarılamaz.

Budacılığın temel Amacına gelirsek o da şudur: Tam bir tarafsızlık durumuna gelmeyi öğrendiğimizde, (ya da öğretildiğimizde), her şeyi temel birlik durumunda görebildiğimizde, herhangi bir nesne şartlar ne olursa olsun bizden dışarıya doğru bir akım alacak şekilde bizi ayarlamadığı sürece, zihinlerimizde en ufak leke bile kalmayınca; o zaman görüngüler bizi sürüklenme güçlerini kaybederler, ve biz zihinlerimizin doğuştan gelen saflığıyla huzurlu yaşarız. Hem de bu zihinlerin bizim bile olmadığını, fakat yaratılmamış, her zaman varolan ZİHİN olduğunu keşfederek.

MAHAYANA

Geçen yüzyıl içerisinde, Budacılığın cazibesine ilk defa kapılan Batılı araştırmacılar, Mahayana hakkında henüz çok fazla bilgileri yokken, bir takım farklı durumların biraraya gelmesi sayesinde Theravada (Hinayana) kaynaklarıyla yakın temas haline gelmişlerdi. Gerçekte Mahayana hakkında çalışmalara girişmiş ve Moğol ve Tibetli bazı keşişlerle iletişime geçmiş kimi Rus araştırmacıları vardı, fakat onların çalışmaları Rusçaydı ve kendi ülkeleri dışında pek bilinmiyorlardı. Geriye kalan Batılı araştırmacılar da bilgisizlikleri yüzünden güneydoğu Asya ve Seylan'daki Budacılığın 'en saf şeklinin' koruyucularının sadece onlar olduğunu iddia eden Theravadacı keşişlere inanmaya çok hazırdılar. Bu yüzden Batı Theravada Budacılığını uygun, ortodoks Budacılık olarak kabul etmişti ve Mahayana izdeşçilerinin Budacılığın ortak amacına ulaşmak için uyguladıkları türlü türlü uygulamalara gözlerinin ucuyla yan yan bakmaktaydılar. Batılı araştırmacılar

Mahayana'yı, Kutsal Varlığın öğretilerinin bozulmamış saflığından uzaklaştıran, sonradan oluşan bir karmaşa olarak alıyorlardı; ve onun öğretilerine Budacılığın ruhuna tamamen zıt Batıya özgü olan sığ bir mezhepçilik anlayışıyla saldırıyorlardı; o gün bu gündür kimi insanların zihninde hala süregelen bir peşin hüküm oluştu. Bu tıpkı Asyalı araştırmacıların, Hıristiyanlığın Rusya'daki ortodoks şekliyle temasa geçtikten sonra Roma kilisesini ve daha Batıdaki Protestan kiliselerini dince kabul görmüş düşüncelere aykırı oldukları gerekçesiyle çalışmaya layık bulmaması gibidir!

Her şeye rağmen, günümüz araştırmalarından ayrı tutulmak üzere, Batılı araştırmacılar bir yanda, Çin, Tibet ve Japon keşifleri öte yanda, yaptıkları ikili yakın temaslarla Hinayana veya Mahayana'nın hangisinin daha ortodoks' olduğunu kesinlikle belirlemenin ne kadar imkansız olduğunu ortaya koymuşlardır, ki bu dar görüşlülüğün budalalığı Kutsal Varlığın kendi öz sözleriyle de aşikar olmaktadır; çünkü Theravadacılar için bile Buda, her ne bilinçli insanların iyi haline vesile oluyorsa o doğru öğretiler, ve her ne onlara zararlı ise bu gerçek Buda-Dharma olamaz diye beyan etmiştir. Mahayana içindeki kimi okulların ve mezheplerin köklerinin gerek Theravadacılığa gerekse de kadim Mahayana mezheplerine kıyasla daha sonra meydana geldikleri bir gerçektir, aynı şekilde gerçek olan bir diğer şey ise bu okulların asla Amaç açısından değil, yöntem açısından farklı olmalarıdır; bu yüzden bunları ortodoks, yani doğru kabul etmemek, neredeyse tüm Hıristiyanların dini inançlarının sağlam olmadığını, çünkü onların Aziz Peter ve Aziz John çağdaşları gibi dua etmeyip, yaşamadıklarını, onlar gibi gelenekleri uygulamadıklarını iddia etmeye benzer! Kutsal Buda değişimin ve geçiciliğın bu dünyadaki hiçbir şeyden ayrı olamayacağını ilan ettiği zaman, Budacılık uygulamasının bu basit kanuna bir istisna oluşturacağını (oluşturabileceğini) kastetmemiştir. Tam aksine, ona evrensel olarak atfedilen çoğu sözünde, insan, mekan ve zaman farklılıklarına uyum gösterebilecek yöntem değişikliklerini yeğlediği görülebilir. O'na göre Amaç- bütün bilinçli yaratıkların doğum ve ölüm çemberinden kurtulması- tek önemli olan şeydi. Buna ulaşmak için inşa edilmesi gereken sallar ise ihtiyacı karşılamanın yoluydu ve kullanıldıktan sonra savrulup atılmalıydı.

MAHAYANA ÇEŞİTLERİ

Birkaç sebep yüzünden Budacılık dünyasının daha kuzeydeki ülkeleri Sanskritçe metinlere dayanan Mahayana geleneğini benimsemişlerdi, güneydoğu Asya ülkeleri ise Pali metinlerine dayanan Theravada (Hinavana) geleneğine bağlıydılar. Şu ana kadar Mahayana içinde değişik okul ve mezhepler büyüyüp serpildi; fakat bunlar Batılı anlamda

mezhepler değillerdi çünkü nadiren karşılıklı bir antipati vardı ve günümüze değin, sık sık bir mezhebin öğrencileri, diğer mezhebin hocasının ayakları dibine memnuniyetle otururdu. Her Mahayana izdeşçisi, içinde doğup büyüdüğü mezhebe bağlanmakta veya gücüne ya da mizacına daha uygun bulduğu başka bir mezhebe katılmakta özgürdür. Bu mutlu durum, bir bakıma Budistlerin sevecenlik ve karşılıklı hürmet gibi özellikleri vurgulamalarından, diğer bakımdan da Uzak-doğu insanının istisna durumlar dışında normal olarak sergilediği hoşgörölülük ruhundan kaynaklanmaktadır. Örneğin Çin'de sık sık öyle evler keşfettim ki, ailenin içerisinde birbirinden gayet farklı dinsel inanışlara sahip insanlar dostane bir şekilde beraber yaşıyorlardı- belki baba bir Konfüçyüsçü; anne Budist; gelin dinini bir misyoner okuluna ya da üniversitesine gittiği için değiştirmiş bir Hıristiyan. Dahası içinde bir süre yaşadığım Çin tapınaklarının bazılarında çoğunlukla kişisel bağlılıkları, meditasyonları ve çalışmalarını kendi seçtikleri bir mezhebin öğretileri olan keşişler vardı ki bunlar herşeye rağmen tapınağın resmi olarak bağlı bulunduğu mezhepten istenen her türlü toplu hizmetleri bütün kalpleriyle yerine getiriyorlardı. Onlara bu tavır konusunda sorular yönelttiğimde, davranışlarında bir uyumsuzluk imasında bulunmama şaşırıyorlardı.

Mahayana içerisinde yer alan okul ve mezheplere mensup insanlar arasında uyumsuzluk olmamasının bir diğer canalıcı sebebi ise her birinin esas olarak ilgilendikleri, karşılıklı olarak farklı olan ve ortak kabul gören bir veya daha çok bağımsızlık yöntemlerine verdikleri önemdi. Saf Toprak (Arık ülke) mezhebi manevi durumu önemsiyor (dinibütün insanlar tarafından her yerde kabul edilen), ki buna çoğunlukla inanç denir- durmadan değişen şekiller dünyasının ötesinde olan Mutlak Kusursuzluğun varlığına ve erişilebilirliğine olan sarsılmaz bir güven duymakta. Vajrayana Okulu (Lamaizm), Samsara ve Nirvana'nın altında yatan birliğe işaret ederek, çok temel fakat bazen gözden kaçan bir gerçeği, bağımsızlığın birinden diğerine bir kaçış olmadığını, ancak bakış açısının kökünden bir değişimiyle mutlak kimliğin farkedileceğini, ayrılıkların doğasının da saf bir görecelilik olduğunu gösterir. Vajrayana, Usta Hui Hainin de ait olduğu Ch'an (Zen) okulu gibi, Nirvananın şimdi ve burada-bu hayatta- ulaşılabileceğinde (yani tanınabileceğinde veya gerçekleştirilebileceğinde) ısrarcıdır. T'ien T'ai Okulu (Japonca Tendai), her bir olayın (fenomenin) diğer bütün olaylarla olan etkileşimine dikkat çeker, ve bu etkileşim öyle fevkaladedir ki, en küçük kısmı bile uzay- zaman boyutunun üstünden bakıldığında bütünü kapsamaktadır. Kaybolmaya yüz tutmuş Lü Tsung (Vinaya mezhebi) ise zihni, saflığını bulandıran tutkulardan kurtarmanın yolu olarak ikiyüzelli katı davranış biçiminin uygulanması gerektiğine büyük önem verir. Ve nice

diğerleri....

DHAYANA OKULUNUN DOĞUŞU

Mahayana içindeki son ana bölünme binbeşyüz yıl önce Çin'de meydana geldi. Çinliler tarafından Ch'an veya Ch'an-na, Japonlar ve çoğu batılılar tarafından ise Zen olarak adlandırıldı- bu üç kelime de Sanskritçe Dhyana'nın bozulmuş halidir, ve Budist meditasyon ve yoğunlaşma uygulamalarının en yüksek şeklini, ve onlarla ulaşılan zihin durumunu akla getirir. Bu okulun öğretisi Çin'e Hintli misyoner -Mahakasyapa'nın (ki öğretisi sessizce ve sezgisel bir şekilde Sakyamuni Buda tarafından kendisine aktarılmıştı) doğrudan Yirmisekizinci kuşak torunu -Bodhidharma tarafından tanıştırılmıştı (ya da çoğunun söylediği gibi, ilk önce Çin'de vaazedilmişti). Bodhidharma Çin'e İ.S.520 (kimilerine göre 420) yılında gelmiş ve altıncısı ve sonuncusu- Batıda Wei Lang olarak bilinen, Kantonca Wei Nang'ın bozulmuş hali- Hui Neng olan bir dizi atadan oğula geçen pir'lik sistemi kurmuştu. Birçok dile çevrilen, bütün Ch'an (Zen) Budistleri için temel bir metin olan Altıncı Pir'in Sutrası'nda geçen olağanüstü öğretiyi arzededen kişidir.

BÜYÜK İNCİ VEYA ZEN USTASI HUI HAI

Pir'lik, Hui Neng'in ölümünden sonra yolundan saptıysa da, bundan böyle Ch'an (Zen) diye anacağımız, Dhyana okulu günümüze kadar süren canlılığını sürdürdü. Hui Neng'i takiben önce Çin'de ve sonra hem Çin hem de Japonya'da öğretileri halen gayretle okunup uygulanan birkaç Usta daha çıktı. Bu Ustalar arasında- Zen okulunun 'Erken Ustaları'- tapınağı Kiangsi eyaletinde olan Ma Tsu (-İ.S 788'de öldü) adında biri vardı. Ona Çin'in geniş arazisinin her tarafından dindar öğrenciler gelirdi, bunların arasında bu metnin yazarı Hui Hai de vardı. Ne yazık ki Usta Hui Hai'nin yaşadığı tarihleri tayin edebileceğimiz en yakın olay onun Ma Tsu'nun öğrencisi olması ve tahminen Ma Tsu'nun ondan bayağı yaşlı olması, ve Ma Tsu'nun da İ.S. 1 mart 788'de, T'ang Hanedanlığında Chen Yuan'ın hükmünün dördüncü yılının ikinci ayının dördünde ölmesidir.

Chekiang eyaletinde Yüeh Chou'da, bugün herhalde Ning Po yakınlarındaki Shao Hsing kentinde doğan Usta Hui Hai, keşiş olmadan Chu soyadını taşıyordu. Gençliğinde bir zaman, onun törensel kafa traşını da gerçekleştiren, Muhterem Tao Chih'in hocalığında, yaşadığı kentteki Yüce Bulut Tapınağına girdi. Sonra, hiç şüphesiz büyük Ma Tsu'nun şöhretinden etkilenerek Kiangsi'ye gitti ve kendini hocanın öğrencileri arasına kabul ettirdi; ve Ma Tsu'yla gerçekleştirdikleri bir diyalog sırasında 'zihninin farkına vardı', böylelikle aydınlanmış oldu. Diyaloglardan görülebileceği gibi, orada altı sene kaldı, sonra

yaşlanan Tao Chih'e göz kulak olmak için, bunu doğal bir vazifesi gibi görerek, geri döndü. Yüeh Chou'da, ünlü Sastra'sını meydana getirdi, ve bundan bir el yazması daha sonra başka bir keşiş tarafından Ma Tsu'ya taşınarak gösterildi. Ma Tsu öyle çok etkilenmişti ki şöyle bir beyanatta bulundu: Yüeh Chou'da şu an büyük bir inci var; onun parlaklığı heryere özgürce ve engelsizce işleyecek'. Hui Hai bundan böyle Büyük İnci olarak anılmaya başladı; bu iltifatı öyle çok hak ediyordu ki, önceden halk sınıfına aitken taşıdığı soyadı olan Chu, Çince 'inci' kelimesiyle sesteşti, ve ikisinin yazılış şekilleri de çok benzerdi. O günden sonra bu lakap onunla kaldı, ve ilk hocası tarafından verilmiş olan manevi ismi Hui Hai (Bilgelik Okyanusu) olduğu halde, ona Ma Tsu tarafından ihsan edilmiş bu daha etkili lakapla anıldı.

Büyük İncinin ilerideki Sastra (Şastra) ve Diyaloglarının özel niteliklerinden bahsetmeden, Ch'an (Zen) okulu öğretileri hakkında genel birtakım şeyler söylemek gereklidir.

ZEN'İN AMACI

Büyük İnci'nin kendi sözlerinden de görülebileceği gibi, O, her şekilde altıncı Pir'lik zamanından sonra bile Zen öğretisinin temelinde olan Ani Aydınlanma öğretisinin gerçek bir temsilcisiydi; çünkü bu okul, izdeşçileri tarafından hissedilen, Budacılığın gücünü zayıflatan dinselleştirmeye karşı bir tepki akımı olarak ön plana çıkmıştır. Görünüşe göre, o zamanlar birçok insan iyi işlerin, imanın, sembolik törenlerin ve devamlı çalışmanın ve kutsal kitapları okumanın Aydınlanma yolunda izdeşçileri ilerleteceği inancına kendilerini kaptırmıştır. Bu yüzden bu insanlar büyük bir kargaşa içinde Amacı göremez hale gelmişler, yanlışlıkla sallarını karşı kıyıda ki ağaçlar yerine koymuşlardır. Artık iyi işlerin, anlık sonuçları ne kadar takdire şayan olursa olsun, yapana, eğer vazgeçme, bırakma öğretisini sadece paraya, zamana, enerjiye ve mülke değil, aynı zaman da kendi 'özünün' ve kişiliğinin de en aziz tuttuğu kısımlarına bilinçli bir şekilde uygulamazsa süregelen bir fayda sağlamayacağını anlamıyorlardı. İnancın da 'kendi' kavramının sökülüp atılmasına doğru yönlenmedikçe gerçekten çok az bir faydası olduğunu, ya da inançlı kimsenin kendi tatmin duygularını, manevi kibirini ve bunun gibi kavramlarını destekledikçe düpedüz zararlı olduğunu hatırlamıyorlardı. Sembolik törenlerin, bilgelik ve sevecenliğin büyümesine sebep olacak nitelikleri uyarabilecek, böylelikle bütün bencilliğin bertaraf edilmesine yolaçacak şekilde bir uygunlukla kullanılmadıkları sürece anlamsız olduğunu unutmuşlardı; ve kutsal kitapların çalışılmasının, eğer içlerinde bulunan öğretiler doğuştan gelen beden, ruh ve zihin bütünselliğine uygulanmazsa, kullanan için keder

verici bir zaman kaybı olduğunu görmüyorlardı.

ZEN'İN TEMEL ÖĞRETİSİ

Zen Ustaları etkileyici bir şekilde derler ki: 'Şeylerin köküne inelim. Budizmin ne olduğunu duyup, çalışıp ya da sezgisel bir şekilde keşfedince, zihinlerimizi yoğun bir çabayla gerçek olana odaklayıp diğer herşeyden vazgeçelim. Zihinlerimiz gerçeği kaybettiği müddetçe, duyularımızın nesnelere, sebep oldukları duygularla ve bu duyguların birikmiş sonuçlarıyla bize çarparak sonsuz bir etki tepki zinciri kuracaktır. Bu yanlış odağı veya hatalı görüşü düzeltme süreci çoğu insan için uzun ve dikkatli bir hazırlık dönemi gerektirdiğinden ancak aşama aşama olabilir; fakat gerçek algı, ona nasıl hazır olacağımızı öğrendiğimizde, bir anda zihnimizde, ruhumuzda patlayacak. Zihinlerimiz odağından bir milimin milyonda biri kadar oynamış olduğu halde, dikkatlice hazırlanmış olmamıza rağmen, herşey hala önceden göründüklerine çok yakın görünecek; ancak doğru odaklanabildiğimizde Gerçek üstümüzde parıldayacak, evrendeki bütün olgular gerçekten oldukları gibi gözükecek; bize engel olan ve kendine müptela eden gücü anında yokolacak, geride kalmış karma birikintileri o parıltıyla yanacak, ve bize, başkalarının da bizim gibi o Mutlak Görüşe, Aşılmaz Aydınlanmaya ulaşmalarını sağlamak için yol gösterme görevinden başka hiçbirşey kalmayacak. O nihai sezgi kör edici bir ışıkla üzerimizde parıldadığı zaman, zihinlerimizin içi dışında hiçbirşeyin varolmadığını ve varolmamış olduğunu keşfedeceğiz; ve hakikaten zihinlerimiz gerçekte bizim zihinlerimiz değil, ZİHNİN kendisidir, bu Zihin mükemmel bir sükunettir, mükemmel bir dinginliktir, içinde mutlak olarak şekil, özellik, zıtlık, çoğulluk, özne, nesne barındırmayan saf bir boşluktur; ancak kesinlikle boş değildir çünkü bizim Varoluş' dediğimiz hiç durmayan akıma an be an katkıda bulunan tüm görüngülerin başlangıçsız başlangıcı ve sonsuz sonudur. Bu boşluk hem kap, hem de kaba konulandır, bir ve çoktur, hiçbirisi ya da hepsidir, talihsiz olan ve ölümsüz olandır, görecelilik ve mutlak doğrudur, Samsara ve Nirvana'dır, ve bütün bunların ve diğer çiftlerin arasında bir saç teli büyüklüğünde bile fark olmamasıdır. Bunu algılayarak sanki başkalarının gözünde, büyük aşama kaydetmiş gibi gözükebiliriz, sanki bir yerden hiçbir yere gitmişiz gibi. Hakikaten, 'ani sıçrama', tam olmamakla beraber, süreci tanımlamakta kullanılabilir belki de en iyi kelimedir; ancak gerçekte biz hiçbir yerden hiçbir yere sıçramış olacağız; bu yüzden hiç sıçramamış olacağız; zaten sıçramayı yapacak olan veya yapmış olan bir 'biz' de olmayacak! 'Bizim' bakış açımızdan başka hiçbirşey değişmemiş olacak. Bizim küçük egomuzun ışığı altında önceleri yanlış bir şekilde algılananları, 'biz' egosuzluğumuzun, benliksizliğimizin muhteşem ışığı altında şimdi doğru bir şekilde algılayacağız. Bundan böyle 'bizim'

etrafımız- çevremizdeki akış- andan ana öncesi gibi dönüşümünü sürdürürken, 'biz' bütün bu görüngülerin oyununu değişimsizliğin yüzeyindeki ufak damlalar olarak görebilmeye muktedir olacağız- Değişimin değişmezliğini açık bir şekilde tanıyacağız! Bir ayna nasıl yeşili, kırmızıyı, siyah ve beyazı, bunların hiçbirinden en ufak ölçüde etkilenmeden tarafsızca yansıtırsa; şelalenin suları gökkuşağının tüm renklerini nasıl renksiz saflığını yitirmeden yansıtırsa; rüya görenler nasıl ellerini bile kıpırdatmadan aşk ve şiddet eylemlerini gözlemlerlerse, Aydınlanmış Birinin zihni de durmaksızın süren fenomenlerin oyununa öyle tepki verir. Bütün bunlar aşağı yukarı en derin manevi, en derin tinsel anlamında olacaktır; fakat biz gene de bu ayna, şelale ve rüya benzetmelerini çok somut bir şekilde almaktan kaçınmalıyız, çünkü ayna bile yansıtıcının çokluğunu ima eder, oysa bu üçü gerçekte birbirlerinden farklı değildir; o yüzden bir noktadan sonra ayna bile sadece bir benzetme, savrulacak başka bir saldan başka birşey değildir.

BÜYÜK İNCİ NİN SASTRA (ŞASTRA) VE DİYALOG LARI

Sastra'nın kendisinde ve onu takip eden Diyaloglardaki genel şekilsel benzerlik Büyük İncinin tercihindendir dolayısıdır, zaten Zen okulunun tümünde bu diyalog sistemiyle açıklama karakteristiktir. Sastra'yı yazdığı zamanda henüz hiç öğrencisi yoktu, o yüzden soruları kendisinin oluşturduğu açıktır. Diğer ifade biçimlerinin ihtiyaç duyduğu sözel bağlamalar ve biçim süslerine gerek duymaktan kendisini kurtarmış olarak, baştan sona konunun damarında kuvvetli bir vecize ulaşmıştır- öyle bir tarz ki bizi sanki ona yakınlaştırıyor, onunla karşı karşıya oturuyormuşuz gibi kalbinden doğrudan bizi hedef alıyor. Fakat aynı zamanda, Sastra, birçok başka Zen Ustasının, Huang Po gibi, öğretilerinin barındığı kitaplardan daha avantajlıdır, çünkü Büyük İnci onu kendi oluşturmuş, sahip olduğu malzemeyi istediği gibi seçip düzenlemiştir, Huang Po'nun ve diğerlerinin öğretilerinden bize kalan ise öğrencilerinin kaydetmeyi seçtikleriyle sınırlıdır.

Bir bakıma, bu kitap, Huang Po'nun Zen Öğretileri'ni tamamlayıcı niteliktedir, çünkü iki usta da bizi konunun özüne taşıdıkları halde, Huang Po daha değişmez bir şekilde nesneyle uğraşmış, fakat Büyük İnci açıklamasının her kısmını özellikle Mahayana'nın tümünde ortak olan birtakım farklı prensiplerle ilişkilendirmiş, veya şu ya da bu okulun, hatta Taoculuğun belli öğretilerini vurgulamıştır. Bana göre Huang Po, Amaca ulaştıran yolların baştanbaşa berrak bir resmini vermiştir, ve Büyük İnci ise aynı berraklıkla ancak daha kesin bir şekilde tabi olunan ayrı ayrı zorlukların çoğuyla ilgilenmiştir. Bu sebepten dolayı, sıradan bir okuyucu için bu kitap Huang Po'nun kitabından daha az ilginç değildir, hatta geleneksel Budist öğretisinin belli yönleri hakkında detaylı bir bilgiye sahip olanlar için özel bir çekiciliği olacaktır.

Çinli ya da Batılı olsun, kimi araştırmacılar da Zen Budizmini, Mahayana Budist öğretisinin ve uygulamasının genel çizgisinden daha farklıymış gibi algılama eğilimi vardı. Elinizdeki kitap bu eğilimi düzeltmeye yaramalıdır, çünkü kökle dalları öyle bir bağlıyor ki, ikisi arasındaki tek gerçek farkın vurgulama olduğunu bariz bir şekilde görüyoruz. Büyük İncinin Mahayana Sutralarına sık sık yaptığı göndermeler gösteriyor ki, aşama aşama değilde ani Aydınlanmaya sağlamca inanmasına rağmen, 'büyük sıçrayış'a yeltenmeden önce, öğretinin iyi bir tabana oturtulması gerekliliğini çok iyi anlamıştı. Gerçekte, ani ve aşamalı Aydınlanma temsilcileri arasındaki fark ilk bakışta farkedilenden daha ince, daha gizlidir; bazen sadece büyük ölçüde sözel bir ayırım olabilir; çünkü, kusurlu bir algılamanın (ne kadar az kusurlu olursa olsun) Mutlak'ın ve Gerçek'in kendisini algılaması mümkün

değildir, bu yüzden ANİ gerçekleşmenin son anına kadar biz karanlık tarafta kalıyoruz, ancak bu son an, çoğu varlık için, olağanüstü bir AŞAMALI hazırlanmanın sonucu olmalıdır. Diyebiliriz ki bir damla su aniden kaynar, fakat ısıyı kaynama derecesinden yarım derece bile azsa hiç kaynamaz; ya da kaynama işlemi aşamalı bir işlemdir çünkü bir damla suyun kaynayacağı ısıya ulaşması için belli bir süre geçmelidir. Usta Hui Hai, ani ve mükemmel Aydınlanmanın içimizde ve bu hayatta gerçekleşebileceğini söylediği zaman, bunu EĞER BİZ NASIL BAŞARACAĞIMIZI BİLİYORSAK olacaktır biçiminde anlamamız gerekir. Nasıl olacağını öğrenmek genellikle aşamalı bir süreçtir, fakat Büyük İnci'nin öğretisinin yardımıyla, nereye bakacağımızı ve nasıl yapacağımızı öğrenirsek, bu süreç epey kısaltılabilir.

Büyük İnci'nin onun Sastra'sını özümseydikten birkaç dakika veya gün sonra kendi Buda-Doğamızı gerçekleştirebileceğimizi düşündüğünü zannetmiyorum. Onun aniden olma konusundaki vurgusu başka bir anlama gelebilir ve tam olmayan bir şekilde şöyle denilebilir:

'Ben' ve 'benden başkası', nesne ve özne, Aydınlanacak nesnel varlıklar ve Aydınlanma diye nesnel bir şeye tutunmaları, 'bu olmak' ve 'başka olmak' gibi kavramlara tutunduğumuz müddetçe Amaçtan çok çok uzak kalacağız; bu gibi durumlarda, çok çok uzun bir müddet boyunca bile hayırsever işlerle meşgul olsak, sutraların (Buda'nın gerçek öğretisinin bulunduğu cilt) teorik bilgisini edinsek, ve diğer iman dolu uygulamaları yapsak ta bunlar bizi bir santim bile yakınlaştırmayacak. Halbuki, eğer herşeyden vazgeçersek, buna Aydınlanacak bir 'ben' kavramı, herşeyden ayrı ve farklı bir Aydınlanma kavramı da dahil olmak üzere, gerçekte kavrayan, kavranan ve kavrama diye bir şey olmadığını anlarsak ancak o zaman bir bakış açısı (başlangıçta teorik) oluşturabilir ve bize ve diğer herşeye Gerçek Doğamızı gösteren Aydınlanmanın ani parıltısına hazır bir hale gelebiliriz. Bu bakış açısı sıkıca oturduktan ve çevremizin sonsuzluğunu ayna misali bir lekelenmemişlikle algılayıp yansıtma yeteneğini yavaş yavaş edindikten sonra, Aydınlanmanın o ani parıltısını çok yakında elde etmeyi ümit edebiliriz- hatta belki de bu hayatta. Tabii üstesinden gelinmesi gereken dehşetli zorluklar var, bunların en sonuncusu ve en büyüğü şudur; Aydınlanma tam da parlayacağı sırada, biz bir kıvanç ve başarıya duygusu hissedebiliriz ve bu bizi aynen başladığımız yere geri fırlatır; çünkü başarıya duygusu başaran bir 'ben', başarıya ve başarılan şey içerir-ve biz de ikilik, çokluk diyarına geri fırlatılırız, bütün çabalarımız da boşa gider. Bir diğer büyük engel de, zıtlıkların boşluğu, hepimizde ortak olan Zihin 'maddesinin' birliği üzerine durmaksızın düşünürken, boşluk (hiçlik) kavramına bağımlı olabiliriz ki bu da bizi ikiliğin boynuzlarına doğru

fırlatabilir, çünkü boşluk kavramı onun zıddı olan boş-olmama kavramı olmadan manasızdır. Bu yüzden, başarılı olmak istiyorsak, zihinlerimizi tamamen her kavramdan özgürleştirecek şekilde eğitmeliyiz; ermek ya da ermemek, boşluk veya boşluk olmama diye bir düşünce olmamalı; çünkü birlik te en az ikilik kadar dik bir uçurumdur. Dahası zihinlerimizi o yükseltilmiş, kavramsız duruma doğru eğitirken, sevdiğimizimize ve sevmediğimize tabi olmaktan kaçınmaya durmaksızın özen göstermeliyiz; iğrenç ve korkunç, nefis ve sevilebilir olan herşeyi tanımayı öğrenmeli, ve, nasıl fırtınadan sonra sahile çarpan parlak büyük siyah dalgaları ve danseden saf beyaz dalgaların zirvesini denizden ayrı tutamıyorsak bunları da birbirinden ayrı tutmamalıyız.

'Kötüye olan bağılıklarımızın üstesinden geldikten sonra bile geride kalma eğiliminde olan 'iyiye olan bağılığımızdan kurtarmak için Büyük İnci, Budizmin bazı temel prensiplerini bile tahrip edecek kadar ileri gider, tıpkı karşıya geçmek için kullandığımız salları daha öteye taşımak aptallık olacağı için tahrip edip başımızdan attığımız gibi. Örneğin, Mahayana Budizmi Yol'da ilerlerken altı Paramita'nın (karşı kıyıya geçmenin ve Nirvana'ya ulaşmanın yolları) yerine getirilmesinin en temel olduğunu öğretir- hakikaten ileri bir seviyeye gelene kadar bu böyledir; ama o noktadan sonra, bilinçli bir şekilde yapılan erdemli davranışlardan bile diğer bütün herşeyle beraber vazgeçilmelidir. Silaparamita (Öğretinin ilkelerini yerine getirmek), ksantiparamita (Yetkin bir biçimde sabır göstermek), viryaparamita (sıkı bir gayretle bıkmadan usanmadan tekrar etmek), dhyanaaramita (zihnin tekliğini sağlayacak düşünce yoğunlaşması, meditasyon uygulaması), prajnaparamita (içsel bilgelik), hepsi danaparamita (vazgeçmek, bağlanmamak) içerisinde yutulmalıdır, öyle ki bir anlamda bu yolların kendilerinden bile vazgeçene kadar. Aksi halde onlara tutunarak, bir çeşit davranışla diğeri arasında bir ayırım yaparak zihinlerimizin meşgul olmasına izin vermiş oluruz. (Doğal olarak bu paramitalardan topyekün vazgeçmenin mümkün olacağı safhaya gelinceye kadar vazgeçilmemelidir; tutkularımıza ve şehvetimize boyun eğdirmeden vazgeçmek Budist davranışın tam tersi olur).

Mahayana içinde evrensel olarak kabul gören bir başka ilke de Bodhisattva'nın yolunda ilerlemenin eş zamanlı olarak Sila (ahlak ve disiplin), Dhvana (meditasyon, yoğunlaşma ve dilimizin kelime bulamadığı birtakım zihinsel çalışmalar) ve Prajna'ya (bilgelik ve öğrenme) ihtiyaç duymasıdır. Bunlar da tamamen bir noktaya kadar gereklidir; o noktadan sonra bunlardan da vazgeçilmelidir. Benzer şekilde Trikava (Buda'nın üçlü vücudu- beden, konuşma, ve zihin) öğretisinden de vazgeçilmelidir. Bu prensibe göre, Buda'lar (buradan anlaşılacağı gibi tüm duyarlı varlıklar eşit birer Buda

'dır, ancak önce Buda-Doğalarını gerçekleştirmeleri gerekir) üç Beden sahibidir- Dharmakaya'da Mutlak'ın içinde bölünemez bir şekilde bulunurlar, Sambhogakaya'da dünyasal bağlardan kendilerini kurtarmış olmanın mükafatlarının keyfini sürerken, diğer varlıklara da hayali bir şekilde gözükebilirler, Nirmanakaya'da ise sıradan insanların fiziksel özelliklerini taşırlar. Üstüne üstlük, Sastra'da görülebileceği gibi, Dharmakaya'nın ara sıra beş ayrı özelliğe sahip olduğu düşünülür. Bu ayrımların gerçekliği birçok olayın meydana geldiği yüzeyle olan ilişkisinden olsa da, aralarında en ufak bir fark bile olamaz, çünkü görüngüler küresinin içinde veya dışındaki herşey diğer bütün herşeyle beraber tek bir 'maddeyi ya da Gerçek Doğayı paylaşır. Bu yüzden Buda'lar Triloka yani Üç Dünya ile beraberdirler- Kamadhatu (bizimki gibi dünyalarda seks, yemek gibi şeylere duyulan duygusal arzu), rupadhatu (duygusal arzunun bulunmadığı, ancak varlıkların ve nesnelere şekillerinin sakin rüyalardaki gibi ayırt edilebildiği dünyalar veya cennetler) ve arupadhatu (saf ruhun ve saf tefekkürün şekilsiz diyarı); nihayet, bunlardan ve diğer bütün ikiliği ve çokluğu çağrıştıran öğretilerden vazgeçmeliyiz. Ancak bunları yaptıktan sonra, Mahayana prensibi olan, herşeyin boş olmasının ima ettiği sade bir hiçlik veya herşeyin tam bir durma olmasını, Sunyata (Mutlak'ın mükemmel bir boşluk olarak düşünülmesi) ile Garbhadhatu'nun (Mutlak'ın tüm görüngülerin rahmi olarak düşünülmesi) özdeşliği olarak almaya dikkat etmeliyiz.

Bütün ayrımlar boş olarak görüldüğünde, ve boşluğun kendisi de boşaltıldığında geriye kalan bizim Aydınlanmamızın zamanını bekleyen tarifsiz bir esrardır. Büyük İnci onu tanımlamaya çalışmaz, çünkü bu gereksiz olurdu. Aştan, nefretten ve diğerlerinden kaçınarak onun yönlendirmelerini kusursuz bir şekilde takip ettiğimizde, bizi ikiliğin boynuzlarına oturabilecek tüm kavramları reddettiğimizde, var kuvvetle çabalarsak ta ki çabalama, çabalayan ve çabalanan diye kavramlardan tamamen vazgeçene kadar, bu tarifi mümkün olmayan esrarı hiç şüphesiz kendimiz keşfedeceğiz. **Bu arada onun bize tekrar tekrar verdiği öğüt, bir an bile nesnel herhangi bir şey elde etme kavramı olmaksızın çabalamak, çabalamak ve de çabalamaktır.** Büyük İnciye benzemeyen o gizemciler Mutlaka kelimeler giydirmeye kalkarak çoğu zaman sadece bulanıklığını arttırıp saklamış, görmemizi engellemeyi başarmışlardır.

DHYANA UYGULAMASININ TEKNİĞİ

Mükemmel bir zihin kontrol tekniği ile başarısız başarıyı başarmayı amaçlayan dhyana, zihnin kendi içine döndürülmesi ve varlığımızın en iç girintilerinin araştırılmasıyla ne sizin ne benim olan ne de bir başkasının olan ancak hepimizde keşfedilebilecek olan o lekelenmemiş Zihin'le yüzyüze gelmemizi sağlar. Bu tür kitapların okurları, bu zor tekniğin

yerine getirilmesi için çok az detaylı talimatla karşılaştıklarında doğal olarak hayal kırıklığına uğrarlar, bu talimatları eskiden Zen Ustaları sözlü olarak iletirlerdi. Tekniği açıklaması güçtür, tatmin edici kelimeler yoktur ve icap eden öğütler her öğrencinin kişiliğine ve diğer etkenlere bağlıdır. Bu sebeplerden dolayı, eskiden Usta'nın doğrudan denetimi altındaki öğrencilere bildirilirdi. Ancak, şimdi Zen Batıda ünlenirken, bir Öğretmen olmaksızın uygulama yapma yasağı yerine getirilmesi imkansız hale gelmiştir, çünkü vasıflı adaylar Asya'da bile zor bulunurken, diğer kıtalarda çok daha nadirdir. Bu yüzden biz elimizden geldiği kadar, Büyük İnci gibi Zen Ustalarının özgün eserlerini dikkatlice çalışmalı ve sezgisel bir yorumlamayı aramalıyız.

Dikkatli bir okumayla kendimize sıkı bir temel kurmanın yanısıra, Zen uygulamasına öncül olarak şunları da katmalıyız-' ayakta dururken, yürürken, otururken veya uzanırken' etrafımızda veya içimizdeki görüngülerin oyununa daimi bir dikkat; öğrendiğimiz doğrular ışığında bu oyunu görmek için sürekli bir çaba; akli ve fiziksel olguların yanılısama olduklarını tanıyarak ve onlar tarafından lekelenmeyi redderek dışavurumlarımızı aşamalı olarak azaltmak; (kolayca lekelenen) duyarlı film makarası gibi bir zihinden ziyade ayna benzeri tepkiler gösteren zihin üretmek; bütün canlı varlıklara giderek artan bir sevecenlik duymak; ve en azından meditasyonun daha usule uygun çeşitlerini yapmak. Bu sonuncu için niyetlenen kendine temiz ve sessiz bir yer seçmeli, ve eğer gürültülü bir şehirde yaşıyorsa günün ve gecenin erken saatlerini tercih etmelidir. İdeal olarak, bir yer yastığının üzerinde dik ve bacaklar kıvrık olacak şekilde oturularak yapılmalı, genel olarak Lotus tarzında bacaklarını kıvıramayan yaşlılar bir sandalyede dik oturarak yapılmalıdır. Bir usta öğretmenin nezareti altında olmaksızın uzun saatler gerektiren yoğun meditasyon ve basit uygulamalar dışındaki diğer bütün nefes teknikleri son derece tehlikelidir.

Başlangıç uygulamalarının ötesine geçmeye hemen cesaret edemememiz ümitsizliğe kapılmamız için bir sebep değildir. Aydınlanmaya bu hayatta ulaşmak için tam kararlılıkla Kısa Yolu bulup geçen Çin, Japon, Tibet ve Moğol uzmanlar bile, birkaç sene boyunca, gece gündüz demeden yaptıkları başlangıç çalışma ve egzersizlerinden vazgeçmeyi rüyalarında bile göremezler. Üstüne üstlük, eğer Zen uyguluyorsak, bu kesinlikle onun ana öğretilerini kabul ettiğimiz için olmalıdır; ve eğer bunları kabul ediyorsak, bizim şimdiki hayat sürecimizin sonsuzluk içerisinde tek bir an olduğunun farkına varırız, başlangıçsız zamana uzanan zincirin tek bir halkası, ki bu zaman eğer onu patlatıp parçalamazsak gelecek çok çok uzun müddetler boyunca da uzanacak. Doğru bakış açısını edindikten sonra, fazla sabırsız olmamalıyız, emin olabiliriz ki özellikle bu hayatımızda gayretle yapılmış başlangıç egzersizlerinden sonra, şimdi ve burda tam başarıyı elde

edemesekte, bunlar bizi öyle olgunlaştıracak ki daha derine gitmek için bir çok fırsat ele geçireceğiz ve bir sonraki yaşamımızda özgürlüğe ulaşacağız. Kimi insanların önceki hayatlarında, oldukça şartlanmış olmaları yüzünden tahmin ettiklerinden çok daha hızlı bir gelişme gösterebileceklerini de unutmamalıyız, ve belki de Büyük İnci'nin kendisi gibi bu hayatta özgürlüğe kavuşabilirler. Fakat kendimizi kandırmamaya dikkat etmeliyiz. Bizim tanıdık-yoldaşlarımız bizim eskisine oranla çok ilerlemiş olduğumuzu varsaymaya çok yatkın olabilirler, fakat onların takdirlerinin, bizi bunun hakedilmiş olduğuna ikna etmesine izin vermemeliyiz. Bunun yanısıra, biz kendimiz de gerçek Aydınlanma için uyguladıklarımızın ilk safhalarında ortaya çıkan küçük mutlulukları da, özellikle Zihnin 'maddesi' bir olduğu için ilişkili olduklarından, kolayca yanlış alabiliriz. Gerçek Aydınlanma geldiğinde, bir dalgıcın suya atladığından şüphe etmemesi gibi hiç şüphelenmeyeceğiz. Çünkü Aydınlanmış insanlar için tüm evren sonsuza değin dönüşmüştür! Bu olana kadar Büyük İnci'nin tavsiyesini sadakatle takip etmeliyiz-

'ÇABALA! ÇABALA!'

TÜM VARLIKLAR KURTULUŞA ULAŞSIN!

JOHN BLOFELD

BİRİNCİ BÖLÜM - HUI HAI NİN ANI AYDINLANMA ÜZERİNE ZEN ÖĞRETİLERİ

Ch'an (Zen) Ustası Hui Hai'nin kendi Sastra'sından (kutsal tez) çeviri, Tun Wu Ju Tao Yao Men Lun veya Ansızın Uyanış Yoluyla Gerçeğe Açılan Temel Kapı Üzerine Tez.

1. Bodhisattva'nın mükemmel refakati ve On Çeyreğin^{1} Buda'larının önünde alçakgönüllüce ayaklarına kapanıyorum. Bu tezi hazırlarken, Kutsal Zihin'i doğru yorumlayamamış olacağımdan endişeliyim. Eğer öyleyse, pişmanlık için ve yenileyip daha iyi hale koymak için bir şans daha verilsin. Ancak, Kutsal Gerçeği bildirmeyi başarırsam, elde edilen yararlılığı bir dahaki hayatlarında Buda durumuna ulaşmaları ümidiyle tüm canlı varlıklara adıyorum.

2. Soru: Kurtuluşa ulaşmak için hangi yöntemi uygulamalıyız?^{2}

Cevap: Sadece ani Aydınlanma ile ulaşılabilir. ^{3}

S: Ani Aydınlanma nedir?

C: Ani demek aldatan düşüncelerden^{4} ansızın kendinizi kurtarmanızdır. Aydınlanma demek Aydınlanmanın ulaşılacak birşey olmadığını farketmenizdir.

S: Bu uygulamaya nerden başlarız?

C: Tam kökünden başlamalısınız.

S: Ve bu nedir?

C: Zihin köktür.

S: Bu nasıl bilinebilir?

C: Lankavatara Sutra (Buda'nın gerçek öğretilerini kapsayan cilt) der ki: 'Zihinsel işlemler oluştuğunda, bütün dharma'lar (olgular) ortaya çıkar; ve zihinsel işlemler durduğunda, bütün dharmalarda durur.' Vimalakirti Sutra der ki: 'Saf Ülkeye^{5} ulaşmayı arzulayanlar, ilk başta kendi zihinlerini saflaştırmalıdır, çünkü zihnin saflığı Buda Ülke'sinin saflığıdır.' Buda'nın vasiyet ettiği Öğreti Sutra'sı derki: 'Sadece zihin kontrolü ile herşey bize mümkün hale gelir'. Başka bir sutrada denir ki: 'Bilgeler zihinde arar, Buda'da değil; ahmaklar ise zihin yerine Buda'da ararlar. Akıllı insanlar şahsiyetleri yerine zihinlerini düzenlerler; ahmaklar ise zihinleri yerine şahsiyetlerini düzenlerler.' Buda'nın İsimleri Sutra'sı beyan eder ki: 'Kötülük zihinden kaynaklanır, kötülüğün üstesinden de

zihin gelir.' Hal böyleyken tüm iyinin ve kötünün zihinde meydana geldiğini ve bu yüzden zihnin kök olduğunu bilebiliriz. Kurtuluşu arzuluyorsan, ilkin kök hakkında herşeyi bilmelisin. Bu gerçeğe derinlemesine nüfuz edemezsen, bütün çabaların boşuna olacaktır; çünkü hala kendiniz dışındaki şekillerden birşeyler aradığınız için, hiçbir zaman ulaşamayacaksınız. Dhyana paramita Sutra der ki: 'Arayışınızı etrafınızdaki şekillere yönelttiğiniz sürece hedefinize çok uzun bir müddet sonra bile ulaşamayacaksınız; oysa iç farkındalığınız üzerinde düşünürseniz, Buda durumuna tek bir düşünce parıltısıyla ulaşabilirsiniz.'

S: Hangi yolla kök-egzersizi yapılmalıdır?

C: **Sadece meditasyona oturarak**, çünkü dhyana (hatalı düşüncelerin giremeyeceği derin soyutlama) ve samadhi (zihnin çevresinden tam bir çekilişi, mükemmel uygulanmış meditasyonun meyvası, özgün doğamızın veya zihnimizin saf olarak düşünülmesi) ile elde edilebilir. Dhyana paramita Sutra der ki: 'Dhyana ve Samadhi Budaların kutsal bilgisini arayışta esastır; çünkü bunlarsız, düşünceler kargaşa halinde kalır ve iyiliğin kökleri zarar görür.'

S: Dhyana ve Samadhi'yi lütfen açıkla.

C: Yanlış düşünme durduğunda, bu dhyana'dır; gerçek doğan üzerinde oturup düşündüğünde^{6} bu Samadhi'dir, çünkü gerçekten gerçek doğan senin ebedi zihnindir. Samadhi sayesinde zihni etrafındakilerden çekip alır, ve sekiz rüzgarın tesir edemeyeceği, yani kazanç ve kayıp, iftira ve methiye, övme ve suçlama, keder ve mutluluk nüfuz edemeyen bir hale getirirsiniz. Bu şekilde yoğunlaşarak, sıradan insanlar bile Buda olma durumuna girebilirler. Bu nasıl böyle olabilir? Boddhisattva-Talimatları Sutrasi derki: 'Buda- talimatlarını yerine getiren tüm varlıklar Buda olma durumuna girerler'. Bunun diğer adları kurtuluş, uzak sahile varmak, ölümlü varlıkların^{7} altı durumunu aşmak, üç dünyayı kesiştirmek^{8}, veya kudretli bir Boddhisattva olmak, herşeye gücü kadir bir bilge, bir Fatih olmak.

* * *

3. S: Zihin nerede yerleşip ikamet etmelidir?

C: İkamet etmemeye yerleşip orada ikamet etmelidir.

S: Bu ikamet etmeme nedir?

C: Zihnin hiçbirşey üzerinde ikamet etmesine izin vermemek demektir.

S: Bunun anlamı nedir?

C: Hiçbirşeyde ikamet etmemek demek zihnin iyi veya kötüye, varlığa ya da yokluğa, içe veya dışa ya da ikisinin arasında bir yere, boşluğa veya boş olmamaya, yoğunluğa veya ilginin dağılmasına takılı kalmaması demektir. Bu hiçbir yerde ikamet etmeme durumunda ikamet etmelidir; buna ulaşabilenler ikamet etmeyen zihinlere sahiptirler denir, başka bir deyişle, onlarda Buda-zihni vardır!

S: Zihin neye benzer?

C: Zihnin sarı veya yeşil gibi, kırmızı veya beyaz gibi bir rengi yoktur; uzun veya kısa değildir; yokolmaz ve oluşmaz; saflıktan ve saf olmamaktan eşit oranda özgürdür; ve süresi ebedidir. Mutlak durağanlıktır. Bu, o zaman, gerçek zihnimizin şekli ve biçimidir, aynı zamanda gerçek bedenimizdir de-Buddhakaya!^{9}

S: Bu beden ve zihin hangi yolla algılar? Gözler, kulaklar, burun, dokunma duyusu ve bilinçle algılayabilirler mi?

C: Hayır, algının böyle birkaç yolu yoktur.

S: O zaman, bahsedilenlere benzemediğine göre, nasıl bir algı söz konusudur?

C: Kendi doğanla edinilen algıdır. Nasıl mı? Çünkü doğan temelde saf ve mutlak olarak durgun olduğu için, onun maddi olmayan ve hareketsiz 'özü' bu algılamaya yeteneklidir.^{10}

S: Ancak, bu saf 'öz' bulunamadığı için, bu algı nereden geliyor?

C: Bunu, bir şekil ihtiva etmediği halde, yine de bütün şekilleri algılayan' parlak bir aynaya benzetebiliriz. Neden? Zihinsel eylem olmadığı için. Eğer siz Yolun öğrencileri lekelenmemiş zihinlere sahip olsaydınız^{11} bunlar yanlışlığın doğmamasına ve öznel egonun ve nesnel dışsalların yokolmasına yol açar, sonra saflık kendiliğinden çıkar ve böylelikle siz de o algıya muktedir olurdunuz. Dharmapada Sutra der ki: 'Kendimizi mükemmel hiçliğin ortasında tek bir parıltıyla varedebilmek gerçekten muhteşem bir bilgeliktir!'

* * *

4. S: Mahaparinirvana Sutra'nın Vajra (elmas)- Beden bölümüne göre '(yokedilemeyen) elmas-beden algılanamaz^{12}, ancak o açık bir şekilde algılar; ayırt etmekten kurtulmuştur ve anlamadığı hiçbirşey yoktur'. Bu ne demek?

C: Algılanamaz, çünkü doğası gereği şekilsiz, maddi olmayan ve dokunulamazdır; bu yüzden algılanamaz denir; ve dokunulamaz olduğu için, bu 'madde' derin bir şekilde durgundur, ne kaybolan ne oluşan olarak gözlemlenebilir. Dünyamızdan ayrı olmasa da, dünyasal akımdan etkilenemez; kendi kendinin sahibidir ve bağımsızdır, ki bu da niye açıkça algıladığının sebebidir. Doğası şekilsiz ve ayrılamaz olduğu için ayırt etmekten kurtulmuştur. Herşeyi idrak etmesi demek bu ayrılamaz 'madde'nin Ganj nehriindeki kumlar kadar çok fonksiyonla bahşedilmiş olmasındandır; ve eğer tüm olgular aynı anda ayırt edilebilseydi, istisnasız hepsini de idrak edebilirdi. Prajna Gatha'da yazıldığı gibi:

Prajna, bilinemeyen, herşeyi bilir;

Prajna, görünemeyen, herşeyi görür.

5. S: Hiçbirşeyi olmak veya olmamak olarak algılamamak doğru kurtuluştur diyen bir Sutra var. Bu ne demektir?

C: Zihnin saflığına ulaştığımızda, bu varolduğu söylenebilecek bir şeydir. Bu olduğunda, başarıma düşüncelerinden bağımsız kalabilmemiz, hiçbirşeyi varolan olarak algılamamak demektir; hiçbir düşüncenin ortaya çıkmadığı veya daim olmadığı duruma ulaşırken, ancak onların yokluğunun bilincinde olmazsak, bu herhangi bir şeyi varolmayan olarak algılamamaktır. O yüzden şöyle yazılmıştır: 'Hiç birşeyi olmak ya da olmamak olarak algılamamak', vb. Surangama Sutra der ki: 'Olumlu kavramların oluşturulmasında bir taban olarak kullanılan algılar tüm cahilliklerin kaynağıdır^{13}; algılanacak hiçbirşey olmadığını algılamak- bu Nirvana'dır, kurtuluş olarak da bilinir.'

k:k k

6. S: 'Algılanacak hiçbirşey olmaması' ne anlama gelir?

C: Erkekleri, kadınları, ve tüm değişik görünüşleri gözlemleyebilmek, fakat sevgiden ve nefretten onlar aslında görünmüyormuş gibi serbest olmak- 'algılanacak hiçbirşey olmaması' bu demektir.

S : T ü m şekil ve türlerle karşılaştığımızda oluşa n şeye algı denir. Hiçbirşeyle karşılaşmadığımız zaman bir algıdan söz edebilir miyiz?

C: Evet.

S: Bir şeyle karşılaştığımızda, bunu algılarız, fakat hiçbirşeyle karşılaşmadığımızda nasıl algı olabilir?

C: Şimdi bir nesnenin var olup olmadığından bağımsız bir algıdan bahsediyoruz. Bu

nasil olabilir? Algı tabiatı gereği ebedi olduğundan, biz nesnelere olsa da olmasa da algılamaya devam ederiz.^{14} Buradan anlaşılıyor ki, nesnelere doğal olarak görünüp kaybolsalar da, algının doğası bunların hiçbirini yapmaz, ve bu bütün diğer duyularınız için geçerlidir.

S: Birşeye baktığımızda, baktığımız şey algılama küresi içerisinde nesnel olarak var olur mu, olmaz mı ?

C: Hayır, olmaz.

S: (Etrafa bakıp da) bir şey göremediğimizde, algılama küremizin içerisinde nesnel birşeyin yokluğu mu söz konusudur?

C: Hayır, değildir.

7. S: Sesler olduğunda, duyma gerçekleşir. Sesler olmadığında duyma devam eder mi, etmez, mi?

C: Eder.

S: Sesler varken, onları duyarız, fakat nasıl olur da ses yokken duyma gerçekleşir?

C: Şu anda seslerin olup olmamasından bağımsız olan bir duymadan bahsediyoruz. Bu nasıl olur? Duymanın doğası ebedi olduğundan, sesler varolsa da olmasa da duymaya devam ederiz.

S: Böyleyse, duyan kim veya nedir?

C: Kendi doğan duyandır, ve içindeki kavrayan da bilendir.^{15}

S: Ani Aydınlanmanın geçidine dair olarak, öğretisi, amacı, özü ve görevi nedir? ^{16}

C: Öğretisi düşünmeyi zaptetmektir; yanlış düşüncelerin ortaya çıkmasına izin vermemek amaçlıdır, saflık özü, bilgelik te görevidir.

S: Öğretisi düşünmeyi zaptetmektir dedik, fakat bu tabirin anlamını henüz incelemedik. Ne hakkında düşünmekten kendimizi zaptedeceğiz?

C: Yanlış düşünmekten sakınmalıyız, fakat doğru düşünmekten değil demek.

S: Doğru ve yanlış düşünmek nedir?

C: Varolmak veya varolmamak şeklinde düşünmeye yanlış düşünmek, bu şekilde düşünmemeye ise doğru düşünmek denir. Buna benzer olarak, iyi ve kötüye dayanarak

düşünmek yanlış, böyle düşünmemek doğrudur. Bu diğer bütün zıtlık sınıflandırmaları için de uygulanır- keder ve mutluluk, başlangıç ve son, kabul edilme ve reddedilme, hoşlanılan ve hoşlanılmayan, aşk ve nefret, bütün bunlara yanlış düşünmek denir, bu sınıflandırmalardan kaçınarak düşünmeye ise doğru düşünmek denir.

S: Lütfen doğru düşünmeyi tanımla (daha olumlu).

C: Sadece Bodhi'yi (Aydınlanma) düşünmek demektir.

S: Bodhi somut birşey midir?

C: Değildir.

S: Fakat somut değilse nasıl sadece Bodhi'yi düşünebiliriz?

C: Bodhi birşeye uyarlanmış bir isimdir sadece ve hakikaten soyut olduğu için, hiçbir zaman ulaşılamamış veya ulaşılamayacak olan birşeydir. Soyut olduğundan, üzerinde düşünülemez, ve tam da bu üzerinde düşünmemeye, Bodhi'yi doğru düşünmek hakkında düşünecek birşey olmaması denir- çünkü bu zihninizin ne olursa olsun hiçbir yerde ikamet etmediğini belirtir. 'Hakkında düşünülmemesi' tabiri, daha önce sözü geçen birtakım düşünmeme türleri gibidir, hepsi de belli durumlarda kullanılmaya müsait olan isimlerdir yalnızca- hepsi de içinde fark veya başkalık barındırmayan tek bir maddededir. Düşüncesiz olmak, basit olarak, her şart altında zihnin hiçbirşeye takılıp kalmadığının bilincinde olmaktır; ve her kim bu duruma erişirse doğal olarak kurtulur.

8. S: Buda'ların davrandığı gibi davranmanın anlamı nedir?

C: Hareketten, aynı zamanda doğru veya kutsal hareket denir, tam olarak çekinme demektir^{17}. Daha önce konuştuklarımıza çok benzer, şeyler gerçekten varmış veya yokmuş gibi davranmamak, nefret, aşk ve diğer güdülerden yola çıkarak davranmamak. Tapınak Kanunlarının Yüce Güllesi der ki: 'Bilgeler diğer varlıklar gibi davranmazlar, diğer varlıklar da Bilgeler gibi davranmazlar'.

***

9. S: Doğru algılama ne demektir?

C: Algılanacak hiçbirşey olmadığını algılamak demektir.

S: Ve bu ne anlama gelir?

C: Her çeşit şekli görmek, fakat zihinde aşk ve nefret düşünceleri uyandırmadıklarından onlar tarafından lekelenmemek demektir. Bu duruma ulaşmaya Buda- Gözüne sahip

olmak denir, ki gerçekten sadece bu demektir. Oysa, değişik şekillerin görünüşü sizde aşk veya nefret üretiyorsa, buna gerçekten nesnel olarak varlıkları varmış gibi algılamak denir, ki bu da sıradan bir insanın gözüne sahip olmayı ima eder, çünkü hakikaten sıradan insanların başka bir tür gözü yoktur. Bu diğer tüm algı organları ile de böyledir.

* * *

3. S: Bilgelik görevidir dediğinde, bilgelik derken neyi kastettin?

C: Tüm zıtlıkların boşluğunu farketmek suretiyle, kurtuluşun önceden belli olduğunun bilgisi ve de bu farketme yaşanmadan kurtuluşa ulaşamayacağını. Biz buna bilgelik, ya da doğruyu yanlış bilme diyoruz. Bir başka ismi de 'madde'nin görevini bilmektir. Zıtlıkların gerçekdışılığıyla ilgili olarak, 'madde'nin tabiatında varolan bilgelik bilinmesini sağlar, ki onların boşluğunun farkedilmesi özgürlük demektir ve bunun hakkında artık hiçbir şüphe bulunmamaktadır. Görev derken bunu kastediyoruz. Bu yüzden zıtlıkların gerçekdışılığını konuşurken, 'öyledir' ve 'değildir', iyi ve kötü, aşk ve nefret, ve benzerleri gibi göreceliliklerin var-olmamasını işaret ediyoruz.

S: Bizim okulun geçidinden hangi yolla girilebilir?

C: Danaparamita (vazgeçme, terketme, bırakma) yoluyla.

S : Buda'ya göre, Bodhisattva-Yol'u altı paramitadan (öte kıyıya geçip Nirvana'ya ulaşmanın yolları) oluşur. Neden öyleyse sadece birinden bahsettiniz.? Lütfen neden sadece bunun girmemiz için yeterli bir yol olduğunu açıklar mısınız?

C: Aldanmış insanlar diğer beşinin de danaparamita'dan geldiğini, ve onun uygulanmasıyla diğerlerinin de tatmin edildiğini anlamayı başaramazlar.

S: Neden danaparamita olarak adlandırılır?

C: Dana terketmek demektir.

S: Neyin terkedilmesi?

C: Zıtlıkların ikiliğinin terkedilmesi.

S: Bu da ne demek?

C: İyinin ve kötünün, olmanın ve olmamanın, aşkın ve nefretin, boşluğun ve boş olmamanın, yoğunlaşmanın ve dağılmanın, saflığın ve kirliliğin ikilikçi (düalist) tabiatına dair fikirlerin tamamından vazgeçmek. Hepsini terkederseniz, tüm zıtlıkların boş görüldüğü bir duruma ulaşırız. Danaparamita'nın gerçek uygulanışı, bu duruma ' Şimdi zıtlıkların boş olduğunu görüyorum' veya 'Şimdi hepsinden vazgeçtim' gibi düşünceler olmadan ulaşılmasını içerir. Biz bunu aynı zaman içinde vuku bulan çeşitli sebeplerin aynı zamanda kesilmesi olarak adlandırıyoruz; çünkü ancak bunlar kesildiğinde tüm Dharma (fenomenler)-Doğası boş olur; Dharma-Doğası'nın bu boşluğu ise zihnin herhangi bir zamanda hiçbirşey üzerinde oturmaması demektir. Bu duruma ulaşıldığında, tek bir şekil bile ayırılmaz. Niçin? Çünkü kendi doğamız maddi değildir, ve hiçbirşey ihtiva etmez (kendine yabancı olan). Hiçbirşey içermeyen doğru Gerçektir, Tathagata'nın (Buda'yı kastetmek için kullanılan bir tabir-olguların öyleliği) olağanüstü şekli. Elmas Sutrasi'nda denir ki: 'Tüm şekillerden vazgeçenler Buda dır (Aydınlanmış Kişi)'.

S: Ancak Buda altı paramita'dan bahsetmişti, neden şimdi hepsi bir tanesiyle yerine getirilir diyorsun? Lütfen bunun sebebini anlat.

C: Brahma'nın Soruları Sutrasi der ki: 'Jalavidya, İhtiyar, Brahma'ya konuştu ve dedi ki: " Bodhisattvalar, bütün kirlenmelerini terkederek danaparamita'yı, diğer bir deyişle tam vazgeçmeyi yerine getirmiş olurlar; akıllarını hiçbirşeyin çelmemesiyle sılaparamita'yı

(talimatlar, Budistlerin uyguladıkları ahlak kuralları) tamamlamış olurlar; hiçbirşeyden yaralanmayarak, sabır egzersizini, yani ksantiparamita'yı yerine getirmiş olurlar; hiçbirşeye bağlanmayarak viryaparamita'yı, yani şevk çalışmasını tamamlarlar; hiçbirşeyde ikamet etmeyerek dhyana paramita'yı, yani dhyana ve samadhi uygulamasını yerine getirirler; hiçbirşey hakkında boş konuşma yapmayarak prajnaparamita 'yı yani bilgelik egzersizini tamamlamış olurlar. Hepsi beraber altı düstur diye anılırlar". Şimdi bu altı düstur hakkında tam olarak aynı anlama gelecek şekilde konuşacağım- birincisi vazgeçmeyi gerektirir; ikincisi (algı, duyu, vs vs vs)'nin meydana gelmemesini; üçüncüsü düşünmemeyi; dördüncüsü şekillerden uzak durmayı; beşincisi zihnin yerleşmemesini; akıncısı boş, önemsiz konuşmamayı gerektirir. Sadece geçici ihtiyaçlarımızla başa çıkmaya müsait olduğu için bu altı düstura değişik isimler veririz; çünkü, hepsinin içerdiği olağanüstü ilkeye geldiğimizde, hiçbir fark bulamayız. Bunun için, tek bir vazgeçme davranışıyla herşeyden vazgeçildiğini anlamanız gerekir sadece; meydana gelmemek demek hiçbirşeyin hiçbir şart altında meydana gelmemesi demektir. Yolunu kaybetmiş olanlar bunun sezgisel anlayışına sahip değillerdir; o yüzden sanki düsturlar birbirinden farklıymış gibi onlardan konuşup dururlar. Bu yöntemlerin çoğunu deneyip te başarısız olan ahmaklar bir hayattan diğerine döner dururlar. Siz öğrencilerimi ikaz ediyorum ki vazgeçme yolunu uygulayın, başka hiçbirşeyi değil, çünkü bu yalnız diğer beş paramita'ya değil sayısız başka yöntemlere de mükemmellik getirir.

***

11. S: 'Aynı seviyede uygulanacak üç eğitim yöntemi' nedir, ve aynı seviyede uygulamak ne anlama gelir?

C: Disiplin (vinaya), zihni bir noktaya toplama (dhyana), ve akıl, bilgelik(prajna).[{18}](#)

S: Teker teker açıkla lütfen.

C: Disiplin lekesiz saflığı içine alır.[{19}](#) Yoğunlaşma, zihni bir noktaya toplama, zihni temizleyerek sizi çevreleyen olgulara tamamen kayıtsız kalabilmenizi gerektirir. Bilgelik demek, zihninizin dinginliğini sizin o dinginliği düşünmenizle rahatsız olmamasıdır, saflığınızın saflık üzerine düşüncelerinizle zarar görmemesidir, ve iyi ve kötü gibi zıtlık çiftlerinin tümünün arasında onlar tarafından lekelenmeyerek onları ayırtedebilmektir, ve bu yolla tüm bağılıklardan kurtulmak ve mükemmel bir huzur durumuna ulaşmaktır. Bunların ötesinde, disiplin, yoğunlaşma ve bilgeliğin hepsinin benzer olduklarını, yani maddelerinin soyut olduğunu, ve bu yüzden bölünmez ve bir olduklarını farkederseniz- bu aynı seviyede uygulanan üç eğitim yöntemi ile kastedilendir.

12. S: Zihin bir saflık durumunda rahatladığında, bu saflığa karşı bir bağımlılık oluşturamaz mı?

C: Eğer, saflık durumuna eriştikten sonra, 'şimdi benim zihnim saflıkta dinleniyor' diye düşünmekten kaçınırsanız, bir bağımlılık olmaz.

S: Zihin bir boşluk durumunda dinlenirken, bu boşluğa bir bağımlılık icap ettirmez mi?

C: Eğer zihnini boşluk durumunda dinlenirken düşünürsen, o zaman bir bağımlılık olur.

S: Zihin hiçbir yerde ikamet etmeme durumuna geldiğinde ve bu duruma devam ettiğinde, bu hiçbir yerde ikamet etmeme bir bağımlılık yaratmaz mı?

C: Zihniniz yalnızca boşluğa takılıysa, bağlanabileceğiniz hiçbir şey olmaz. Eğer bir yerde ikamet etmeyen zihni açıkça anlamak istiyorsanız, meditasyona oturduğunuzda, sadece zihninizi idrak etmeli ve yargılamalarda bulunmanıza izin vermemelisiniz- yani, iyi, kötü ve diğer birtakım değerlendirmelerden sakınmalısınız. Geçmiş geçmiştir, o yüzden oturup onu yargılamayın; çünkü geçmişle meşgul olmak kendiliğinden durduğunda, denebilir ki artık geçmiş kalmamıştır. Gelecekteki her neyse henüz burada değildir, o yüzden umutlarınızı ve arzularınızı ona yönlendirmeyin; çünkü gelecekle meşgul olmak kendiliğinden durduğunda, denebilir ki gelecek yoktur. {20} Her ne varsa şu an eldedir; sadece herşeye karşı olan bağımsızlığınızın bilincinde olun- herhangi bir şey için aşk veya nefret duygularının zihnimize girmesine izin vermemek anlamında bağımsızlık; çünkü şu anla meşgul olmak kendiliğinden durduğunda, denebilir ki şimdi yoktur. Bu üç devreye bir tutunma olmadığında, onlar yoktur denebilir.

Zihniniz gezinmeye başladığında, takip etmeyin, kendine göre dolaşan zihniniz nerede durursa dursun. Zihniniz bir yeri kolay kolay geçemediğinde, onu takip etmeyin ve orada yaşamayın, ta ki zihninizin ikamet edecek bir yer arayışı kendiliğinden durana kadar. Böylelikle, ikamet etmeyen bir zihne sahip olacaksınız- ikamet etmeme durumunda kalan bir zihin. İçinizde ikamet etmeyen zihnin tam olarak farkındaysanız, sadece ikamet etme diye bir olgunun varolduğunu keşfedeceksiniz, ikamet edilecek veya edilmeyecek bir şey olmaksızın. İçinizdeki bu hiçbirşeyde ikamet etmeyen zihnin tam farkındalığı, kendi zihninizin açık bir algılanması olarak bilinir veya başka bir deyişle kendi tabiatınızın açıkça algılanması olarak bilinir. Hiçbirşeyde ikamet etmeyen zihin Buda-Zihni'dir, çoktan kurtulmuş olanın zihni, Bodhi-Zihin, Yaratılmamış- Zihin; bütün görüntülerin doğasının hayali olduğunu farketmek de denir. Sutraların bahsettiği 'Yaratılmamışın sabırla

gerçekleştirilmesi^{21} işte budur. Henüz gerçekleştiremediyseniz, çabalama ve çabalamalısınız, gayretlerinizi artırmalısınız. Ondan sonra, gayretleriniz başarıyla taçlanınca, kendi içinizden bir anlayışa ulaşmış olacaksınız- hiçbir yerde yerleşmemiş bir zihinden, bununla hayal ve gerçekten aynı şekilde özgürleşmiş bir zihni kastediyoruz, kök salmış bir anlayış. Aşk ve nefretle karışmış bir zihin aldanmıştır; bu ikisinden özgür olan bir zihin gerçektir; böyle özgürleştirilmiş bir zihin zıtlıkların boş olarak görüldüğü bir duruma ulaşır, buradan da özgürlük ve kurtuluş ele geçirilir.

* * *

13. S: Bu çabayı sadece meditasyona oturduğumuzda mı göstermeliyiz, yoksa gezinirken de yapabilir miyiz?

C: Bir çaba gösterilmesi gerektiğini söylediğim zaman, sadece meditasyonda otururken gösterilen çabayı kastetmedim; çünkü, yürürken, ayakta dururken, otururken, yatarken veya ne yapıyorsanız onu yaparken, kesintisiz bir şekilde o anda olmaya çabalayın. Bu sabit durmak (bir durumda) dediğimiz şeydir.

14. S: Vaipula Sutra der ki: ' beş çeşit Dharmakaya'dan^{22}, birincisi Mutlak'ın Dharmakaya'sıdır, ikincisi Yararlılık'ın Dharmakayası, üçüncüsü Dharma-Doğasının Dharmakayası^{23}; dördüncüsü Sonsuz Tezahürlerin Dharmakayası; beşincisi ise Boşluğun Dharmakayası. Hangisi bizim kendi bedenimizdir?

C: Zihnin yokolamayacağını kavrayabilmek Dharma-Doğası Dharmakayasına sahip olmak demektir. Zihnin bütün çeşitli şekilleri kapsadığını kavramak Yararlılık Dharmakayasına sahip olmaktır. Zihnin zihin olmadığını kavramak Herşeyin Gerçek Doğası'nın Dharmakayasına sahip olmaktır. Canlı varlıklara değişim için bireysel kapasitelerine göre öğretmek Sonsuz Tezahürlerin Dharmakayasına sahip olmaktır. Zihnin şekilsiz ve soyut olduğunu kavramak Boşluğun Dharmakayasına sahip olmaktır. Bütün bunların anlamını anlarsanız, bu başarılacak hiçbirşey olmadığını bildiğinize işaret eder. Somut, başarılabilir hiçbirşeyin olmadığını farketmek- bu Buda-Dharma Dharmakayasını başarmaktır.^{24} Bir şeye tutunarak veya kavrayarak buna ulaşabileceğini zannedenler- sapkın düşünceleri olan kibirli bir kimse^{25}, kabul edilmiş dini inançlara aykırı inançlara sahip bir adam-tamamen kendilerini kandırmaktadırlar. Vimalakirti Nirdeśa Sutrasi der ki: 'Sariputra Devakanya'ya (bir çeşit ikincil dişi tanrıça) sordu^{26} "Kazandığınız, nedir? Bu konuşma güçleri size ne başarılar getirdi?" Devakanya şöyle yanıtladı: "Hiçbirşey kazanıp başarmamam beni bu duruma ulaşmamı sağladı. Buda-

Dharma'ya göre, birşeyler kazanıp başaran kimse kendini kandıran bir kimsedir."

15. S: Sutralar sadece Samyak-Sambodhi^{27} (Tam Aydınlanma)'dan değil, aynı zamanda onun da ötesinde Olağanüstü Aydınlanmadan^{28} bahsediyorlar. Lütfen bu tabirleri açıkla.

C: Samyak-Sambodhi, şekil ve boşluğun özdeşliğinin farkedilmesidir. Olağanüstü Aydınlanma zıtlıkların yokluğunun farkedilmesidir, ne Aydınlanma ne de Aydınlanmama durumuna denir diyebiliriz.

S: Bu Aydınlanma türleri arasında gerçekten bir fark var mı, yok mu ?

C: Bu adlar uygun olarak geçici bir elverişlilik uğruna kullanılmıştır, fakat maddede hepsi birdir, ne çifttirler, ne de farklı. Bu birlik ve aynılık her ne çeşitten olursa olsun TÜM olguları tanımlar.

11. S: Elmas sutrasında belirtilen 'kelimelerle mutlak olarak tarif edilebilecek hiçbirşey olmamasına Dharmayı vaazetmek denir' bölümünün anlamı nedir?

C: Prajna (bilgelik) tutunacağı bir tek şey bile ihtiva etmeyen mutlak saf bir maddedir. Bu 'kelimelerle tarif edilebilecek hiçbirşey olmaması'nın anlamıdır. Ancak bu maddi olmayan ve hareketsiz Prajna, müsait olan tüm görevlere muktedirdir- Ganj'in kumları kadar çok sayıda görev- bu yüzden anlayamayacağı hiçbirşeyde yoktur; ve bu 'Dharmayı vaazetmek' kelimeleriyle ima edilendir. O yüzden yazılmıştır ki: 'kelimelerle mutlak olarak tarif edilebilecek hiçbirşey olmamasına Dharmayı vaazetmek denir'.

S: (Gene Elmas Sutrasına göre) ' Erdemli bir erkek ya da kadın, bu sutraya tutunup, çalışıp, ezberden naklederse, ve başkaları tarafından küçümsenirse, bu kimse geçmiş günahlarının karşılığı olarak kötü bir kaderin cefasını çekmek zorunda kalmışsa ve bu karma günahları başkalarının hor görmesiyle şimdi kökünden sökülüp atılırsa, AnuttaraSamyak-Sambodhi ye ulaşır. ' Lütfen bunu açıkla.

C: Onların vakası, aydınlanmış bir Hocayla tanışmamış, bu yüzden de kendine kötü karma yaratmaya devam eden, ve bu yüzden saf, gerçek zihni, en başta mevcut olan cahillikten kaynaklanan üç zehirle^{29} bulandırıldığı için açığa çıkamayan ve bizim de ona alçak dememize sebep olan bir adaminkine benzer. Ondan sonra, sırf bu hayatta küçümsendiği için, Budaların Yolunu gecikmeden aramaya karar verir; ve böylelikle cahillik yenilerek, üç zehirin üretimi durdurulur ve özgün zihni parıl parıl parıldamaya başlar. Düşüncelerinin karmaşası bundan böyle durgunlaştırılmış, temizlenmiş olur, çünkü

içindeki tüm şeytanlar yokedilmiştir. Adi birisi olması yüzünden, bu cahilliğini zaptetmeye, akli kargaşasını durdurmaya ve- bunun doğal bir sonucu olarak- kurtuluşuna yönelmiştir. O yüzden, başarmak için karar verdiğimiz anda Bodhi'ye ulaşılabilir diye yazılmıştır- yani, bu hayatta, diğer başka gelecek hayatlarda değil.

S: Tathagata (Buda)'nın beş ayrı Görüşü olduğu da yazılmış. Bunlar nedir?

C: Tüm görünüşlerin saf olduğu algısına (örneğin gerçek) Dünyevi Görüş denir. Onların maddelerinin saf (gerçek) olduğu algısına Semavi Görüş denir. Çevremizi teşkil eden görünüşlerin arasındaki en ufak farklılıkları , hatta iyi ve kötünün en küçük katmanlarını bile ayırt etme yeteneğine sahip olmak, ancak tüm bunların ortasında onlar tarafından etkilenmeyerek kusursuz bir huzurla kalabilmek^{30}- buna Bilgelik Görüşü denir. Algılanacak hiçbirşey olmadığını algılamaya Dharma Görüşü denir. Algı yok, ancak algılanmamış hiçbirşey yok, buna Buda Görüşü denir.

S: Bir Büyük Taşıt (Mahayana) ve bir Yüce Taşıt olduğu yazılmıştır. Bunlar nedir?

C: Önceki Bodhisattvaların, sonraki Budalarıdır.

5: Ne yapmak suretiyle erişilebilirler?

C: Mahavana'nın yolları aracılığıyla Bodhisattvanın Taşıtını elde ederiz. Ona erişerek, ve ondan sonra bir yerden diğerine atlayan düşüncelerden özgür kalarak ta ki aracı' diye bir kavram bizim için varolmayana kadar- öylesine mutlak bir sükunet^{31} ki üzerine birşey eklenemez, ondan hiçbirşey alınamaz, buna da Yüce Taşıta erişmek denir ve bu ise Budalarıdır!

17. S: Mahaparinirvana Sutrası der ki: ' Bilgelikten fazla dhyana (hatalı düşüncelerin giremeyeceği derin soyutlama), en baştan beri varolan cahillikten çıkmak için bir yol üretmez, dhyana'dan fazla bilgelik te yanlış görüşlerin yığılmasına neden olur; fakat dhyana ve bilgelik aynı seviyede iş görürlerse, buna biz kurtuluş deriz. ' Tüm bunlar ne demek?

C: Bilgelik her türlü iyi ve kötüyü ayırtetme yeteneği demektir; dhyana ise, tüm bu ayrımları yaptığımız halde onlara yönelmiş aşk veya nefretten bütün olarak etkilenmeden kalabilmek demektir^{32}. Bu dhyana ve bilgeliğin aynı seviyede iş görmesinin açıklamasıdır.

* * *

18. S: Aynı Sutra şunu da der: 'Kelime yok, söyleyecek birşey yok- buna dhyana denir. '

Fakat konuşmayla meşgul iken de dhyana'da olmaktan bahsedebilir miyiz?

C: Benim dhyana tanımım, konuşma veya sessizlikten etkilenmeyen o daimi dhyana'ya gönderme yapar. Niçin? Çünkü dhyana'nın Doğası, biz konuşmakla veya ayırım yapmakla meşgul iken de iş gördüğü için, bizim konuşmalarımız ve ayırımlarımız da dhyana'ya mahsustur. Buna benzer olarak, zihinlerimiz boşluk durumundayken şekillerin üzerinde düşündüğümüzde, bu şekilleri gözleme davranışı sırasındaki boşluk, hem konuştuğumuz hem de herhangi başka bir tür bir yerden diğerine atlayan eylem yaptığımızdaki kadar daim olur. Aynısı görme, duyma, hissetme ve bilince de uygulanır. Nasıl? Çünkü, kendi Doğamız boş olduğu için, tüm durumlarda öyle kalır; boş olarak, bağılıktan kurtulmuştur, ve bu bağısızlık dhyana ve bilgeliğin aynı zamanda ve aynı seviyede iş görmesini mümkün kılar. Boşluğu evrenselleştirme yöntemini tüm Bodhisattvalar uygular, bu onların son Amaçlarına ulaşmalarını sağlar. O yüzden 'dhyana ve bilgelik aynı seviyede iş görürlerse, buna biz kurtuluş deriz' diye yazılmıştır. Şimdi bunu açıklığa kavuşturmak, anlayışınızı uyandırmak ve şüphelerinize bir son vermek amacıyla bir örnek daha vereceğim. Parlak bir ayna örneğini alalım. Birşey yansıttığında, parlaklığı kararsız mıdır? Hayır, değildir. Birşey yansıtmadığında, parlaklığı kararsız mıdır? Hayır. Fakat niçin bu böyledir? Kararlıdır çünkü bir nesne olsun olmasın, bir duyu deneyimlemeden yansıtma özelliğine sahiptir. Ve? Duyunun olmadığı yerde, ne hareket ne de hareketsizlik olabilir. Güneş ışığı örneğini alalım. Güneş ışınları dünyayı parlatırken titrerler mi? Hayır! Ya da dünyayla karşılaşmalar titrerler mi? Hayır, titremezler. Niçin? Çünkü duyumsamadan yoksundurlar. Herhangi birşeyle karşılaşmalar veya karşılaşmalarda kararsızlık göstermemelerini bir duyu deneyimlemeden parlama özelliklerine bağlayabiliriz. Yansıtabilirle (ya da parlayabilme)^{33} özelliği bilgeliğe mahsustur, mükemmel bir şaşmazlık, sabitlik ise dhyana'ya aittir. Bodhisattvaların uyguladıkları dhyana ve bilgeliği eşitleme yöntemi onların Sambodhi'ye (Yüce Aydınlanma) ulaşmasını sağlar. O yüzden yazılmıştır ki: 'dhyana ve bilgelik aynı seviyede iş görürlerse, buna biz kurtuluş deriz.' Ancak, ben şu anda duyumsamanın yokluğundan konuşurken, sıradan duyulardan özgürleşmeyi kastediyordum, kutsal duyulardan değil.

S: Nasıl bir farkları var?

C: Hislerin ikiliğini içerenler sıradan duyulardır; kutsal duyular zıtlıkların boşluğunun farkedilmesiyle ilgilidir.

* * *

19. S: Sutra der ki: ' Kelimelerin ve konuşmanın yolu kesik, zihnin faaliyetleri durmuş'.

Bu ne demektir?

C: Kelimeler ve konuşma Dharma'nın anlamını açığa vurmak içindir; fakat anlam anlaşıldığında, konuşma atılır. Anlam maddi değildir; maddi olmayan Tao'dur (Gerçek), ve Tao ifade edilemezdir. O yüzden 'kelimelerin ve konuşmanın yolu kesik'. 'Zihnin faaliyetleri durmuş' kısmı da, Dharma'nın manasının asıl farkındalığı ile daha fazla düşünmeye ihtiyaç duyulmamasını anlatıyor. Bizim tefekkürümüzün, düşünmemizin ardında yatan Yaratılmamıştır. Yaratılmamış olarak, tüm görünüşlerin doğası boştur. Doğaları boş (göründüğü) olduğu için, aynı zamanda varolmuş tüm nedenler de kökünden sökülüp atılmıştır, ve bu kökünden söküp atış zihnin faaliyetlerinin durmasını içerir.

***

20. S: Böylelik nedir (Ju-Ju, Bhutatathata)?

C: Böylelik değişmezliği işaret eder. Zihin değişmez (jen-ju, mutlak) olduğundan, Böylelik diye adlandırırız. Bu yüzden geçmişin Aydınlanmaya ulaşmış tüm Budalarının bu değişmezliğe uyumlu davrandıkları bilinmelidir. Şimdinin Budaları için ve geleceğin Budaları için de bu geçerlidir. Tüm uygulamalar, ister geçmiş, şimdi veya gelecekte olsun Aydınlanmaya ulaşıldığında sona erdiğine göre, buna Böyleliğe ulaşma denir. Vimalakirti Nirdesa Sutrası der ki: 'Bu yüzden tüm Budalada birlikte olmuştur; Maitreya^{34} ile birlikte olacaktır, ve diğer bütün bilgili varlıklarla da beraberdir. ' Niçin acaba? Çünkü Buda-Doğası sonsuza değin ve kesintisiz olarak kendiliğinden vardır.

21. S: Maddenin ve madde olmayanın (boş), sıradan ve kutsalın özdeşliği (öğretisine dair olarak),

ani Aydınlanma öğretisine mi özgüdür?

C: Evet.

S: Maddenin ve boşluğun, sıradan ve kutsalın özdeşliğinden ne kastediyorsun?

C: Zihin bağımlılıkla lekelenmişinde, maddesellik oradadır; lekelenmemişse, maddi olmama oradadır. Lekeli bir zihin sıradandır ve lekesiz zihin kutsaldır. Mutlak kendiliğinden vardır, bu maddeyle maddesel olmayanın özdeşliğini ima eder; ancak, maddesel olmayan keşfedilemez olduğundan hakikaten maddi olmayandır. Burada, şeklin doğasının boşluğuna bir gönderme yapıyoruz 'maddi olmayan' kelimesini kullanarak, yoksa şeklin imha edilmesinin sonucu olan (bir tür) boşluğu kastetmiyoruz.^{35} Benzer olarak 'maddeyi, maddi olmayanın doğasıyla ilgili olarak, kendiliğinden varolan olarak

kullanıyoruz, yoksa maddi olan şey madde olabilir anlamında değil (normalde anlaşıldığı gibi).

***

22. S: Sutrada bahsi geçen tükenir ve tükenmezler nelerdir?

C: Tüm ikiliklerin boş doğasına dair olarak, görme ve duyma artık olmadığı zaman, bu tükenmedir- tutkuların sonu anlamında (asravaksaya). Tükenmez ise Ganj'ın kumları kadar çok sayıda olağanüstü görevlerle tamamlanmış yaratılmamış maddeyi akla getirir. Bu görevler maddenin azalmasına en ufak bir fırsat bile vermeden (bilgili varlıkların) tüm ihtiyaçlarına yanıt verir. Bunlar, o zaman, sutrada bahsedilen tükenir ve tükenmezlerdir.^{36}

S: Tükenir ve tükenmezler gerçekten özdeş midirler, yoksa farklılar mıdır?

C: Madde olarak birdirler, fakat ayrı ayrı bahsedilirler.

S: Ancak, madem madde olarak birdirler, niye ayrı ayrı bahsedilmelidirler?

C: 'Bir' konuşmanın maddesini belirtir, ve konuşma o maddenin bir görevidir; durumun icap ettirdiği şekilde kullanılır. Bu yüzden aynı maddeden oldukları söylenir fakat ayrı ayrı bahsedilirler. Bunu şu duruma benzetebiliriz, gökte yalnız bir güneş görünmesine rağmen, yansımaları, birçok değişik kap içindeki su tarafından yakalanır, ve bu kapların herbiri 'bir güneşi içine alır' ve her 'güneş' hem kendi içinde tamdır hem de gökteki güneşle özdeştir. Bu yüzden, güneşler aynı maddeden olmalarına rağmen, değişik kaplarla münasebetleri yüzünden farklılarmış gibi söylenirler. Bundan dolayı, aynı maddeden olan şeyler değişik söylenirler. Dahası, aşağıda açıkça gözüken güneşlerin her biri mükemmel ve tam oldukları halde, gökteki güneşi bir nebze olsun azaltmazlar- bu yüzden tükenmez tabiri vardır.

S: Bir sutra 'varoluşa katılmamak, varolmayı durdurmamak' tan bahsediyor. Bu kelimeler ne çeşit Dharma (fenomen, olgu) lara uygulanır?

C: Sıhatsız fenomenlerin varoluşa katılmamasını, sıhhatli fenomenlerin de varolmayı durdurmadıklarını kastediyor.^{37}

S: Sıhhatli ve sıhatsız fenomenler nelerdir?

C: Bağımlılıklarla lekelenmiş ve sızdıran^{38} bir zihin sıhatsız; bu özelliklerden kurtulmuş bir zihin sıhhatlidir. Sadece leke ve sızdırma olmadığına sıhatsızlık doğmaz;

ve sızdırma ve lekelerden kurtuluşa erince orada saflık, mükemmellik ve parlaklık vardır-
derin, sonsuz ve titremeyen kararlı bir durgunluk. Bu sıhhatli fenomenlerin varolmayı
durdurmaması demektir; bu, 'varoluşa katılmamak, varolmayı durdurmamak' tabirini
açıklar.

* * *

23. S: Bodhisattvaların Talimatları der ki: ' Duyarlı varlıklar Buda'nın öğretisini yerine
getirdiklerinde, Budalık statüsünü alırlar-Tam Aydınlanmaya eşdeğer bir statü- ve
böylelikle Budaların gerçek oğulları olurlar. ' Bu ne demektir?

C: Buda'nın öğretisi zihnin mükemmel saflığını^{39} belirtir. Eğer bir kimse saflık
uygulamasını üzerine alır ve böylelikle duyusal algılardan etkilenmeyen bir zilline ulaşırsa,
Buda'nın öğretilerini yerine getiren biri olarak anılır. Bu güne kadarki tüm Budalar duyusal
algılardan etkilenmeyen saflığı uyguladılar ve bu yolla Budalığa ulaştılar. Bu günlerde,
eğer birisi bu uygulamayı yaparsa, yararı Budalarınkine eşittir ve hiçbir farkı yoktur; o
yüzden denir ki Budalık statüsüne girmiştir. Böyle edinilmiş bir Aydınlanma, tam olarak
Buda'nın Aydınlanmasıdır, o yüzden de böyle bir adamın statüsü Tam Aydınlanma ile
özdeşir denir. Gerçekten Budaların oğludur ve saf zihni bilgeliği vücuda getirir. Bilgeliği
saf olan biri Budaların oğludur veya 'Buda oğul' dur.

* * *

24. S: Budalara^{40} veya Dharma'ya dair olarak, hangisi diğerinden önce gelmiştir?
Eğer Dharma önce geldiyse, Onu vaazedebilecek bir Buda nasıl olabildi; fakat, eğer bir
Buda önce geldiyse, Kurtuluşu hangi öğretiye bağlıdır?

C: Budalar bir anlamda Dharma'dan önce geldiler, fakat başka bir anlamda sonra
geldiler.

S: Bu nasıl mümkün olabilir?

C: Hareketsiz Dharma'yı kastediyorsan, o zaman Dharma Budalardan önce gelmiştir;
fakat eğer yazılı veya sözlü Dharma'dan bahsediyorsan, o zaman Budalar önce gelmiş,
Dharma onları takip etmiştir. Nasıl? Çünkü, her bir Buda Budalığa Hareketsiz Dharma
aracılığıyla ulaşmıştır- bu anlamda, Dharma onlardan öncedir. Sutrada geçen 'Tüm
Budaların Öğretmeni' Dharma'dır; Budalığa ulaştıktan sonradır ki duyarlı varlıkları
dönüştürmek amacıyla Sutraların Oniki Bölümünün detaylı bir açıklamasına ilk olarak
girişmişlerdir. Bu duyarlı varlıklar önceki Budalar tarafından vaazedi- len Dharma'yı takip
edip uyguladıklarında ve böylelikle Budalığa ulaştıklarında, bu da Dharma'nın Buda'dan

önce geldiği bir başka durumdur.

* * *

25. S: 'İletmede değilde Öğretmede yeterlilik' ne anlama gelir? [{41}](#)

C: Kelimeleri eylemleriyle örtüşmeyen kimselere bir göndermedir.

S: 'İletmede ve de Öğretmede yeterlilik' ne anlama gelir?

C: Kelimeleri eylemleriyle onaylanan kimseleri ima eder.

* * *

26. S: 'Ulaşılabilir ulaşılamadı' ve 'Ulaşılamaz ulaşıldı' ile ne demek isteniyor?

C: 'Ulaşılabilir ulaşılamadı' ile kelimelerin eylem tarafından desteklenmediğini anlarız; 'Ulaşılamaz ulaşıldı' ile konuşmanın varmayı başaramadığını eylemin yerine getirdiğini anlarız; ve, hem konuşma hem de eylem Amaca ulaştığında, bu 'tam varma' veya 'çift varma' dır.

* * *

27. S: Bu iki ifadeyi lütfen açıkla: ' Buda-Dharma ne dünyeviye (yu wei) yokeder, ne de aşkın (wu wei) olanda batağa saplanır.' [{42}](#)

C: Birincisi, Buda'nın arayışına ilk karar verdiği andan Bodhi ağacının altında Aydınlanmayı başardığı ana kadar, oradan da ikiz sala ağaçlarının [{43}](#) dibinde Parinirvana'ya ulaşıncaya kadar hiçbir zaman olgusal hiçbirşeyi reddetmediği anlamına gelir. Bu 'dünyevinin yok edilmemesi'dir. Diğer ifade ise, düşünce yokluğunu başarmasına rağmen, bunu hiçbir zaman ulaşma olarak görmemiştir anlamına gelir; ve maddi olmayana ve hareketsiz Bodhi'ye ve Nirvana'ya eriştiği halde, hiçbir zaman bu durumları bir ulaşma olarak almamıştır. Bu 'aşkın olanda batağa saplanmamak' ile kastedilendir.

* * *

28. S: Gerçekten cehennem var mı? [{44}](#)

C: Var ve yok.

S: Nasıl yani?

C: Şöyle ki zihinlerimiz çok çeşitli kötü karma üretmiştir, cehennem vardır; fakat, herkesin kendi (öz)-doğası boş olduğundan, bağımlılıkların lekesinden kurtulmuş zihinlere sahip olanlar için cehennem olamaz.

S: Kötülük yapanlar Buda-Doğasına sahip midirler?

C: Evet, onlarda da vardır.

S: O zaman, bu Doğaya onlar da sahipse, onlarla beraber cehenneme girer mi, girmez mi?

C: Onlarla beraber girmez.

S: Fakat, cehenneme girdiklerinde, Buda-Doğası nerededir?

C: O da cehenneme girer. [{45}](#)

S: Bu böyle ise, orada ceza görürlerken, Buda- Doğaları da bu cezayı paylaşır mı?

C: Hayır. Buda-Doğaları bu insanlarla beraber cehennemde olduğu halde, bu bireylerin kendileri acı çeker; Buda-Doğası temel olarak cezanın ötesindedir.

S: Ancak, beraber giriyorlarsa, nasıl olur da Buda-Doğaları acı çekmez?

C: Duyarlı varlıklar şekillere sahiptir, ve şekle sahip herşey şekil verme ve yok etmeye maruzdur, [{46}](#) oysa Buda-Doğası şekilsizdir, ve, şekilsiz olarak, maddi değildir, ve bu yüzden tam da boşluğun kendisinin doğasıdır ve yok edilemez. Biri uzayda bir demet odun yapsaydı, odunların kendisine zarar gelirdi, ama uzaya birşey olmazdı. Bu benzetmede, uzay Buda-Doğasını ve odun demeti duyarlı varlıkları simgeler. O yüzden yazılmıştır ki: 'Beraber girerler, fakat beraber acı çekmezler'.

29. S: 'Sekiz bilinç (parijnana) [{47}](#) durumunu dört Buda-Bilgeliğine [{48}](#) dönüştür ve dört Buda-Bilgeliğini bağlayarak Trikaya'yı [{49}](#) oluştur' alıntısı hakkında, sekiz bilinç durumunun hangileri birleştirilerek bir Buda- Bilgeliğine dönüştürülür ve hangileri kendi içinde bir Buda- Bilgeliği olur?

C: Görme, duyma, koku alma, tat alma ve dokunma Mükemmelleştiren Bilgeliği oluşturan beş bilinç durumudur. Akıl veya altıncı bilinç durumu tek başına Derin Gözlemleyen Bilgeliği oluşturur. Ayırteci farkındalık ya da yedinci bilinç durumu tek başına Evrensel Bilgeliği oluşturur. Bilincin deposu ya da sekizinci durum tek başına Büyük Ayna Bilgeliğini oluşturur.

S: Bu dört Bilgelik gerçekten farklı mıdır?

C: Madde olarak aynıdırlar, fakat değişik isimlendirilmişlerdir.

S: Ancak, madde olarak birseler, niçin isimleri de ğişiktir? Veya, isimlerinin durumlara

göre verilmesine izin verirsek, (diğerleriyle birlikte) bir madde olduğu halde (yine de) Büyük Ayna Bilgeliği adı verilen nedir?

C: Açıkça boş ve durgun olan, parlak ve soğukkanlı olan Büyük Ayna Bilgeliğidir. Kirlenmelerle aşk ve nefret doğmadan yüzleşebilen ve böylelikle tüm buna benzer ikiliklerin var olmayan doğasını gözler önüne seren Evrensel Bilgeliktir. Önüne geçilemez bir nesnelere ayırtetme yeteneğiyle duyuların alanlarını düzenleyebilen, fakat kargaşa çıkaran düşüncelerin doğmasına engel olan, böylelikle tam olarak bağımsız ve huzurlu olan Derin Gözlemleyen Bilgeliktir.^{50}

S: 'Dört Buda-Bilgeliğini bağlayarak Trikayayı oluştur' a dair olarak, hangileri birleşerek bir Beden oluşturur ve hangileri kendi içinde bir Beden olur?^{51}

C: Büyük Ayna Bilgeliği tek başına Dharmakaya'yı oluşturur. Evrensel Bilgelik tek başına Sambhogakaya'yı oluşturur. Derin Gözlemleyen Bilgelik ve Mükemmelleştiren Bilgelik birleşerek Nirmanakaya'yı oluştururlar. Bu Üç Beden sadece aydınlanmamış insanların daha açıkça görmelerini sağlamak için farklı adlandırılmışlardır. Prensip bir kere anlaşıldığında, farklı ihtiyaçlara yanıt veren görevlere sahip Üç Beden olmayacak. Neden? Doğaları itibarıyla maddesel olarak şekilsiz oldukları halde sürekli olmayan, kendilerinin (gerçek temeli) olmayan içerisine basit bir şekilde yerleştirildikleri için.

***

29. S: Gerçek Budakaya'yı ^{52} algılamakla ne kastediliyor?

C: Hiçbirşeyi artık var veya yok diye algılamamak demektir.

S: Fakat bu tanımın gerçek anlamı nedir?

C: Varlık, var olmamanın aksi olarak kullanılan bir tabirdir, ve sonraki öncekinin karşıtı olarak kullanılır. Birinci kavramın geçerli olduğunu kabul etmekle başlamazsanız, diğer kavram tutunamaz. Benzer olarak, var olmama kavramı olmadan, varlık nasıl anlam sahibi olabilir? Bu ikisi varlıklarını karşılıklı bağlılıklarına borçludurlar ve doğum ve ölüm alemine aittirler. Bu ikili algıyı engelleyerek gerçek Budakaya'yı^{53} gözlemleyebiliriz.

S: Eğer varlık ve yokluk kavramları hile geçerli değilse, gerçek bir Budakaya'nın nasıl geçerliliği olabilir?^{54}

C: Yalnızca hakkında soruşturduğun için! Böyle sorular sorulmadığında, Budakaya kavramı geçerli değildir. Niye? Ayna örneğini alalım; nesnelere karşılaştığında, onları yansıtır; karşılaşmayınca, hiçbirşey yansıtmaz.

30. S: 'Buda'dan hiç ayrı olmamak' ne anlama gelir?

C: Kavramların gidip gelmesinden kurtulmuş bir zihne sahip olmak, onun çevresel şekillerden etkilenmeyen durgunluğuyla sonsuza dek boşluk ve hareketsizlikte kalmak- bu Buda'dan hiç ayrı olmamak anlamına gelir.

32. S: Aşkın (wu wei, koşulsuz, asamskrta) ne demektir?

C: Dünyevidir (yu wei, koşullu, samskrta). {55}

S: Aşkın hakkında sormuştum. Neden dünyevidir dediniz?

C: Dünyevi tabiri ancak aşkının aksi olarak geçerlidir. Sonraki anlamını öncekinden alır. Eğer birini geçerli bir kavram olarak kabul etmezseniz, diğeri tutulamaz. Fakat eğer GERÇEK Aşkın'dan konuşuyorsanız, o, ne dünyeviye ne de aşkına mahsustur. Evet, Gerçek Aşkın böyledir. Niçin? Elmas Sutrası der ki: 'Eğer zihinleri Dharma'yı kavratsa, ego (bir varlık ve bir yaşam) kavramına tutunurlar hala. Bu yüzden, Dharma ve Dharma-değil kavramlarını yakalamamalı ve bunlara tutunmamalıyız-' Bu gerçek Dharma'ya tutunmaktır. Eğer bu öğretiyi anlarsanız, bu gerçek kurtuluştur- bu, hakikaten, birlik geçidine varmaktır.

33. S: 'Orta yol' terimi neyi simgeler?

C: Uçları simgeler.

S: Orta yol hakkında sormuştum; niye uçları simgeler dediniz.?

C: Uçlar sadece orta yolun aksi olarak geçerlidir. Eğer ilk başta uçların varolduğunu varsaymazsanız, orta yol kavramını neye dayanarak çıkarsayacaksınız? Bu bahsettiğiniz orta ilk defa uçlarla ilintili olarak kullanıldı. Bunun için, ortanın ve uçların varlıklarını karşılıklı bağılıklarına borçlu olduklarını, ve hepsinin geçici olduklarını farketmemiz gerekir. Aynı kural eşit olarak tüm skandha'lara (kişiliğin parçaları, beş tane vardır) uygulanır- şekil, duyu, algılar, dürtüler (ya da irade) ve bilinç. {56}

34. S: Beş skandha dediklerimiz nelerdir?

C: Karşılaştığımız şekillerin izlerini üzerimize bırakmalarına izin verme eğilimi, ve böylece zihnimize şekillerin oluşmasına şekil skandhası deriz. Bu da sekiz rüzgarın {57} alınmasına yol açtığı için, ki bunlar da yanlış fikir ve duyuların yığılmasını {58} sağladıkları için buna duyu skandhası adı verilir. Oradan, yanlış yoldaki bir zihin (her bir duyuyu) algılayarak, algı doğurur ki buna da algı skandhası denir. Bu ise güdülerin (sevilen ve

sevilmeyenlere dayanarak) yığılaşmasına sebep olur ve güdü (ya da irade) skandhası adını alır. Bunlara uygun olarak, ayrımlanmamış madde içerisinde, hatalı bir çokluk kavramının doğmasına yol açar ve sayısız bağımlılıklar oluşur, buna da bilinç skandhası denir. Böylece beş skandha'yı tanımlamış olduk.

35. S: Bir sutraya göre varoluşun yirmibeş ayrı faktörü varmış. Nedir bunlar?

C: beden bulma zorunluluğumuza gönderme yapıyor- ya da altı alem içinde vuku bulan yeniden doğumlarımıza^{59}. Şimdiki hayatta zihinlerimizi dolduran aldatici düşünceler sayesinde, biz duyarlı varlıklar tüm karma çeşitleri tarafından sıkı sıkıya sınırlanmışız ve de karmik durumumuza tam uygunluk gösterecek şekilde yeniden doğum kazanacağız. Bu yüzden genedoğum (yeniden beden bulma) denir. Ancak, eğer bir varlık esnasında, kurtuluşa erişmek için yapabileceklerinin en çoğunu yapmaya kararlı insanlar varsa, ve böylelikle bir daha doğmama durumuna ulaşmışlarsa, üç dünyayı ebediyen terkedecekler ve bir daha hiç yeniden doğmak zorunda kalmayacaklar. Bu Budakaya'nın mutlak anlamı ile Dharmakaya'ya ulaşmayı ima eder.

S: Bu yirmibeş varoluş faktörü birbirinden nasıl farklar gösterirler?

C: Ana maddeleri birdir. Ancak, farklı farklı görevlerine göre adlandırıldıklarında, yirmibeş tane oldukları gözükür. Bu sayı, on günah, on erdem ve beş skandha'dan oluşur.

S: On günah ve on erdem nelerdir?

C: On günah; öldürmek, çalmak, ahlaksızlık, yalan söylemek, şehvetli konuşma, iftira, kaba dil kullanma, açgözlülük, öfke ve yanlış görüşlerdir.^{60} On erdem ise basit olarak bu on günahın yokluğu olarak tanımlanabilir.^{61}

* * *

31. S: Biraz önce, düşünceden sakınmaktan (nien) bahsediyordun fakat açıklaman yarım kaldı.^{62}

C: Zihninizi hiçbir yerde hiçbir şey üzerine yerleştirmeden, birşey arama düşüncesi (szu) bile kalmayana dek tamamen çevrenizdeki olgulardan geri çekmek demektir; zihninizin, tüm o çevrenizi oluşturan şekillerle karşılaştığında sakin ve hareketsiz kalabilmesi demektir. Bu bütün düşüncelerden sakınmaya GERÇEK düşünce denir; düşünmeye devam etmek aldanmış düşünmedir ve kesinlikle doğru bir düşünme yolu değildir. Niçin bu? Bir sutra der ki: 'Eğer insanlara altı değerli düşünceyle meşgul olmalarını öğretirseniz,^{63} buna onlara yanlış düşünmeyi öğretmek denir'. Yani, bu altı

düşünceyle meşgul olmak bile aldatıcı düşünme olarak adlandırılır, oysa bunlardan kaçınmak gerçek düşünce olarak bilinir. Bir sutra der ki: 'Erdemli Olanı, Düşünce Yok Dharmasına uymak suretiyle tüm evreni delip geçen, ışık saçan bir parlaklık yayan bu altın rengini ve Budalığın bu otuziki bedensel izini elde ettik.' Böylesine akıl almaz yaraları Budalar bile tam olarak tarif edemezler; diğer Taşıtların adanmışları kimbilir ne kadar daha az bilirler! Düşünceden kaçınmayı başaranlar^{64} doğal olarak Buda-Algısına girebilirler, çünkü onların altı duyusu zihinlerini lekelememektedir artık. Bu erişmeye Budaların Hâzinesine girmek denir, aynı zamanda Dharma'nın Hâzinesi olarak ta bilinir, ve bütün Budaların Dharmalarını uygulayabilmenizi sağlar. Bu nasıl olabilir? Düşünceden kaçınmakla. Aynı sutra der ki: 'Bütün Budalar bu sutra tarafından üretilmiştir.'

S: Eğer düşüncenin yokluğuna itibar gösterirsek, nasıl olur da 'Buda-Algısına girmek' kavramı geçerlilik kazanır?

C: Geçerliliği düşüncenin yokluğundan kaynaklanır. Nasıl yani? Bir sutra der ki: 'Herşey bir yerde kalmamak temeliyle ayakta durur.' Gene der ki: 'Parlak bir ayna örneğini alalım; şekil ihtiva etmediği halde, sürüyle şekli gösterebilir.' Niye bu böyledir? Çünkü parlaklığı (lekelenmemiş berraklık) sayesinde hepsini yansıtabilir. Siz öğrenciler, eğer zihinleriniz lekesiz ise, hatalı düşüncelerle meşgul olmaktan kurtulacaksınız; kendi ve başkaları kavramlarıyla zihninizin karışması ortadan kalkacak; saflık (lekesizlik) sayesinde edineceğiniz sınırsız algılama yeteneği dışında hiçbirşey olmayacak. Ani Aydınlanma demek HALA BU HAYATTA İKEN kurtulmak demektir. Bunu anlamanız için ne yapabilirim? Doğdukları andan itibaren hakiki birer aslan olan aslan yavrularıyla kıyaslanabilirsiniz^{65}; çünkü ansızın Aydınlananlar için, bu aynen böyledir. Uyguladıkları anda Buda- Safhasına girerler, tıpkı ilkbaharda filizlenen bambuların daha ilkbahar bitmeden onların ebeveyni olan bambulara en ufak bir farklarının kalmayacağı ölçüde benzemeleri gibi. Niçin böyle? Çünkü bu insanların zihni boştur. Bunun gibi, ani Aydınlanmayı yerine getirenler hatalı düşünceleri tek bir darbeye keserler, böylelikle kendilik ve başkalık ikiliğini atarlar ve mükemmel boşluk ve durgunluk bunu izler- böylece bir zerre fark kalmaksızın Budalarla eşitlik başarılmış olur. Bu yüzden yazılmıştır ki en sıradan varlıklar derinden kutsaldırlar.^{66} Ani Aydınlanmayı üzerine alanlar varoluşun üç alemini bu hayatta aşarlar! Bir sutranın dediği gibi: 'Dünyayı onun tam da ortasından aşın; Samsara'nın kargaşasından kurtulmadan evvel Nirvana'ya girin.'^{67} Bu ani Aydınlanma yöntemini kullanmazsanız, aslanı takip ve taklit eden fakat çok çok uzun bir müddet sonra bile aslan olamayan bir çakal gibi olursunuz.^{68}

S: Mutlak'ın (Chen-ju) tabiatı gerçek bir boşluk mu, yoksa gerçekten boş değil mi? Boş olmayan olarak tanımlamak onun bir şekli olduğunu ima eder; ancak boş olarak bahsetmekte ortadan kalkmasını (sırf hiçlik) ima eder ve geriye duyarlı varlıklar için kurtuluşa ulaşmak için uygulamalarında güvenebilecekleri ne kalıyor?

C: Mutlak'ın doğası boştur ancak boş değildir. Nasıl yani? Mutlak'ın fevkalade 'maddesi', ne şekle ne de şemale sahiptir, ve bunun için keşfedilemez; bu yüzden boştur. Bununla birlikte, o maddi olmayan şekilsiz 'madde' Ganj'ın kumlarının sayısı kadar çok görev içerir, bu görevler durumlara şaşmaz bir şekilde yanıt verir, bu yüzden de boş değil olarak tarif edilir.^{69} Bir sutra der ki: 'Bir noktayı anla ve bin tane başkası da buna uygun olarak açıklık kazanacak; onu yanlış anla ve on bin tane aldatmaca etrafını kuşatacak. O bire tutunanın çözecek daha fazla problemi yoktur.' Bu Yola (Gerçek) muhteşem uyanıştır. Sutraların birinde denildiği gibi: 'Yoğun ve yakın sayısız şekiller tek bir Dharma'nın damgasını taşır.' Nasıl olur da tek bir Dharma'dan bunca değişik bakış doğar? Tüm bu karma güçleri hareketten kök salarlar. **Eğer, zihinlerimizi temizlemek, dinginleştirmek yerine, Aydınlanmayı başarmak için Kutsal Yazılara güvenirse, imkansız üzerimize almış oluruz.** Kendimiz kandırılmış, başkalarını kandırarak, ortak düşüşümüz önceden bellidir. Çabalayın! Çabalayın! Bu öğretiyi en kapsamlıca keşfedin! Hiç tepki vermeden bırakın şeyler olsun, ve zihinlerinizi ne olursa olsun hiçbirşey üzerinde ikamet ettirmeyin; çünkü bunu yapan Nirvana'ya girer. Ulaşıldıktan sonra yeniden doğmama durumu vardır, bir başka deyişle ikilik olmamaya geçit, mücadelenin sonu, evrenselliğin samadhisidir.^{70} Niçin? Çünkü bu mutlak saflıktır. Kendilik ve başkalık ikiliğinden serbest kalarak, aşka ve nefrete artık yol açmaz. Tüm görecelilikler var olmayan olarak görüldüğünde, geriye algılanacak hiçbirşey kalmaz.^{71} Bu keşfedilemeyen Bhutatathata'nın açığa çıkmasıdır. Benim bu tezim şüpheciler için değildir, fakat aynı görüşü paylaşanlar ve aynı çizgide davrananlar içindir. Anlamına uyanması için ona izah etmeden önce, bir adamın inancının samimi olduğunu, doğru yoldan sapmayacak bir şekilde uygulama için yetkin olduğunu keşfetmeliyiz. Bu tezi karmik bir eğilimi olanlar uğruna yazdım. Ne şöhret ne de zenginlik arayışındayım. Tek arzum binlerce sutrayı ve sayısız sastrayı sadece bu yaşamın aldatmacası içerisinde kaybolmuş duyarlı varlıklar uğruna vaazeden Budaları taklit etmektir. Zihinsel faaliyetleri farklılıklar gösterdiğinden, her bireyin sapkın görüşüne uyacak uygun öğretiler verilmiştir; öğretilerdeki çok değişiklik bu yüzden. Bütünüyle kurtuluş prensibini ortaya koymak için bilmelisiniz ki şu yeterlidir: **ŞEYLER OLDUĞUNDA, TEPKİ VERME. ZİHNİNİ NE OLURSA OLSUN HİÇBİRŞEY ÜZERİNDE İKAMET ETTİRME. BOŞLUK GİBİ SONSUZA KADAR DURGUN VE TAM OLARAK SAF TUT (LEKESİZ). VE**

BÖYLELİKLE KENDİ KENDİNE KURTULUŞA ULAŞ. Boş şöhret peşinde koşmayın, maymunlarınkı gibi zihinlerle Mutlak hakkında hatiplik taslamayın! Konuşma eylemle çelişkili olduğunda, bu kendini kandırma olarak bilinir; kafa üstü yeniden doğumun beter safhalarına düşmenize neden olur. Bu hayat süresinde aydınlanmama ve gelecek uzun müddetler boyunca acı çekme pahasına şöhret ve mutluluk aramayın. Çabalayın! Çabalayın! Duyarlı varlıklar kendilerini kurtarmalıdır; Budalar onlar için yapamaz bunu. Şimdiye kadar zaten toz parçaları kadar çok {72} varolmuş Budalar yapabilselerdi, herbir varlık çoktan kurtulmuş olurdu; o zaman nasıl olur da Buda olmak yerine siz ve ben hala yaşam ve ölümün dalgaları arasında çalkalanmaya devam ediyoruz? Duyarlı varlıkların kendilerini kurtarmaları gerektiğini ve Budaların bunu onlar için yapamayacağını lütfen idrak edin. Çabalayın! Çabalayın! Kendiniz için yapın. Başka Budaların gücüne güvenmeyin. {73} Sutranın dediği gibi: 'Dharma'yı arayanlar yalnızca Buda'ya tutunarak onu bulamazlar.'

37. S: Gelecek nesilde, karışık inançları takip eden birçoğları olacak; onlarla yanyana nasıl yaşamalıyız?

C: Onlarla ışığı paylaşın, fakat onların karmalarını paylaşmayın. Onlarla kaldığınız halde, zihniniz onlarınki ile aynı yerde ikamet etmesin. Bir sutra der ki: 'Durumların akımını takip etmesine rağmen, doğası değişmezdir.' Yolun diğer öğrencilerine dair olarak, siz hepiniz Yolu o büyük amaç uğruna çalışıyorsunuz- kurtuluş; bunun için, Dharma'yı çalışmamış olanları hiçbir zaman küçümsemeyerek, çalışanlara da Buda'ya duyduğunuz saygıyı göstermelisiniz. Ne erdemlerinizle övünün, ne de başkalarının yeteneklerini kıskanın. Hareketlerinizi inceleyin; başkalarının yanlışlarını engellemeyin. Böylece hiçbir yerde engelle karşılaşmayacaksınız, ve doğal olarak mutluluğu tadacaksınız. Bütün bunları bir gatha şeklinde özetleyeceğim:

Tahammül yolların en iyisidir;

Fakat önce 'kendini' ve 'başkası' nı bırak

Şeyler olduğunda, tepki verme-

Ve gerçek Bodhikaya'yı başar. {74}

Elmas Sutrası der ki: 'Eğer bir Bodhisattva, egonun ve tüm dharmaların (şeylerin) gerçektışılığı öğretisinde büsbütün hünerli ise, Tathagata onu gerçek Bodhisattva olarak çağırır.' Şöyle de söylenmiştir: 'hiçbir şeyi kabul etmeyenin reddedecek birşeyi de yoktur; Samsara'dan sonsuza değin kurtulmuştur. Her ne şart altında olursa olsun zihni

hiçbir yerde ikamet etmeyene ise Buda'nın oğlu denir.' Mahaparinirvana Sutrası derki:
'Tathagata Nirvana'ya erdiğinde, kendini Samsara'dan sonsuza kadar kurtardı.' İşte birkaç
gatha daha:

Şimdiki zihin durumum tam olarak öyle iyi ki
O adamın sövmesi bende öfke uyandıramaz
Dudaklarımdan 'doğru ve yanlış' kelimeleri çıkmayacak
Nirvana ve Samsara bir Yolu oluşturur-
Çünkü bendeki zihne ulaşmayı öğrendim
Doğru ve yanlış temelden aşan.
Hatalı, ayırıcı düşünceler
Dünyalının hala öğrenecek olduğunu anlatır
Kaliyug'un maceraperest halkına ısrar ederim {75}
Herbir lüzumsuz zerreden zihinlerini kurtarmaları için.
Şimdiki zihin durumum ne kadar geniş gerçekten-
Kelimesiz kayıtsızlığım sakinliğini sağlar
Huzurlu ve özgür, kurtuluşum kazandı,
İsteğimce gezerim bir mani olmadan
Kelimesiz sessizlikte geçer tüm günlerim,
Her düşüncem Hissedilemeyen'e yerleşir.
Yolda bakınırken, huzurluyum
Ve Samsara'nın çemberinden etkilenmiyorum.
Şimdiki zihin durumum öyle muhteşem ki,
Artık zorla dünyanın içine girmeye ihtiyacım yok,
İhtişamın bir yanılsama ve hile olduğu;
En basit giysiler ve en kaba yiyecekler yeter.

Dünyalılarla karşılaştığımda, ancak konuşabiliyorum,
Ve zekadan yoksun olduğumu söylüyorlar.
Dıştan, bir ahmağın bakışları varmış güya;
İçeriden, zihnimin kristal berraklığı
Rahul'ün gizli yolunu sessizce işaret eder {76}
Siz dünyalıların hala öğrenmesi gereken.

Sizin hala gerçek kurtuluş prensibini anlayamamış olmanızdan korkarak, size onu bir kez daha izah edeceğim.

* * *

38. S: Vimalakirti Nirvesa Sutrasi der ki: 'Her kim Saf Topraklara erismeyi arzularsa öncelikle zihnini saflastirmalidir'. Bu zihni saflastirmanin anlamı nedir?

C: Nihai saflık derecesine ulaşana kadar saflastırmaktır.

S: Fakat bu ne demektir?

C: Saflık ve saf olmamanın ötesinde bir durumdur.

S: Daha fazla açıkla lütfen.

C: Saflık, hiçbirşey üzerinde ne olursa olsun ikamet etmeyen zihne mahsustur. Buna saflık düşünceleri doğmadan ulaşmaya saflığın yokluğu denir; bunu düşünmeden başarmak ise saflığın yokluğundan kurtulmak demektir.

* * *

39. S: Yolun takipçileri için, Amacın gerçekleşmesini ne teşkil eder?

C. Gerçekleşme nihai gerçekleşme olmalıdır.

S: Ve bu nedir?

C: Nihai gerçekleşme, gerçekleşme ve gerçekleşmenin yokluğundan kurtulmak demektir. {77}

S: Bu ne anlama gelir?

C: Gerçekleşme demek dıştan gelen görüntülerden, seslerden ve diğer duyuşal

algılardan lekelenmeden kalmak ve içeride de hatalı düşünmenin yer almadığı zihinlere sahip olmaktır. Buna düşünmeden ulaşmaya gerçekleşmenin yokluğu adı verilir; ve gerçekleşmenin yokluğuna düşünmeden ulaşmaya da gerçekleşmenin yokluğundan kurtulma denir.

40. S: 'Kurtulmuş bir zihin' ne demektir?

C: Kurtulmuş ve kurtulmamış gibi kavramlardan serbest kalan bir zihne sahip olmaya gerçek kurtuluş denir. Elmas Sutrasının kelimelerle ifade ettiği şey de budur: 'Dharma bile bir yana bırakılmalıdır, Dharma-olmayansa ne kadar daha çok!' Burada, Dharma varlığı ve Dharma-olmayan da yokluğu ima eder- iki sonuçtan da ilişkiyi kesme doğru kurtuluşla sonuçlanır.

* * *

41. S: Doğruluk (Tao)'nun gerçekleşmesi ne demektir?

C: Nihai gerçekleşme demektir.

S: Bu nedir?

C: Nihai gerçekleşme, gerçekleşmenin ve gerçekleşmemenin ötesindedir.

S: Ve mutlak boşluk nedir?

C: Mutlak boşluk, boşluğun ve boş olmamanın ötesindedir. {78}

S: Durağan Bhutatathata (Mutlak) nedir?

C: Bhutatathata'nın durağanlığı ne durağandır ne de durağan değildir. Elmas Sutrası der ki: 'Anuttara-Samyak-Sambodhi (Yüce Aydınlanma) denilen durağan bir Dharma yoktur ve Tathagata'nın izah edilebileceği durağan bir Dharma yoktur.' Bu başka bir sutranın demek istediğidir: 'Boşlukta meditasyon yaparken, boşluğun algılanması gerçekleşme olarak alınmamalıdır.' Bu boşluk düşüncesinden kaçınmaktır. Benzer olarak, zihni sabitlemeye çalışsakta, bunu gerçekleşme olarak almayız (uygulamada başarılı olursak), çünkü sabit olma düşüncesiyle meşgul değilizdir. Gene buna benzer olarak, saflığa eriştiğimiz halde, bunu gerçekleşme olarak almayız, çünkü saflık düşüncesiyle meşgul değilizdir. Sabit bir yoğunlaşmaya, saflığa ve zihnin hiçbir şekilde bir yerde ikamet etmemesine eriştiğimizde bile, zihinlerimize gelişme kaydettiğimize dair bir düşünce girmesine izin verirsek, bu hatalı bir düşünce olur, ve ağa yakalanmış oluruz- bu kurtuluş olarak anılamaz! Dahası, eğer bütün bunlara ulaştıktan sonra, huzurlu ve

bağımsız (koşullayan faktörlerden ve diğerlerinden) olmanın canlı bir farkındalığını deneyimlersek bile, bunu gerçekleşme olarak almamalı veya kurtuluşun bu yolda düşünülerek kazanılacağını sanmamalıyız. Sutranın dediği gibi: 'Gelişme kavramının zihinlerimize girmesine izin vermek gelişme değil hatadır; oysa, zihinlerimizi hatadan kurtarırsak, gelişme sınırsızdır. '

* * *

42. S: Orta yol nedir?

C: Ortası veya uçları olmayandır.

S: İki uç nelerdir?

C: O-zihinli (pi hsin)ve bu-zihinli (tzu lısin)olmaktır.

S: Bu tabirler ne demektir?

C: Dıştaki ses ve şekillerin tuzağına düşmek O-zihinli olmaktır; içte hatalı düşüncelerin doğmasına izin vermek ise bu-zihinli olmaktır. Dıştaki şekillerden lekelenmemiş olmak O-fikirli olmaktan kurtulmak demek; içte hatalı hiçbir düşüncenin doğmasına izin vermemek bu-fikirli olmaktan kurtulmak demektir. Bu 'uçlar yok'un anlamıdır. Ve, zihinleriniz uçlardan mahrumsa, nasıl bir ortası olabilir? Bu duruma erişmeye 'orta yol' denir, veya tamamen uyanmış adamların ulaştığı kurtuluşa giden Tathagataların gerçek Yol'u. Bir sutra der ki: 'Boşluk ortadan ve uçlardan yoksundur; Budakaya ile de böyledir. ' Tüm şekillerin boşluğu zihnin hiçbir yerde ikamet etmediğini ima eder; ve bu da tüm şekillerin doğasının boşluğunu ima eder- bunlar aynı şeyi iki değişik şekilde söylemektir. Bu şekillerin gerçekdışılığı öğretisidir, aynı zamanda şeklin yokluğu öğretisi de denir. Eğer siz insanlar 'hiçbir yerde hiçbir şekilde ikamet etmeyen zihni' geri çevirirseniz, o zaman Bodhi (Aydınlanma), durağan ve tutkusuz Nirvana ve Dhyana-samadhi'ye dayanan gerçek doğanızın algısı size yüz çevirirler. Sadece zihninizin hiçbir şekilde hiçbir yerde ikamet etmesine izin vermeyerek, kendi tabiatınızı algılayacak; uygulamasını yaptığınız her zaman Bodhi'ye, kurtuluşa, Nirvana'ya, dhyana-samadhi veya altı paramita'ya ulaşacaksınız. Niçin? Elmas Sutrası der ki: 'En ufak bir şeye bile ulaşılması gerekmediğini farketmeye Anuttara-Samyak-Sambodhi (Yüce Aydınlanma) denir. '

* * *

43. S: Bütün (iyi) işleri başarıyla yaptığımızda, gelecekteki Budalığımıza dair bir tahmin elde edebilecek miyiz?[{79}](#)

C: Hayır.

S: Eğer, ne olursa olsun tüm Dharma'ları (yöntemleri) uygulamaktan kaçınarak nihai başarıyı elde etmişsek, bu tahmini elde edebilir miyiz?

C: Hayır.

S: O zaman, bu tahmini hangi dharma ile elde edebiliriz?

C: Eylemlere ve eylem olmayanlara (takılıp) kalmazsanız elde edilebilir. Niçin? Vimalakirti Nirveda Sutrası der ki: 'Tüm eylemlerin doğası ve de olgusal ifadesi geçicidir.' Mahaparinirvana Sutrasına göre: 'Buda Kaspaya dedi ki: "Olgusal hareketin bütünlüğünün kalıcı olması diye birşey yoktur. " 'Siz sadece zihinlerinizin her ne olursa olsun herhangi birşey üzerinde ikamet etmesine izin vermemelisiniz, ki bu (kayıtsız kalmayı) eylemleri ve eylem olmayanları ima eder- biz buna Budalık tahminini elde etmek deriz. Zihinlerinizin her ne olursa olsun herhangi birşey üzerinde ikamet etmemesi demekle zihinlerinizi nefretten ve aşktan özgür bırakmanızı kastediyorum. Bu demektir ki çekici şeyleri zihninizde onlara karşı aşk uyanmadan görebilmeli; ve de itici şeyleri zihinlerinizde nefret uyanmadan görebilmelisiniz, ki buna nefretten bağımsız bir zihin denir. Bu ikisi yoksa, zihin lekelenmemiştir, ve şekillerin doğası boş gözükür. Doğalarının boşluğunu algılamak birbirini takip eden nedenselliğin kesilmesine, ve birdenbire kurtuluşa yol açar. Bunu etraflıca incelemelisiniz. Eğer anlamı size berrak bir şekilde açık değilse, soru sormaya acele etmelisiniz. Saatlerin boşuna geçmesine izin vermeyin. Siz insanlar bu öğretiyeye güvenirsiniz, ve buna göre davranırsanız, ve kurtulamazsanız, memnuniyetle varoluşumun tümüyle sizin yerinize cehenneme gidebilirim. Sizi kandırıysam, aslanların, kaplanların ve kurtların etimi yutacağı bir yerde yeniden doğayım! Fakat, bu öğretiyeye inancınızı koymaz ve gayretle uygulamazsanız, bu sadece siz anlamadığınız için olacaktır. İnsan bedenini bir kaybettiğinizde, çok çok uzun bir müddet daha elde edemeyeceksiniz. Çabalayın! Çabalayın! Anlayabilmeniz çok önemlidir.

İKİNCİ KISIM - BÜYÜK İNCİ OLARAK DA BİLİNEREN ZEN USTASI HUI HAI NİN TSUNG CHİNG KAYITLARI

Yü kentindeki Hua Yen Tapınağında Keşiş Tsung Ching tarafından kaydedilen toplama diyaloglar.

(İkinci kısım boyunca U ustayı, S soruları ve C cevapları gösterir.)

1. Usta, Ma Tsu'ya saygılarını sunmak için Kiangsi'ye ilk geldiğinde, Ma Tsu sordu: 'Nereden geldin?'

'Yüeh Chou'daki Büyük Bulut Tapınağından' diye yanıtladı Usta.

S: 'Buraya gelerek ne kazanmayı ümit ediyorsun?'

C: 'Buda-Dharma'yı aramaya geldim'

Buna Ma Tsu'nun yanıtı şöyleydi: 'Senin kendinin olan hazine evine bakmak yerine, evini terkedip uzaklara geldin. Ne için? Burada kesin olarak hiçbirşeyim yok.^{80} Bu aradığın Buda-Dharması nedir?'

Buna karşılık olarak Usta yere kapanarak şöyle sordu: 'Lütfen söyler misiniz, kendimin olan hazine evinden konuşurken neyi ima ettiniz?'

C: 'Bu soruyu soran şey senin hazine evindir. İhtiyacın olan herşeyi tamamen kapsar ve hiçbirşeyden yoksun değildir. Orada onu serbestçe kullanman içindir, kendin dışında birşeyi bu boşuna arayış neden?'

Bu sözler konuşulur konuşulmaz Usta Aydınlanmaya erişti ve kendi zihnini tanıdı! Neşeyle beraber, şükranlarını onun ayaklarına kapanarak göstermek için acele ediyordu.

Usta Ma Tsu'nun refakatında bundan sonraki altı yılını geçirdi; fakat, ilk Hocası-tapınağa kabul edilmesinden sorumlu olan- yaşlandığı için, ona bakmak için Yüeh Chou'ya geri döndü. Orada, yeteneklerini gizleyerek ve açıkça biraz deli gözükerek bir emekli hayatı yaşadı. Bu zamanda Sastra'sını oluşturdu- Ani Aydınlanma yoluyla Gerçeğe Temel Geçidi ileri süren bir tez. Bu kitap daha sonra, Dharma-yoldaşının bir talebesi olan Hsüan Yen tarafından çalındı, o da bu kitabı Yangtse bölgesinden getirdi ve Ma Tsu'ya gösterdi. Ma Tsu dikkatlice okuduktan sonra, talebelerine beyan etti ki:

'Yüeh Chou'da şimdi büyük bir inci var; parlaklığı her yeri engelsiz ve özgürce delip

gececek.'

Şimdi mecliste, Ustanın sıradan bir vatandaş olduğu dönemde sahip olduğu soyadı olan Chu (inci kelimesiyle sesteş olan) adında bir keşişin varlığı biliniyordu. Büyük bir heyecanla bu bilgiyi diğer keşişlere anlatmak için sabırsızlandı, ve Ustayı çağırmak ve onu takip etmek amacıyla Yüeh Chou'va bir grupla beraber gitti. O gün bu gündür Ustaya Büyük İnci denildi.

(Metnin Çince orijinalinde olan bir not: Usta Hui Hai, Bilgelik Okyanusu, Chien Chou'nun yerlisiydi. {81} Yüeh Chou'daki Büyük Bulut Tapınağının Düzenine Muhterem Tao Chih aracılığıyla kabul edilmiştir.)

***

2. Bir kere Usta öğrencilerine günlük hitabına şunları söyleyerek başlamıştı: 'Ben bir Ch'an uzmanı değilim, hakikaten kimseye sunabileceğim bir şeyim yok, o yüzden sizi burda daha fazla tutmayayım. Gidin ve dinlenin. {82}

O günlerde, onun yanına çalışmak için gelenler giderek artıyordu. Günler geceleri takip ettikçe, geldiler ve bilgi için sıkıştırdılar; soruları sorulduğu anda cevaplamaya mecbur hissediyordu, ve engel tanımayan diyalektik güçlerini ortaya koyuyordu. Soruların ve cevapların birbirini takip ettiği sonsuz konuşmalar oldu.

Bir kere bir grup Dharma Ustası (öğrenmiş vaazcılar) bir mülakat istedi ve dedi ki: 'Sorulacak bazı sorularımız var. Bunları cevaplamaya hazır mısınız Usta?'

U: 'Evet. Ay o derin gölde yansıyor; isterseniz yakalayın. {83}

S: 'Gerçekten Buda neye benzer?'

U: 'Eğer bu şeffaf gölcüğe {84} suratını dönen Buda değilse, nedir?'

Keşişler bu cevapla afalladılar; uzun bir aradan sonra, tekrar sordular: 'Usta, başkalarını özgürleştirmek için hangi dharma'yı (öğreti) öne sürersiniz?'

U: Bu fakir keşişin {85} başkalarını özgürleştirecek hiçbir dharması yoktur.'

'Tüm Ch'an Ustaları aynı!' diye hiddetle söylendiler, ve bunun üzerine Usta sordu:

'Siz Erdemli Birileri olarak başkalarını özgürleştirmek için hangi dharma'yı öne sürüyorsunuz?'

C: 'Oh, Elmas Sutrasını izah ediyoruz.'

U: 'Kaç kere izah ettiniz?'

C: 'Yirmiden fazla'

U: 'Kimin tarafından söylenmişti?'

Bunun üzerine keşişler hiddetle cevap verdiler: 'Usta, şaka yapıyor olmalısın! Tabii biliyorsun ki Buda tarafından söylenmişti.'

U: 'İyi, o sutra der ki: "Eğer Tathagata Dharma'yı açıklarım diyen biri varsa, o Buda'ya iftira ediyordur!{86} Böyle bir adam ne anlattığımı hiç anlayamaz." Şimdi, eğer Buda tarafından açıklanmamış dersen, sutrayı küçümsemiş olursun. Siz Erdemli Birileri olarak buna ne diyeceksiniz?'

Cevap vermedikleri için, Usta bir süre durakladı, sonra diğer sorusunu sordu: ' Elmas Sutrası der ki: "Beni dış görünüşle veya sesle arayanlar yola aykırı davranırlar, ve de Tathagata'yı algılayamazlar." Söyleyin bana, Erdemli Birileri olarak, Tathagata kim veya nedir?{87}'

C: 'Efendim, bu noktada kendimi mutlak bir şekilde aldanmış buluyorum.'

U: 'Hiç Aydınlanmadan, nasıl oluyor da şimdi aldandığınızı söylüyorsunuz?'

O yüzden (konuşmuş olan) keşiş sordu: 'Muhterem Ch'an Ustası bize Dharma'yı açıklayacaklar mı?'

U: 'Elmas Sutrasını yirmiden fazla açıklamanıza rağmen, hala Tathagata'yı bilmiyorsunuz!'

Bu sözler keşişlerin tekrar ayaklara kapanmalarını ve Ustaya daha fazla açıklama yapması için yalvarmalarını sağladı, o yüzden o da dedi ki: 'Elmas Sutrası der ki: "Tathagata tüm görüngülerin (dharma, fenomen) Böyleliğidir." Bunu nasıl unutmuş olabilirsiniz?'

C: 'Evet, evet- tüm görüngülerin böyleliği.'

U: 'Erdemli Birileri, "evet" de yanlıştır.'

C: 'Bu noktada Kutsal Yazıtlar çok açıktır. Biz nasıl yanlışı olabiliriz?'

U: 'O zaman Erdemli Birileri olan sizler(de) Böylelik misiniz?'

C: 'Evet, öyleyiz.'

U: 'Ve bitkiler ve taşlar da Böylelik midir?'

C: 'Evet, öyledir.'

U: 'Siz Erdemli Birilerinin Böyleliği ile bitki ve kayaların Böyleliği aynı mıdır?'

C: 'Hiçbir fark yoktur.'

U: 'O zaman siz Erdemli Birilerinin bitki ve kayalardan ne farkı var?' {88}

Bu keşikleri bir süre susturdu, sonunda bir keşiş hiddetle içini çekerek söylendi: 'Bizden çok daha üstün olan bir kimseyle tartışmamız çok zor.'

Hatırı sayılır bir sessizlikten sonra, sordular: Mahaparinirvana'ya nasıl ulaşılır?'

U: 'Samsara'ya dair tüm işlerden kaçınarak- onlar ki sizi doğum ve ölüm çemberinde tutuyorlar.'

S: 'Hangi işlerdir bunlar?'

U: 'Nirvana'yı aramak samsara'ya dair bir iştir.' Saf olmamanın bir yana atılması, ve saflığa tutunulması diğerleridir. Ulaşılanları barındırmak ve ulaşılanların kanıtları da diğerleridir, ve bunun gibi talimat ve kuralları atmayı başaramamaktır.

S: 'Lütfen kurtuluşa nasıl erişeceğimizi anlat.'

U: 'Hiçbir zaman sınırlanmış olmadığınız için, kurtuluşu aramanıza gerek yok. Doğru dürüst eylemlerin ve doğru dürüst davranışların üstüne birşey olamaz.'

'Ah,' diye hayretle bağırdılar keşişler, 'Bu Muhterem Ch'an Ustası gibi insanlar gerçekten çok nadir!' Sonra teşekkürlerini sunup, gittiler.

* * *

3. Bir kere Ch'an uygulayan birisi Ustaya sordu: 'Zihin Buda'yla özdeştir deniliyor, fakat hangisi GERÇEKTEN Buda'dır?'

U: ' Ne Buda DEĞİLDİR ki? Bana göster!'

Hiç cevap çıkmayınca Usta ekledi: ' (Zihni) anlarsan eğer, Buda sana her yerde her zaman hazır; fakat eğer buna uyanamazsan, ondan sonsuza değin uzak ve sapmış kalacaksın.' {89}

* * *

4. Fa Ming adındaki Vinaya mezhebi Ustası bir keresinde şöyle demişti: 'Siz Ch'an

(Zen) Ustaları, hiçliğin boşluğunda durmadan yuvarlanıyorsunuz.' 'Bu nasıl olabilir?' diye hayretle sordu Fa Ming.

U: 'Kutsal Yazıtlar sadece kelimelerdir- yalnız kağıt ve mürekkep- ve bunun gibi şeyler sadece içi boş araçlardır. Bütün bu kelimeler ve deyimler insanların bir ara işittiği şeylere dayanır-boşluktan başka hiçbirşey değillerdir. Siz, Muhterem Efendim, öğretinin sadece harflerine tutunuyorsanız, tabii ki boşluğun içerisinde yuvarlanırsınız.'

S: 'Ve siz Ch'an Ustaları boşlukta yuvarlanmaz mısınız?'

U: 'Hayır, yuvarlanmayız.'

S: 'Nasıl olur?'

U: 'Tüm o yazılar bilgeliğin ürünleridir; ve bilgeliğin kudretli görevi işlediğinde, nasıl boşlukta yuvarlanma olabilir?'

'Ah,' dedi Fa Ming. 'Buradan da şunu biliriz ki her kim için anlamını kavrayamadığı tek bir dharma (öğreti) varsa ona Hsi-Ta (Siddham) denemez.'

'Muhterem Efendim!' diye çıktı bizim Usta'mız.' Siz sadece boşlukta yuvarlanmıyorsunuz; aynı zamanda Budist terminolojisini de yanlış kullanıyorsunuz!'

'Hangi tabiri yanlış kullandım?' diye bağırdı Fa Ming, hiddetle kızarak.

U: ' Ama, Muhterem Efendim, siz bir Çince kelime ile Hintçe kelimeyi bile ayırtmaktan acizsiniz, nasıl vaaz edebilirsiniz?'

S: 'Saygıdeğer Ch'an Ustası bana hatamı işaret edecekler mi?'

U: 'Kesinlikle biliyorsunuz ki Hsi-Ta (Siddham) Sanskrit alfabetesine verilen addır.'

Vinaya Ustası hatasını anladığı halde, hala öfkeliydi ."[90](#)

Fa Ming tekrar sordu: ' Sutralar, Vinaya ve Sastralar hepsi Buda'nın öğretileridir. Onları okuyup, ezberleyip, öğrettiklerine inanıp ona göre davranırsak, doğamızla yüzyüze gelmeyi nasıl başaramayız?'

U: 'Tüm bunlar tıpkı bir et parçasını kovalayan bir köpek veva insanı yutan bir aslan gibidir. Sutralar, Vinaya ve Sastralar [91](#) kendi-doğamızın, kendi varoluşumuzun görevini açığa vururlar- okuyup ezberlemek bu doğadan kaynaklanan sade birer olgudan ibarettir.'

S: 'Amitabha Buda'nın ebeveynleri ve soyadı var mıydı?' [92](#)

U: 'Evet. Amitabha Buda'nın soyadı Kausika idi.Babasının adı Candra-Uttara ve

annesinin adı ise Üstün Gelen Güzelliği.'

S: 'Bu bilgi hangi Kutsal Yazıttan alınmıştır?' U: 'Dharani Toplamasından'

Bu noktada Fa Ming öne eğilerek teşekkürlerini sundu ve takdir ifadeleriyle oradan ayrıldı.

* * *

5. Bir Tripitaka Ustası bir keresinde sormuştu ki: 'Mutlak (Bhutatahata) içerisinde değişiklikler olur mu?'

U: 'Evet, olur.'

'Muhterem Usta,' diye yanıtladı, 'Yanıyorsunuz.' Bunun üzerine Usta ona şöyle bir soru sordu:

'Tripitaka Ustası Bhutatathata'ya sahip midir?'

C: 'Evet.'

U: 'Eğer, değişim geçirmediğine inanıyorsanız, çok cahil bir keşiş olmalısınız. Kesinlikle duymuş olmalısınız ki, eğitilmiş bir adam üç zehiri üç toplanan talimata dönüştürebilir; ^{93} altı duyu-algısını altı ilahi algıya dönüştürebilir; bozulmayı (klesa) Bodhi'ye, doğuştan varolan cahilliği en yüksek Bilgeliğe (Mahaprajna) dönüştürebilir. Eğer, Bir Tripitaka Ustası olarak sen, Mutlak'ın değişmekten aciz olduğunu sanıyorsan, şeylerin kendiliğinden (Nedensellik yasasının sonucu olmayan) olduğunu savunan, kabul edilmiş inançlara aykırı düşüncelere sahip bir mezhebin takipçisisin demektir.'

C: 'Eğer böyle ifade edersen, o zaman tabii ki Mutlak değişim geçirir.'

U: 'Fakat senin bu Mutlak'ın değişeceğini savunman eşit derecede kabul olunmuş öğretilere aykırıdır.'

C: 'Saygıdeğer Usta, ilk başta dediniz ki Mutlak değişim geçirir ve şimdi diyorsunuz ki geçirmez. O zaman doğru cevap nedir?'

U: 'Kendi doğasını, kendi özünü açıkça algılamış birisi, tüm görüntüleri yansıtan bir Mani-incisine benzetilebilir, Mutlak değişim geçirir dediğinde doğru olacaktır, geçirmez dediğinde de eşit oranda doğrudur. Diğer taraftan, kendi doğasını kendi özünü görmemiş biri, değişen Mutlak'ı duyduğunda, değişebilme kavramına tutunacaktır; veya değişmeyen Mutlak'ı duyduğunda değişememe kavramına sarılacaktır. ^{94}

'Ah, o zaman' dedi Tripitaka Ustası, 'Güney Ch'an Mezhebi'nin etrafıca anlamak için çok derin olduğu doğru imiş.'

6. Bir keresinde oradan geçmekte olan bir Taocu, sordu: 'Dünyada Doğanın güçlerinden daha muhteşem herhangi birşey var mı?'

U: 'Var.'

S: 'Nedir o?'

U: 'Bu doğal güçleri anlama gücü.'

S: 'Kozmik canlılık Yol (Tao) mudur?'

U: 'Kozmik canlılık kozmik canlılıktır. Tao Tao'dur.'

S: 'Eğer öyleyse, iki farklı şey olmalılar?'

U: 'Bilen iki ayrı kimseden meydana gelmez.'

S: 'Yanlış ve doğru nedir?'

U: 'Yanlış dışta olanlara kulak veren zihindir; doğru dışta olanları kontrol altına alan zihindir.'

* * *

7. Yüan adında bir Vinaya Ustası bir keresinde geldi ve sordu: 'Yolu uygularken bir çaba gösteriyor musunuz, Usta?'

U: 'Evet, gösteriyorum.'

S: 'Nasıl?'

U: 'Acıktığımda, yerim; yorgunsam uyurum.'

S: 'Ve herkes seninle aynı çabayı gösteriyor mu, Usta?'

U: 'Aynı şekilde değil.'

S: 'Niçin?'

U: 'Yemek yerken, yüzlerce değişik ihtiyaçlarını düşünüyorlar, uyuyacakları zaman ise binlerce değişik olay hakkında düşünüp taşıyorlar. Bu işte benden farklarıdır.' [{95}](#)

Bunun üzerine Vinaya Ustası sustu.

8. Saygıdeğer Yün Kuang bir keresinde sordu: 'Usta, nerede yeniden doğacağını biliyor

musun?’

U: 'Henüz daha ölmedim; onun için yeniden doğumlarımızı tartışmanın ne lüzumu var? Doğumu bilen doğmamıştır. Doğmamış hakkında konuşmak için doğumun doğru yolundan ayrılamayız. Pir bir keresinde şöyle demişti: " Doğum yaşayan gerçekte doğmamıştır." {96}

S: 'Bu henüz kendi doğalarını algılayacak olanlara da uygulanabilir mi?’

U: 'Kendi doğanızı algılamamış olmanız, o doğanın sizde olmadığı manasına gelmez. Niçin? Çünkü algının kendisi o doğadır; onsuz, hiçbirşey algılayamamız gerekir. Bilinç de bu doğadır, bu yüzden Bilincin doğası denilir. Anlayış ta o doğadır, bu yüzden anlayışın doğası denir. Evrendeki sayısız olguları (dharma) üreten de Dharma Doğasıdır, bir başka adla Dharmakaya. Pir Asvagoşa {97} beyan etti ki: "olgulardan (dharma) bahsederken esasında duyarlı varlıkların zihinlerinden bahsediyoruz; çünkü, zihinsel işlemler (düşünceler, hsin) vuku bulduğunda, tüm olgular bunlarla bir uyum içerisinde oluşurlar; ve zihinsel işlemler vuku bulmadığında ise, olgular içinde doğacakları bir yer bulamazlar-onlar için isim bile yoktur. " Aldanmış insanlar, Dharmakaya'nın maddi olmadığını, insanların ihtiyaçlarına karşılık oluştuklarını ve gözüktüklerini bilmeyenler, {98} diyebilirler ki "taze bambular Dharmakaya'dır" ve " bir demet taze sarı çiçek Prajna'dan başka birşey değildir"! Ancak, eğer çiçekler Prajna ise, o zaman Prajna'nın duyarsız madde ile özdeş olması gerekir; ve eğer yeşil bambular Dharmakaya ise, o zaman Dharmakaya bir sebzedir, ve bambu saplarını yiyen insanlar aslında Dharmakaya'yı YEMEKTEDİRLER! {99} Bu çeşit bir konuşma kaydetmeye değer mi? Önünüzde duran Buda'yı tanımak yerine, çok uzun bir müddet onu arıyorsunuz. Onun tüm maddesi bütün olguları kaplar, fakat aldanmışsınız ve onu başka bir yerde arıyorsunuz! Sonuçta, Yolu (Tao) bir kez anlayan, onu hiç bırakmaz, ister yürüyor, ister ayakta duruyor, yatıyor, veya isterse yalan söylüyor olsun. Dharma'ya uyanan tüm durumlarda en yüksek ve en huzurludur, çünkü hiçbirşey Dharma'nın dışında değildir. {100}

* * *

9. Şimdi Saygıdeğer Yün Kuang birtakım başka sorular daha soruyor.

S: 'Manevi bilgelik büyük boşluktan (t'ai hsü) doğabilir mi? Gerçek zihin iyinin ve kötünün nedensel bir ürünü müdür? Arzularıyla meşgul olanlar Yol'da olabilirler mi? İyiye ve kötüye tutunanlar zihni engellemeden kullanmayı geliştirebilirler mi? Duyu-izlenimleri zihinsel işlemlerini karıştıranlar tek taraflı yoğunlaşmayı (ting) başarabilirler mi? Sabit,

hareketsiz bir soyutlukta yaşayan insanlar gerçekten bilgelik sahibi midir? Başkalarına karşı küçümseyen davranışlara sahip olanların gerçekten egosu var mıdır? 'öyledir ve 'değildir' e tutunanlar gerçekten bilge midir? Gerçekleşmeyi kitap bilgisiyle arayanlar, Buda'yı sofuluğa dayanarak arayanlar, Budalık arayışıyla kendi zihinlerinin yolundan sapanlar, ve zihnin Buda olduğuna tutunanlar- tüm bu insanlar Yol'a uygun mu davranıyorlar? Yalvarırım sana Usta, bunları bana teker teker cevaplar mısın?'

U: 'Büyük boşluk manevi bilgeliği doğurmaz. Gerçek zihin iyinin ve kötünün nedensel bir ürünü değildir. Kötü arzuları derin olan insanların aşırı derecede sığ potansiyelleri vardır. İyiye kötüye tutunanların zihinleri engellenmiştir. Duyu- izlenimleri zihinsel işlemlerini karıştıranlar nadir olarak tek taraflı yoğunlaşmayı başarırlar. Sabit, hareketsiz bir soyutlukta yaşayanlar, o durgunluğun esrarlı kaynağını unutmuşlardır ve bilgelik zayıf bir durumdadır. Başkalarına karşı küçümseyen davranışlara sahip olanların egosu güçlü bir yanılsamadır. 'Öyledir' ve 'değildir' e tutunanlar aptaldır. Gerçekleşmeyi kitap bilgisiyle arayanlar kendi önlerine daha büyük engeller yığarlar. Buda'yı sofuluğa dayanarak arayanlar yanlış yoldadır. Budalık arayışıyla kendi zihinlerinin yolundan sapanlar öğretinin karşısındadır. Zihnin Buda olduğuna tutunanlarsa iblistir.'[{101}](#)

C: 'Eğer durum böyle ise nihai olarak hiçbirşey yoktur.'

U: 'Sizin, nihai sınırınıza geldik saygıdeğer efendim, ama nihai sınıra daha ulaşmadık.'

Bunun üstüne, muhterem keşiş minnettarlıkla ustanın ayaklarına kapandı ve içi sevinçle dolu bir halde çıktı.

* * *

10. Bir keresinde Usta toplantı salonundaki yerini aldı ve dedi ki: 'Kayıtsız kişiler olmak hepimiz için çok daha iyi birşey. Boynunuza tasmalar, zincirler geçirecek, sizi cehenneme yollayacak karmik olaylar için niye deli oluyorsunuz? Bütün gün çalışıp didinmek, insanlara Ch'an'ı uyguladığınızı anlatmak, Yola uygun davranmak, Buda-Darma anlayışınızı sürekli öne çıkarmak- bu tip şeyler tamamen yararsızdır, aksine sesleri ve şekilleri yakalama uğraşında bize yük olur. Bütün bunları ne zaman bırakacaksınız? Bir keresinde bu zavallı keşiş, Kiangsi' den büyük usta Ma Tsu'vu dinlerken duydu: "ihtiyacınız olan her şey kendi hâzinenizde vardır. Kendi dışınızdaki birşeyi aramak yerine içinizdekileri özgürce kullanın.'[{102}](#) İşte o günden sonra ben vazgeçtim. Kendi hâzinemi kendi ihtiyaçlarım doğrultusunda kullanmak- buna mutluluk denebilir. Reddedilebilecek ya da tutunacak bir tek şey (dharma) yoktur. Çevremizde olup bitenlere bu dünyaya ait, geçici şeylermiş gibi

bakmayı kesebilirsek o zaman tüm evrende-yukarda, aşağıda, her yerde- hâzinemize ait olmayan bir kısıntı bile kalmayacaktır. Tüm yapmanız gereken dikkatlice kendi zihinlerinizi seyretmek; hiç şüpheniz olmasın o zaman olağanüstü üçlü birlik devamlı kendini ortaya çıkartacaktır. Gerçeği aklınızla aramayın. Gerçeği hiç aramayın. Zihnin doğası yaratılıştan kusursuzdur. Bu yüzden Avatamsaka Sutra' da "Hiçbir şeyin başlangıcı yoktur; ve hiçbir şeyin sonu yoktur." yazılmıştır. Bu sözcükleri doğru yorumlayabilenler için Budalar hep var olacaktır.

Vimalakirti Sutra'da yazıldığı gibi: "Gerçekliği kendi bedeniniz sayesinde kavrayabilirsiniz, Buda'yı da aynı yolla kavrarsınız. Kafanızı karıştıracak sesleri ve görüntüleri takip etmezseniz, sizi yanlış yargılara götürecek oluşumların peşine düşmezseniz, kaygısız insanlar olabilirsiniz. Bu kadar fazla ayakta durmayın. Kendinize dikkat edin!"

11. Yukardaki konuşmanın olduğu gün keşişler toplantının bitme vaktinde dağılmadılar, Usta sordu: ' Niçin dağılmıyorsunuz? Bu zavallı keşiş yeteri kadar karşılıklı oturmadı mı sizle? Şimdi gidin ve dinlenin. Hala kendinizden şüphe mi ediyorsunuz? Aklınızı kötüye kullanıp, enerjinizi boşa harcamayın. Eğer bir şeyler hala sizi rahatsız ediyorsa, acele edin ve ne merak ediyorsanız sorun.'

Orada bulunan keşişlerden biri olan Fa Yüan sordu: 'Buda, Dharma ve Sangha nedir? [{103}](#) **Üçlü Birlik nedir?** Yalvarırız Usta, anlatın.

U; 'Zihin Buda'dır ve Buda' yı aramak için Buda' yı kullanmak gereksizdir. Zihin Dharma'dır ve Dharma'yı Dharma ararken kullanmak gereksizdir. Buda ve Dharma ayrı değildir ve beraberlikleri Sangha'yı oluşturur. Üçlü Birlik anlamı işte budur. Bir Sutra derki: "Zihin, Buda ve duyarlı varlıklar arasında hiçbir fark yoktur. Bedeniniz, konuşmanız ve zihniniz temizlendiği zaman dünyaya bir Buda geldi deriz. Bu üç nitelik saflıklarını yitirdiği zaman bir Buda yok oldu deriz." [{104}](#) Örneğin, kızgınken neşeli olmazsınız, neşeliyken de kızgın olmazsınız. Ama her iki durumda da ortada iki değil tek bir zihin vardır. Bilgelik insanın kendi içindedir, Anaşraya'nın (Ruhun Göç Etmesi) gerçekleşmesi, bir yılanın pullu derisini değiştirmeden bir ejdere dönüşmesine benzer. Aynı şekilde, bir kimse zihnini Buda'ya yakınlaştırdıkça dış görünüşü aynı kalır. [{105}](#) İnsan doğası, özünde mükemmeldir ve kendi halini gerçekleştirmek için uygulama yapmaya gerek duymaz. Sadece kibirli kişi uygulama yapmanın ve uygulamanın gerekliliğini savunur. [{106}](#) Gerçek boşluk engelsizdir ve her koşulda tükenmez bir oluşturmaz. Başı ve sonu yoktur. Manevi hisleri yüksek bir kimse, ani Aydınlanmaya kadirdir, buradan itibaren ise onun görevinin önüne geçilemez- buna

(Anuttara-samyak-sambodhi) 'Üstün Aydınlanma' denir. Zihin ne şekle ne de şemale sahiptir; o gizli Sambhogakaya'dır. [{107}](#) Şekilsiz olan Gerçeğin Dharmakaya'sıdır. Doğası ve olgusal ifadesi boşluk olan Sınırsız Maddi Olmayan Beden'dir. Kuruluşun sayısız türleriyle donanmış olan Yararlılık Dharmakayası'dır, ve sezgisel, duyarlı varlıkların dönüştürülmesinden sorumlu esas kuvvettir; (zihin) nasıl ortaya çıktığına bağlı olarak adlandırılır ve bilgeliği tükenmez- bu yüzden Tükenmez Hazine olarak anılır. Tüm olguların (dharma) atası olarak, Asli Dharma Hâzinesi olarak adlandırılır. Tüm bilginin kabı olarak, Bilgeliğin Hâzinesi denilir. Tüm olguların mutlaka geri döneceği Böylelik olarak Tathagata Hâzinesi adı verilir. Elmas Sutrası der ki: "Tathagata, tüm olguların Böyleliği'dir." Başka bir sutra der ki: "Varoluşa gelen ve varoluştan geçen evrendeki tüm Dharmalar arasında Böyleliğe geri dönmeyen yoktur. "

12. Tapınakta kalmakta olan bir misafir ustaya dedi ki: 'Bir Vinaya ustası mı, bir Dharma ustası mı , yoksa bir Ch'an ustası mı daha büyüktür? Cahilliğim için özür dileyerek bu konuya bir açıklık getirmenizi istiyorum.'[{108}](#)

U: Vinaya ustaları yazıtların disipline dair bölümlerini açıklarlar ve kadim Dharma'nın (öğreti) sonsuz yaşamını sürdürme geleneğini aktarırlar. Kurallara sadık kalıp uygulayanları ve kuralları bozmaya çalışanları açıkça görürler. Sadık kişileri cesaretlendirirken, ötekileri zaptederler. Kendileri de saygı uyandıracak bir şekilde kurallara uygun yaşarlar. Vinaya aktarımının öncesinde üç değişik arınma ayinini yönetirler ve azizliğin dört aşamalı yolunda ilk bilgileri verirler. Yaşamlarını yaşlanana kadar erdemli bir şekilde sürdürmeselerdi, bu görevlerin altından kalkmaya nasıl cüret ederlerdi?[{109}](#) Dharma Ustaları aslan tahtlarında bacaklarını kıvrıp otururlar, etkili, güzel söz ırmakları ile büyük kalabalıklara Gizemli Geçitten geçmenin veya Prajna'nın olağanüstü Kapılarını açmanın, sadakayı verenin, alanın ve sadakanın boşluğunu açığa vurmanın güzel yollarını sunarlar. [{110}](#) Kim, eğer bir aslan veya fil gibi herşeyi ayakları altına alabilecek birinden başka, bütün bunları üstüne alma cüretine sahip olabilir ki? Zen Ustaları temeli kavrarlar ve Zihin Kaynağının doğrudan bir anlayışına sahip olurlar. Yöntemleri, gerçeği açığa çıkarma ve saklama, gösterme ve örtme şeklinde tüm değişik potansiyel katmanlara (Aydınlanma için) yeterli cevabı sunacak bir bulmacadır. Tathagata'yı insanların aniden algılamaları için altta yatan prensipleri kullanarak gerçeği uyumlu bir hale sokmakta üstlerine yoktur; ve, derinde yatan samsara köklerini çekerek öğrencilerinin samadhiyi anında denevimleyebilmelerine olanak tanırırlar. Bu yüzden, dhyana'yı sakinleştirmeyi ve temkinli bir soyutlamayı başarma yeteneğine sahip olmasalardı, bu şartlar altında kesinkes bocalayıp telaşa verebilirlerdi. Disiplin,

meditasyon ve bilgelik, eğitimin üç yöntemi, Dharma'yı her bireye kendi kapasitesi ölçüsünde göstermeleri yüzünden farklı olsalarda, öğrenci kelimeleri unutarak onların derin anlamlarına uyandığında Bir Araç'tan nasıl farklı olabilirler?^{111} Bir sutrada denir ki: "On mahallenin tüm Buda alemlerinde, sadece Bir Araç'ın Dharması vardır. " - ikinci veya üçüncü yoktur, tabii duyarlı varlıklara rehberlik ederken Buda'nın kullandığı kestirme öğretilerindeki görece tabirler hariç.'

'Usta' diye çağırdı misafir, 'Buda-Dharma'nın derinliğine işlemişsin ve diyalektik güçlerin engellenmemiş.'

Sonra bir soru daha sordu: 'Konfüçyüsçülük, Taoculuk ve Budacılık hepsi birleşerek bir öğreti mi olurlar, üç öğreti mi?'

U: 'Büyük kapasitesi olan adamlarca uygulanırlarsa, aynıdırlar. Sınırlı bir akla sahip adamlar tarafından anlanırsa, farklıdırlar. Hepsi, kendilik doğasının işleyişinden doğarlar. Ayrımsama içeren bakış açıları yüzünden üç olurlar. Bir adamın Aydınlanması veya yanılmaya devam etmesi kendine bağlıdır, öğretinin benzer veya farklı olmasına değil.'

* * *

13. Dharmalaksana okuluna (bilincin gerçek olduğunu savunan okul) bağlı ve Yazıtları yorumlayan saygıdeğer Tao Kuang sordu: 'Usta, Yolu takip ederken ne gibi zihinsel işlemler uyguluyorsunuz?'

U: 'Benim yarar sağlayacak bir zihinsel uygulamam ve takip ettiğim bir Yol yok.'

S: 'Eğer bu dediğiniz doğru ise, o zaman niçin her gün insanları toplayıp onları Zen Yolunu takip etmeye zorluyorsunuz?'

U: 'Bu yaşlı keşiş şu dünya üzerinde bir nokta kadar yere bile sahip değilken insanları nereye toplayabilir?^{112} Bir dili bile yokken insanları ne yapmaya zorlayabilir?^{113}

S: 'Usta, neden yüzüme karşı yalan söylüyorsunuz?'

U: 'İnsanları birşey yapmaya zorlayacak dili olmayan bu yaşlı keşiş nasıl yalan söyler?'

S: 'Saygıdeğer Zen ustasının konuşmalarını gerçekten anlayamıyorum.'

U: 'Ne de bu yaşlı keşiş kendisini anlayabili- yor.^{114}

* * *

14. Bir kişi sordu: 'Prajna çok büyük müdür?' U: Büyüktür.

S: Ne kadar büyüktür?

U: Sınırsızdır.

S: Prajna küçük müdür?

U: Küçüktür.

S: Ne kadar küçüktür.

U: Görünmeyecek kadar küçüktür.

S: Nerededir?

U: Nerde değildir ki?

15. Bir Dharma Ustası sordu: 'Prajna Sutra' sini ezberlemenin size en büyük yararı sağlıvacağına inanıyormusunuz?'

U: ' Ben inanmıyorum.

S: ' Yani Kutsal Cevaplar inanmaya değmeyecek kitaplar mı?'

U: ' Ana, baba hayatta iken, onlara gösterilen hürmet kutsaldır ve ödüllendirilecektir, ama bu kutsanmak için onların iskelet haline gelmelerini beklemenizi gerektirmez. Sutralar mürekkeple yazılan sözcüklerle dolu kağıtlardan oluşur, ama sözcükler, kağıt ve mürekkep hakiki özgünlükten yoksundur. Peki, sizin isteklerinize cevap olabilecek kutsal karşılıklar nereden gelecek? Yeterli cevaplar, sutraları okuyan kişinin aklını doğru kullanması ile ortaya çıkar; bu durum kutsal gücün bir canlıya nasıl yardım ettiğini gösterir. Sutralardan birini alıp sessizce bir masaya koyup bunu kendiniz de test edebilirsiniz. Eğer kimse kitabı alıp ezberleyip uygulamazsa, kitabın kendiliğinden gelen herhangi bir etkisi olduğunu düşünebilir misiniz?'

* * *

16. Bir keşiş sordu: 'İsimleri, şekilleri, konuşmayı ve sessizliği nasıl doğru yorumlayalım ki hepsi bir bütünlük kazansın ve öncesi ve sonrası olmayan bir hal gerçekleşsin?'

U: Bir düşünce doğduğunda, esas olarak ne şekli ne de ismi vardır; nasıl öncesi ve sonrasından konuşabiliriz ki? İsmi ve şekli olan her şeyin özündeki saflığı anlayamamak, herşeyi yanlışlıkla bunlar farzetmenizin sebebidir. İnsanlar bu isimler ve şekiller arasında kilitlemişlerdir, ve bilgeliğin anahtarı eksik olduğu için, kendilerini serbest bırakamamışlardır. Orta Yol'a tutunanlar Orta Yol psikozundan acı çekerler; en uçta yer

alanlar ise ikilikçi psikozdan acı çekerler. Şu an kendi kendini gösteren şeyin eşsiz Dharmakaya olduğunu anlamıyorsunuz.^{115} Yanılma ve uyanış, tıpkı kazanç ve kayıp gibi, dünyasal olana aittir. Yaratmanın ve yok etmenin (düşüncesinin) doğuşu gerçek bilgeliğin gömülmesine yol açar; hem kirlenmişliklerin kesilip atılması (klesa), hem de Bodhi arayışı bilgeliğin gerçek zıtlarıdır.

***

17. Bir keresinde birisi sordu: 'Vinaya Ustaları niçin Zen'e inanmazlar?'

U: 'Noumenon (Varlığından emin olmadan kabul ettiğimiz şey) çok gizemlidir ve kolayca açığa çıkmaz, oysa isimler ve şekillerin yakalanması kolaydır. Kendi özünü, kendi doğasını algılayamamış olanlar inanmayı reddederler; kendi doğalarını algılamış olanlar ise Buda'dır. Sadece Buda'yı tanıyanlar Noumenon'a (varlığından emin olmadan kabul ettiğimiz şey) inanabilir ve girebilirler. Buda insanlardan kaçmaz; insanlardır Buda'dan kaçan. Budalık sadece zihinle gerçekleştirilebilir. Yanılmış insanlar bunu basılı kelimelerde ararken, Aydınlanmış insanlar zihinlerinin içine bakarlar ve Bodhi'yi gerçekleştirirler. Yanılan insanlar sebepleri olan şeyler ekerek bunların meyve vermesini beklerler; oysa Aydınlanmış insanlar zihnin maddi olmadığını anlamışlardır. Yanılmış insanlar (aldatıcı) egolarına yapışır ve buna kendileri imiş gibi tutunurlar; ancak Aydınlanmış adamlar lazım olduğunda anında kendiliğinden görünen Prajna'larını kullanırlar. Yanılan insanlar 'öyledir' ve 'değildir'e tutundukları için engellenirler, oysa bilge insanlar kendi doğalarını algılar ve tüm şekillerin muhteşem iççeliğini anlarlar. Sadece 'kuru bilgelik'^{116} mertebesine ulaşmış olanlar, kendi diyalektiklerinden usanırlar, (gerçek) bilgeliğe ve açık anlayışa sahip insanlar ise zihinlerini dinlendirirler. Bir Bodhisattva birşeye dokunduğunda, (bilgeliği) dokunduğu şeyi parlatır (onu olduğu gibi algılamasını sağlar), öte yandan bir sravaka çevresinin korkusuyla zihnini karartır.^{117} Aydınlanmış insanlar, günlük eylemlerinde, Yaratılmamıştan ayrılmazlar, oysa yanılmış insanlar tam önlerindeki Buda'dan kendilerini gizlerler.'

* * *

15. Bir keresinde birisi sordu:'Doğal kanunlarla bedensel özgürlük gücünü nasıl elde edebiliriz?'

U: 'Manevi kendilik Ganj'ın kum taneleri kadar sayısız tüm dünyalara yayılır; dağların, ırmakların, kayaların, tepelerin hepsine engel tanımadan nüfuz eder, sonsuz bir mesafeyi tek bir anda zıplayarak iz bırakmadan gider, gelir. Ateş onu yakamaz, su onu boğamaz.

Ahmaklar, zihin bilgeliğinden yoksun olarak, dört elementten oluşmuş bedenlerinin uçmasını isterler! Bir sutrada şöyle yazılıdır; şekillere takılan sıradan insanlar kapasitelerine uygun olarak eğitilmelidirler. Bu yüzden zihnin şekilsizliği gizli Sambhogakaya^{118} olarak tanımlanır. Maddi olmayan Gerçektir, ki maddesi de boşluktur; bu yüzden Sınırsız Uzay- benzeri Beden olarak anılır. Kurtuluşun sayısız şekillerinden türetilmiş yararlılıklarla süslenmiş olduğu için, uygun tüm hareketlerin kaynağı olarak Yararlılık Dharmakaya'sı olarak adlandırılır. Bu farklı fonksiyonlarından türeyen bütün bu isimlerine rağmen, gerçekte yalnız ve saf Dharmakaya vardır.

* * *

19. Birisi bir keresinde sordu: ' Eğer Yolu bölünmemiş bir zihinle takip edersek, geçmişte yapmış olduğumuz hareketlerin karma engelleri de dağılır mı?'

U: 'Kendi doğasını algılayamamış olanlar için dağılmaz; algılamış olanlar ancak tüm karma engellerini silip atarlar, tıpkı sıcak güneşin buz ve karı eritmesi gibi. Onlar, Sumeru Dağının görkemli yamaçlarını kaplayan çimenleri tek bir anda yakabilen insanlara benzetilebilir, çünkü onların karma engelleri o çimenler gibidir, ve bilgelikleri de o ateş gibi!'

S: 'Tüm karma engellerinin dağıldığını nasıl bilebiliriz?'

U: 'Şu an tam önünde kendi kendini gösteren zihni görebildiğinde, şimdinin ve geçmişin tüm kavramları bu algılama ışığında seyredilir. Tüm geçmiş ve gelecek Buda'lar, sayısız olgularla birlikte aynı anda ortaya çıkmış görünecektir. Sutra der ki: "Tüm olguların bilgisinin tek bir düşünce anında kapsanması Bodhimandala'dır, çünkü (Buda'nın) evrensel bilgisine (sarvajna) ulaşılmasını sağlar."

* * *

20. Bir keresinde meditasyon yapan birisi sordu: 'Doğru dharma içerisinde nasıl sabit dururum?'

U: 'DOĞRU dharma içerisinde sabit durma arayışı YANLIŞTIR. Niçin? Çünkü 'doğru' dharma ne yanlıştır ne de doğru.'

S: 'O zaman ben nasıl Buda olacağım?'

U: 'Dünyevi zihni bir kenara atman gerekmez; sadece kendi doğam kirletmekten kaçınmalısın. Sutra der ki: "Zihin, Buda, ve canlı varlıklar birbirlerinden farklı değildirler."

S: 'Sadece böyle yorumlayarak kurtuluşa ulaşabilir miyiz?'

U: 'Esas olarak sınırlı olmadığı için niye kurtuluşu arayasın ki? Dharma sırf kelimelerden, konuşmadan ve yazılardan çok ötededir. Fazlaca cümlelerin ortasında onu arama. Dharma, geçmiş, şimdi ve geleceğe ait değildir; onunla neden sonuç yasaları seviyesinde bir olamazsınız. Dharma, herşeyi aşan ve karşılaştırılmayandır. Dharmakaya, maddi olmamakla beraber, canlı varlıkların ihtiyaçlarına cevap olarak kendini gösterir; bu yüzden kurtuluşu aramak için dünyasallığa sırt çevirmemelidir.'

21. Bir keşiş Prajna'nın anlamını sordu.

U: 'Herhangi birşeyin Prajna olmadığını sanıyorsan, bana ne olduğunu söyle.'

S: 'Kendi doğamızı nasıl algılayabiliriz?'

U: 'Algılayan senin kendi doğandır; o olmasaydı, algılama olamazdı.'

S: 'O zaman kendini yetiştirmek ne demektir?' U: 'Kendi doğanı kirletmekten ve aldatmaktan kaçınmak kendini yetiştirmektir. Kendi doğanın görkemli yapısı kendini gösterdiğinde, bu eşsiz Dharmakaya'dır.'

S: 'Kendi doğamız kötüyü içerir mi?'

U: 'İyi bile içermez!'

S: 'Eğer ne iyiyi ne de kötüyü içeriyorsa, onu kullanırken nereye yönlendirmeliyiz?'

U: 'Zihnini onu KULLANMAYA kurmak büyük bir hatadır.'

S: 'O zaman doğru olmak için ne yapmalıyız?' U: 'Yapılacak hiçbirşey yok ve doğru denilebilecek hiçbirşey yok.'[{119}](#)

***

22. Birisi sordu: 'Farzedelim bir adam teknesinde otururken teknenin omurgası kabuklu bir deniz hayvanını yararak öldürmüş olsun. Adam suçlu mudur, yada tekne mi suçlanmalıdır?'

U: Adam ve tekne hayvanı öldürmek niyetinde değillerdi, bu yüzden suçlanabilecek tek kimse sensin.[{120}](#) Şiddetli bir rüzgar bir ağacın dalını koparsa ve bu dal da düşüp birini öldürse, ne katil ne de kurban olurdu. Tüm dünyada tek bir ver yoktur ki canlılar acı çekmesin.'

* * *

23. Bir keşiş sordu: 'Hala tek bir düşünce anı (kşana) ile (birinin) kimi duygu ve tutkularını göstermesine, veya onu çevreleyen nesnelere işaret etmesine, konuşması ve sessizliğine, kaşlarını kaldırması veya gözlerini oynatmasına güvenerek, gerçekleştirmeye nasıl ulaşılabileceğini anlayamadım.'[{121}](#)

U: 'Kendi doğanın dışında hiçbirşey yoktur. Görevi muhteşemdir- hareketinde ve sabitliğinde muhteşem. Gerçek zihine ulaşmış olanlar bu gerçeği konuşsalar da sussalar da ifade ederler. Yolu anlayan için, yürümek, ayakta durmak, oturmak veya yatmak- hepsi Yol'dur. Kendi doğan yanılgılarla bulanıklaştığında, sayısız yanılsamalar doğar.'

S: "'Dharma (öğreti)'nin amaçları vardır" ne demektir?'

U: 'Kurulduğu andan bu yana, dharma bütün anlamları ile tamdır. (Sutranın dediği gibi:) "Manjusri, tüm dharmalar sürekli olmayış üzerine kurulmuştur."[{122}](#)

S: 'Yani sadece büyük bir boşluk mu var?'

U: 'Boşluktan korkuyor musun? '[{123}](#)

C: 'Evet, korkuyorum.'

U: 'Korkun büyük boşlukla aynı şey değildir.'

S: 'Kelimelerin yetişemediği şeyi nasıl anlayacağız?'

U: 'Şimdi, sen konuşurken, kelimelerin ile ulaşamadığın ne var?' [{124}](#)

* * *

16. On tane daha yaşlı keşiş geldi ve Usta'ya sordu: 'Buda-Dharma'nın yokedilmesinden bahseden bir sutra var, fakat biz Buda- Dharma'nın yok edilebilir olduğunu bilmiyoruz.'

U: 'Dünyalılar, ve inançsızlar yokedilebilir olduğunu iddia ederler, fakat sravakalar ve pratyeka-Budalar yokedilemez kabul ederler. Benim 'doğru' dharmam her iki fikre de yer ayırmaz. Bu 'doğru' dharmaya gelince, Buda- seviyesine sadece dünyalılar ve inançsızlar erişememiş değil, aynı zamanda bu iki ufak taşıtın (sravakalar ve pratyeka-Budalar) takipçileri de en az onlar kadar kötü.'

S: 'Acaba gerçeği, yanılsamayı maddi olmayan ve maddi olanı konu eden dharmaların (öğreti) her birinin tohum doğası var mıdır?' [{125}](#)

U: 'Bir öğretinin kendiliğinden tohum doğası yoktur, kendini canlı varlıklar ihtiyaç duydukça gösterir. Zihin yanılsamalarla yaşadığında, herşey bir yanılısama olur; eğer tek bir tane bile yanılısama olmayan olgu (dharma) varsa, yanılısama daimi olur! Eğer zihin maddi olmayan ise, hiçbirşey maddi değildir; eğer tek bir tane bile maddi olgu (dharma) olsaydı, maddi olmayan kavramı geçerli olmazdı. Yanıldığınızda dharmanın peşinden koşarsınız, aydınlandığınızda dharmayı ustalıkla idare edersiniz! Evrenin en üst sınırı tüm engin çeşitliliği ile uzaydır; ve dünyanın tüm nehirleri nihai istikametlerinde birleşirler, denizde; tüm azizler ve bilgeler tanrısal ilahlık durumuna Budalık'la ulaşırlar; ve topun oniki bölümü, Vinaya'nın beş grubu, ve beş sastra grubunun en yüksek emeli kendi zihinlerini gerçekleştirmektir. Zihin Dharani'nin [{126}](#) muhteşem temelidir, ve tüm olguların yüce kaynağıdır; Yüce Bilgeliğin Deposu veya İkamet- Etmeyen Nirvana olarak anılır. [{127}](#) Sayısız isimleri olmasına rağmen, hepsi Zihin demektir.'

S: 'Yanılsama ne demek?'

U: 'Yanılsamanın sabit bir görüntüsü yoktur, hızla dönüp duran bir ateş [{128}](#), bir serap şehir, ipleri ile kuklalar, güneş ışınlarının sebep olduğu serap vahalar, gökyüzündeki çiçekler- hiçbiri gerçek değildir.'

S: 'Bu büyük yanılısamacı kimdir?'

U: 'Zihin büyük yanılsamacıdır, beden büyük yanılsama kentidir, isimler ise onun giysileri ve yaratısının devamını sağlayanlardır. Ganj'ın kumları kadar sayısız bütün dünyalarda, yanılsamanın dışında olan hiçbirşey yoktur. Dünyalılar, yanılsamayı anlayamadıklarından, yanıltıcı karmalarla nerede olurlarsa olsunlar aldanırlar. Sravakalar, bu yanıltıcı olgulardan korktuklarından, zihinlerini karartırlar ve sabit durgun bir duruma girerler (görece Nirvana). Boddhisattvalar, tüm yanılsamaları bildiklerinden, maddelerinin yanılsama olduğunu anladıklarından, isimlere ve şekillere kayıtsız kalırlar. Buda, büyük yanılsama Dharma-Tekerleğini döndüren Yüce yanılsamacıdır, yanılsama bir Nirvana'ya ulaşmıştır, samsara yanılsamasının şeklini doğum ve ölümün ötesinde olacak şekilde değiştirmiştir, ve Ganj'ın kumları kadar sayısız iğrenç toprakları saf Dharma-Datu'ya dönüştürmüştür.'

25. Bir keresinde bir keşiş sordu: 'Neden insanların sutralara belirli bir ses vermelerini yasaklıyorsunuz ve bunu yabancı bir dilde konuşmaya benzetiyorsunuz?'

U: 'Çünkü bu insanlar anlamadan insan konuşmasını taklit eden papağanlara benzer. Sutralar Buda'nın anlamını iletirler, ve bunları anlamını anlamadan seslendirenler sadece başkasının kelimelerini taklit etmektedirler. Bu yüzden izin vermiyorum.'

S: 'Yazılardan, konuşmadan ve kelimelerden ayrı başka bir anlam olabilir mi?'

U: 'Böyle konuşman senin sadece başka insanların kelimelerini taklit eden birisi olduğunu gösteriyor.'

S: 'Biz bile şu an kelimeleri kullanıyoruz. Neden bunların kullanımına bu kadar karşısın?' [{129}](#)

U: 'Şimdi beni dikkatlice dinle. Sutralar belirli bir sıra ile dizilmiş yazılardır. Konuştuğum zaman, yazı olmayan anlamlı kelimeler kullanırım. (Çoğu) Canlı(lar) konuştuğunda, yazılı kelimelerden istifade ederler, fakat bunlar anlamlı değildir.

Gerçek anlamlarını anlamak için, değişken kelimelerin ötesine gitmeliyiz; esas kanunu uyandırmak için, yazıların ötesine sıçramalıyız. Dharma kelimelerin, konuşmanın ve yazıların ötesindedir; nasıl cümle yığınlarının arasında onu bulabiliriz? Bu yüzden aydınlanmayı arayanlar gerçek anlama ulaştıktan sonra kelimeleri tamamen unuturlar. Gerçeğe uyanmış olarak, öğretiyi bir balıkçı gibi fırlatırlar, balığı tuttıkları için ağlarına artık dikkat etmezler; veya bir avcı olsalar, tavşanı yakaladıktan sonra kapını unuturlar.'

26. Bir Dharma Ustası sordu: 'Usta, Buda'nın isminin sürekli olarak tekrarlanmasının gerçekçilik içeren bir tür Mahayana olduğu yolundaki yargı hakkında ne düşünüyorsunuz?'

U: 'İdealizm bile Mahayanacı değil iken, sen bir de gerçekçiliği düşün! Bir sutra der ki: 'Şekillere bağlanan insanlar kapasiteleri ölçüsünde eğitilmelidirler.'"

S: 'Saf Toprakta doğma andına dair olarak, gerçekten Saf Toprak (Arık Ülke) var mıdır?'

U: 'Bir sutra der ki: "Saf Toprağa ulaşmak isteyenler önce kendi zihinlerini saflaştırmalıdır, sonra onların bu saf zihinleri Buda'nın Saf Toprağıdır." Eğer zihniniz saf ve temiz ise, Saf Toprağı nerede olursanız olun bulacaksınız. Örneğin, bir prensin mirasçısına tahta çıkmak nasip olabilir; buna benzer olarak Budalık arayışı ile zihnini kuran kişi de Buda'nın Saf Toprağında doğacaktır. Zihni kirli olan ise iğrençlik topraklarında doğacaktır. Saflık ve kirlilik sadece zihne bağlıdır, toprağa değil.'

S: 'Durmadan Yol hakkında konuşulduğunu duyuyorum (Tao, burada kendi doğası anlamında), fakat onu kim algılayabilir bilmiyorum.'

U: 'Bilgelik gözüne sahip olanlar algılayabilir'

S: 'Mahayana'yı çok tutuyorum, fakat onu nasıl başarılı çalışabilirim?'

U: '(Zihne) Uyanan başarıya ulaşır; uyanmamış olanlar ulaşamaz.'

S: 'Ona uyanmak için ne yapmalıyım?'

U: 'Sadece doğru bir sezgiyle gelir.'

S: 'Neye benzer?'

U: 'Hiçbirşeye.'

S: 'Öyle ise, mutlak olarak var-olmayan olmalıdır.'

U: 'Var-olmayan mutlak değildir.'

S: 'O zaman var olmalıdır.'

U: 'Zaten var, fakat şekli yok.'

S: 'Ona uyanamazsam, ne yapacağım?'

U: 'Bu sadece efendilerinin kendisinin uyanmayı başaramamasından kaynaklanır. Hiçkimse sizi engellemiyor.'

S: 'Buda-Dharma zamana bağılı mıdır?'

U: 'Şekilsizin içinde algılanmalıdır, bu yüzden harici değildir; ama durumlara sonsuz tepki verme gücü olduğu halde dahili de değildir; ve ikisinin arasında ikamet ettiği bir yer de olmadığı için, zaman boyutunda algılanamaz.'

S: 'Bu söylem çok kafa karıştırıcı.'

U: 'Tam şu anda, 'kafa karıştırıcı' kelimesini kullandığın anda, bunun dahili veya harici bir tarafı var mıydı?' [{130}](#)

C: 'O halde, ben bunun içte veya dışta herhangi bir izini arayamam.'

U: 'Eğer iz yoksa, az önce söylediklerimin de kafa karıştırıcı olmadığı açıktır.' [{131}](#)

S: 'Budaliğa ulaşmak için ne yapacağız?'

U: '(Esasında) zihin Buda'dır ve (hakikatte) Buda olabilir.' [{132}](#)

S: 'Varlıklar cehenneme girdiğinde, Buda doğaları da onlara eşlik eder mi?'

U: 'Kötülükle iştigal ederken, bu eylemin iyi tarafı var mıdır?'

C: 'Hayır, yoktur.'

U: 'Varlıklar cehenneme girdiğinde, Buda-doğası da yoktur.' [{133}](#)

S: 'O zaman nasıl oluyorda herkes Buda-doğasına sahip olabiliyor?'

U: 'Buda'nın görevini yerine getirirsen, bu Buda-doğanı kullandığın anlamına gelir. Çalarsan, bu hırsızın doğasını kullanmaktır. Dünyevi davranırsan, bu sıradan canlı varlıkların doğasını kullanmaktır. Bu doğa şekilsiz ve kişilsiz olduğundan, görevinin yoluna uygun olacak şekilde değişik isimlerle adlandırılmıştır. Elmas Sutrasi der ki: " Tüm erdemli kimseler (bhandra) ve aydınlanmış azizler (arya) aktif olmayan dharmaları (anasrava, wu-wei) ile ayırtedilirler." '

***

27. Bir keşiş sordu: ' Buda nedir?'

U: 'Zihinden ayrı Buda yoktur.'

S: 'Dharmakaya nedir?'

U: 'Zihin Dharmakaya'dır. Sayısız olguların kaynağı olduğu için, biz onu Olgular Aleminin Bedeni olarak adlandırırız. İncanın Uyanışı Sastrasi der ki: "Dharma'dan

konuşurken, duyarlı canlıların zihninden bahsediyoruz, çünkü bizim Mahavana doğrularını açığa vurmamız tamamen Zihine bağlı. '

S: 'Büyük Sutra^{134} bir toz parçasının içinde yaşar ne demektir?'

U: 'O sutra bilgeliktir. Bir sutra der ki: "Büyük bir sutra (kitap) vardır, kapasitesi başlıca bin evrenin (tri-sahasra-maha-sahasra-loka-dhatu) gücüne eşit olduğu halde küçük bir toz parçasının içinde ikamet eder. "Bir toz parçası denildiğinde kastedilen bir zihin tozunun tek bir düşünceyi doğurmasıdır. O yüzden denilir ki: "Zihin tozuyla, karıştırılmış bir düşüncede Ganj'in kumları kadar çok sayıda gatha üretilmiştir." Bugün insanlar bunu anlamıyorlar.'

S: 'Yüce Anlam Kenti nedir ve Yüce Anlamın Kralı kimdir?'

U: 'Beden kent, ve zihin de kraldır. Bir sutra der ki: "Çok dinleyenler doğruya yeteneklidir, fakat kelimelere dökmeye değil. " Kelimeler geçicidir, fakat anlamları ebedidir, çünkü şekle ve özelliğe sahip değildirlerdir. Kelimeler ve konuşmanın dışında, Yüce Sutra (kitap) olan Zihin vardır. Zihin Yüce Anlamın Kralıdır; zihnin, anlamın yetenekli bir yorumcusu olduğunu açıkça bilmeyen, başkaları tarafından konuşulan kelimelerin taklitçisi olur.'

S: 'Elmas Sutrası, dokuz sınıftan oluşan duyarlı varlıkların Nihai Nirvana durumuna rehberlik edilmesinden bahseder. Ayrıca der ki: 'Hakikaten rehberlik edilecek hiçbir duyarlı varlık yoktur.' Yazıtlardan alınan bu iki alıntı nasıl bağdaştırılabilir? Duyarlı varlıkların erişmeleri için rehberlik edilmesinden tekrar tekrar bahsediyor, fakat bu şekillerine bağlı olmadan yapılmalı. Bundan her zaman şüphem vardı ve hala daha tatmin olmuş değilim. Bu yüzden, Usta, yalvarırım sana, beni aydınlat.'

U: 'Dokuz sınıftan oluşan varlıkların hepsi bizim fiziksel bedenimiz içinde (gizli)dir; karmik eylemlerimize göre yaratılmışlardır. Bu yüzden, cehalet bir yumurtadan doğumu yaratır; kirlilik (klesa) rahimden doğumu yaratır; aşk sıvısına batırman nemlilikte doğumu yaratır; ve tutkunun ani tırmanışı dönüşümden doğumu yaratır. Uyandığımızda, bizler Buda'yız; yanıldığımızda, sıradan duyarlı varlıklarız. Bir Boddhisattva için, zihinde canlanan her düşünce bir canlı varlıktır. Eğer her düşünceye açıkça bakılırsa, zihnin maddesinin boşluk olduğu bulunur, ve bu ise canlı varlıkların kurtuluşu demektir. Aydınlanmış kişi, kendi içindeki canlı varlıkları daha içinde şekillenmeye başlamadan özgürleştirir; ve şekilleri bu yüzden var olmadığı için, açıktır ki gerçekte özgürleştirilecek canlı varlıklar da yoktur.'

28. Bir keşiş sordu: 'Kelimeler ve konuşma da zihin midir?'

U: 'Kelimeler ve konuşma birbirine uygun sebeplerdir; zihin değildir.'

S: 'Tüm birbirine uygun sebeplerin arkasında yatan bu zihin nedir?'

U: 'Kelimelerin ve konuşmanın arkasında zihin yoktur.'

S: 'Eğer kelimelerin ve konuşmanın arkasında zihin yoksa, bu zihin nedir gerçekte?'

U: 'Zihin şekil ve özelliklerden yoksundur; kelime ve konuşmanın ne arkasındadır, ne de arkasında değildir; sonsuza kadar açık, durgun ve görevini engellenmeden gerçekleştirecek kadar özgürdür. Pir [{135}](#) dedi ki:

Sadece zihin gerçektışı gibi görüldüğünde Tüm zihinlerin olguları (dharma) tamamen anlaşılabilir.

29. Bir keşiş sordu: 'Meditasyon (Dhyana) ve Bilgeliğin (Prajna) eşit oranlarda çalışılması ne demek oluyor?'

U: 'Meditasyon maddeye aittir ve bilgelik onun görevidir. Meditasyon bilgelik getirir, ve bilgelik meditasyona yol açar. Suyu ve onun dalgalarına benzetilebilir, ikisi de aynı maddeden olup hiçbiri diğerinden önce gelmez. Bu meditasyonla bilgeliğin eşit oranda çalışılmasıdır. Evsiz kimseler (keşişler) kelimelere ve konuşmaya bakmamalıdır. Yürümek, ayakta durmak, oturmak, yatmak- tüm bunlar doğanın bir parçasıdır. Hangisi ile uyuşamıyorsunuz? Şimdi gidin ve dinlenin bir süre (zihninizi dinlenmeye kurun). Harici rüzgarlar tarafından savrulmadığınız sürece, doğanız sonsuza dek su gibi durgun ve açık kalacak. Hiçbirşeye kafanızı takmayın. Kendinize iyi bakın!'.[{136}](#)

METİNDE ZORLUK ÇIKARAN KİMİ ÇİNCE TERİMLER

HSIN, zihin, kalp. Bu terim metinde devamlı geçiyor, bazen 'onun zihni', 'senin zihnin' vb; ve aynı zamanda ZİHİN anlamında, ki GERÇEK ve MUTLAK ile eş anlamlı. Aynı zamanda zihnin ne işe yaradığını da anlatmak için kullanılıyor; 'düşünmek, anlamak, farketmek, farkında olmak' gibi. Bu yüzden Zihin, birinin zihni, akli işlemler, düşünce, vb. veya en basit Çince anlamı olabilir, ki bu Yürek demektir. Üstüne üstlük zihin anlamına gelse bile, bu Batılıların yürek dediği zaman kastettiği şeyi de kapsar. Anlamları yakın olan veya ima edilen bilinçaltı, eşik altı zihin ve ruh gibi anlamları da vardır. Hsin, hatta bunların birkaçı anlamına aynı anda gelebilir. Metnin Çince'sinde kimi zaman eksik olan iyelik ekleri çoğu zaman 'zihinlerimiz ` veya sadece ZİHİN anlamına gelir.

FA, Dharma veya dharma. Dharma, Mutlak, Evrenin Kanunları, Budacı Öğreti, Doğru İnanç ve Doğru Hareket ve benzerlerine eş anlamlı olarak kullanılabilir. Küçük harf D ile dharma herhangi veya tüm olguları kasteder- nesnelere, fikirler, kuvvetler, nesnelere parçaları, tek bir düşünce parlamasının oluşmasına yetecek kadar çok küçük bir zaman dilimi ve Theravadacı Budistlerin nesnelere meydana getirdiğini iddia ettikleri atoma benzer parçacıklar ve böyle sonsuza kadar devam eder- Büyük İnci Fa'yı yukarıda sözü geçen kimi anlamlarında kullanır, fakat bazen de bir yöntem veya atlanabilecek bir önek havasında kullanır. Genelde, bu kitap boyunca, Buda'nın Öğretisinin Evrensel Kanunu anlamına gelen yerlerde büyük harf D, nesne anlamına gelen yerlerde ise küçük harf D kullandım. Gerekli olduğu müddetçe parantez arasında anlamını da ekledim.

TAO, yol, patika. Bu kitapta bir Taocunun konuştuğu yerler haricinde, Taocu anlamıyla, yani, evreni kapsayan ve onu yöneten Kuvvet veya Ruh anlamında pek kullanılmamıştır; ancak soyutlama ile Buda'ların Yolu, Aydınlanma Yolu, Zen Yolu vb. anlamına gelecek şekilde kullanılmıştır. Daha somut olarak yöntem, yol veya patika anlamında da kullanılmıştır.

WU, aydınlanma, uyanış. Büyük İnci bu kelimeyi Aydınlanma, Işıklanma ve benzeri anlamlarda kullanır bu yüzden Japonca Satori ile eş anlamlıdır; fakat Aydınlanma için başka kelimeler de kullanıyor olması, Bodhi ve Anuttara-samyak sambodhi gibi ve bunların Çince söylenişleri gibi, bende öncül Aydınlanmanın-ki bu kitabın gerçek amacıdır- Mükemmel Aydınlanma ile aynı tür olmasına rağmen derecelerinde ve devamlılığında farklılıklar gösterdiği fikrini uyandırıyor. Genel Japon Satorisi de Mükemmel

Aydınlanmadan daha düşük dereceli bir şeydir. Bazı yerlerde, Büyük İnci bu kelimeyi daha az abartılı bir biçimde kullanıyor, mesela uyanmak, birdenbire farkına varmak gibi. Esas anlamında kullanıldığında Wu'yu Aydınlanma, Işıklanma, Uyanış şeklinde çevirdim ve Bodhi gibi Hintçe olduğu halde aynı anlama gelen kelimeleri kullandım.

CHIEH T'O kurtuluş. Büyük İnci bu terimi Aydınlanmanın eş anlamlısı olarak kullanıyor veya Aydınlanmanın doğal sonuçlarını vurgulamak için kullanıyor; aniden meydana gelir, tıpkı suyun ısınırken birdenbire kaynaması gibi.

CH'AN CH'AN-NA dhyana veya meditasyon, yani çoklukçu ve ikilikçi yanlış düşünmekten kaçınma.

TING , SANWEI SAMOTI samadhi, hakiki doğamız olan yaratılmamış Zihin üzerine düşünmek. Ancak ting eğitimin üç aşamasının ikinci kısmını tarif ediyorsa- disiplin, konsantrasyon ve bilgelik- o zaman ting'i dhyana yani meditasyon olarak çevirdim.

CH'AN TING dhyana ve samadhi

K'UNG sunya, sunyata, boşluk, boş, maddi olmayan, maddi olmama durumu, soyutluk. Bu Mahayana Budizminin temellerinden biridir ancak tam anlamları okullara ve mezheplere göre değişir. CH'AN okuluna göre, sadece zihin gerçektir. Boşluktur, vakum veya uzay anlamında değil, kendi özellikleri olmaması ve bu yüzden de şekil, ebat, renk gibi duyularla keşfedilememesindedir. Olgular boşluktur çünkü Zihnin geçici yaratıcılarıdır, bu yüzden de kendi içinde tüm olası olguları oluşturma yeteneğine sahiptir. Akli yaratılar olarak, tabiatıyla boş ve maddiyatsızdırlar.

T'I ve YUNG madde ve görev. T'I evrensel zihin, madde, şekilsiz, maddi olmayan, algılanamayan. YUNG ise onun görevi, böylelikle her tür olgu duyarlı varlıkların ihtiyaçlarına cevap olacak şekilde yaratılır veya yaratılabilir. Bir kimse YUNG elde ettiğinde, zihninin engellenmemiş bir kullanımına sahip olur; herşeyin tüm farkındalığıyla, hiçbirşey tarafından kirletilmeyen bir zihin.

HSING, PEN HSING, TZU HSING hakiki doğa, kendi doğası, öz doğa. Hepimizin özdeş bir doğası olduğunu, bunun da boşluk (ayrımsanmamış maddi olmama durumu) olduğunu öğretildik. Aydınlandığımızda, kendi doğamızı böyle algılarız; başka bir doğamız olmadığını ve olamayacağını algılarız, ancak benim ya da senin anlamında bizim değildir, çünkü hepimizindir. Oradan yola çıkarak, kalan son damla bencilliklerde hala kazanılacak, kaybedilecek şeyler olduğuna inanan, ve 'sen' ya da 'o'na karşı 'ben'le savaşan kimselere karşı sınırsız bir şefkat ve anlayışa dönüşür.

CHIH ve HUI Jnana ve Prajna. Saf bilinç ve ayırdedici bilgelik. Hui bazen sadece bilmek ve şeyleri sıradan anlamlarıyla anlamak anlamına gelir, bazen Prajna, kendi doğamızı açığa vuran, gerçek olandaki boşluğu (maddi olmama durumunu) ve aynı anda da şekillerde ki en ufak bir farkı bile algılama gücü veren, En Yüksek Bilgelik anlamına gelir. Büyük İnci Hintçe Prajna kelimesini metinde kullanıyor, Mutlağın ve Gerçeğin değişik özelliklerini ayırdetmekte kullanıyor.

SHENG ve FAN FU kutsal ve sıradan insanlar. Bu terimler sırasıyla Aydınlanmış ve Aydınlanmamış, Budalar ve duyarlı varlıklar olarak ta söylenebilir. Ancak aralarında hiçbir fark olmadığı belirtilmiştir, çünkü hepsi aynı doğayı paylaşmaktadırlar; sadece SHENG olanlar kendi doğalarının farkına varmışlar, Fan Fu olanlar ise daha varacaklardır.

SANSKRİT TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Acharya: Eğitilmiş, mürekkep yalamış kimse, saygı terimi

Anuttara-samyak sambodhi: Bkz. samyak sambodhi

Asamskrta: (Wu Wei) geçici olana dair olmayan

Asura: Titana veya düşmüş bir meleğe benzeyen bir varlık

Avidya: Birincil cehalet, kendi doğamızın cehaleti

Bhikşu: Budist rahip, edebi olarak dilenci

Bhutathata: Evrensel rahim olarak görülen Mutlak

Bija-Mantra: Tohum mantrası veya tek kelimedenden oluşan bir güç çığı

Bodhi: Işıklanma, tam Aydınlanma

Bodhikaya: Aydınlanmanın meyvası olarak görülen Mutlağın Bedeni

Bodhimandala: Aydınlanmaya ulaşılabilecek yer veya küre

Bodhisattva: 1-Geleceğin Budası 2- Nirvana'ya hemen girmeyi diğer varlıklara yardım amacıyla terkeden kimse 3- Yolun samimi takipçisi

Buda: 1- Aydınlanmaya ulaşmış bir varlık 2- Buddhakaya ve Mutlağın eş anlamlısı

Buddhakaya: Mutlak, Budalık olarak görülen durum

Dana: 1- Vakıf veya hayır uğruna yapılan sadaka ve benzerleri 2- Terketme, bırakma

Devakanya: İkinci dereceli bir dişi tanrıça

Dharma: 1- Buda'nın öğretisi 2- Evrensel Kanun 3- Yöntem veya yol 4- Herhangi bir şey- fikir, nesne, kavram

Dharma- Dhatu: Mutlak, Dharma alemi

Dharmakaya: Budaların ve Aydınlanmış kimselerin birliğini ve bölünemezliğini gösteren Nihai Gerçeklik veya Mutlak, Dharma bedeni

Dhyana: Hatalı düşüncelerin giremeyeceği derin saflık, temizlik, soyutlama, Çince'ye Chan, Japonca'ya Zen olarak geçmiştir.

Gatha: Kutsal bir tür dörtlük

Hinayana: Budizmin iki ana kolundan biri, Güneydoğu Asya'da yaygındır.

Karma: Her hareketin bir öncekine bağlandığı nedensellik döngüsü, uygun nedenlerden oluşan sonuçlar zinciri.

Klesa: Kirlenme, tutku

Ksanti: Kaçınma, tahammül, sabır.

Mahaparinirvana: Nihai Nirvana. (Nirvana'ya bu hayatta erişilebilir, ölümü nihai nirvana takip eder.)

Mahayana: Budizmin iki ana kolundan biri, Çin, Tibet, Japonya gibi kuzey Asya ülkelerinde yaygındır.

Nirmanakaya: Dönüşüm Bedeni. Buda ve Bodhisattvalar sıradan insanların bedenlerine benzer fiziksel özellikler alarak, onları kurtarmaya çalışırlar,

Nirvana: Aydınlandıkları zaman, yanıltıcı egolarının bilinciyle sınırlı olmayan bir duruma giren insanların son hali.

Paramita: Karşı kıyıya geçmenin böylelikle Nirvana'ya ermenin bir yolu, bu amaçta kullanılan altı tane vardır.

Prajna: En yüksek bilgelik, aşkın bilgelik. Bu kelime aynı zamanda evrensel madde ile eş anlamlı kullanılmıştır.

Pratyeka-Buda: Aydınlanmaya kendi çabaları ile ulaşmış ve Dharma'yı vaazetmeye dönmemiş kimse.

Prêta: Kötü karması tarafından bu üzücü fakat geçici varoluş durumuna sokulmuş aç, şaşırılmış bir hayalet.

Samadhi: Zihnin onu çevreleyenlerden tam olarak geri çekilmesi, mükemmel uygulanmış bir meditasyonun meyvesi; zihnimiz veya gerçek doğamız üzerine saf bir tefekkür.

Sambodhi: Mükemmel Aydınlanma

Sambhogakaya: Aydınlanmış varlıkların dünyevi şeylerden kurtuluşun ödülleri için kadini çıkardıkları beden, diğer canlılara bir hayali şekil olarak gözükebilirler.

Samsara: Görecelilik, geçicilik ve yanılısama alemi; Nirvana'nın sonsuzluk ve sükutuyla kıyaslanır.

Samskrta: Geçici olana dair

Samyak sambodhi: Mükemmel Aydınlanma

Sastra: Kutsal belge veya bir sutranın yorumu

Siddhi: Doğaüstü güç

Sila: Normlar, Budistler tarafından uygulanan ahlak

Skandha: Kişiliğin bir kısmı, toplam beş tane vardır.

Sravaka: Duyan- Dharma'ya, o vaaz ediliyorken duyup yaklaşan kimse

Sutra: Buda'nın kendi gerçek öğretisinin bulunduğu cilt

Tathagata: 1-Buda'yı ifade eden bir terim, 2- Tüm Dharmaların böyleliği

Trikaya: Buda'nın üçlü bedeni

Tripitaka: Budist Yazıtların tüm koleksiyonu

Upasaka: Belirli kimi kurallara göre yaşayan sıradan bir insan.

Vajra: Kelime anlamı elmas veya adamantin, nihai, yok edilemez, ve gerçek anlamlarında kullanılır.

Vajrayana: Tibet ve Moğolistan'da yaygın olan bir Mahayana Budizmi okulu, Batıda Lamaizm olarak geçer, ve öğretileri ve uygulamaları genelde yanlış anlaşılır.

Vinaya: Budist keşişler tarafından uygulanan disiplin.

Virya: Şevk.

Gerçek mutluluk iç barış ve huzurdan gelir, bu da iyilik tohumlarının ekilmesiyle, sevgiyle, şefkatle ve cehaleti, bencilliği, açgözlülüğü yoketmekle gerçekleşir.

Öfke, nefret ve kıskançlıkla huzura ulaşmak olası değil. Oysa ki sevgiyle, şefkatle birçok sorunu çözebilir gerçek mutluluğa erişebiliriz, gerçek silahsızlanmaya ulaşabiliriz.

En önemli şey şefkat ve merhamettir. Onu New York kentinin renkli vitrinlerinden satın alamayız. Makinada üretemeyiz. Onu ancak içsel gelişmeyle elde edebiliriz, içsel huzura erişmeden dünya barışını elde etmek olanaksızdır.

Tenzin Gyatso Dalai Lama

Gündelik Yaşamda Zen

Adelheid Meutes & Judith Bossert
Çeviren Seda Toksoy

OKYANUS

Günün birinde bir keşiş Zen Ustası Joshu'ya sormuş "Zen nedir? Lütfen öğret bana". "Kahvaltı ettin mi?" diye sormuş Joshu "Evet, Usta" demiş keşiş.

"Öyleyse" demiş Joshu "git çanağını yıka". Zen özel bir şey değildir. Zen sizin dininizdir, benim dinimdir. Japonların dinidir.

Zen kızıl derilerin, İslam'ın dinidir. Bir felsefedir. Bedenimizdir Zen. Bedenimizin duruşu, bedenimizin çalışmasıdır. Bilgisayarın tuşlarında gezinen parmaklarımızdır Zen. Bisiklete binerkenki ben'dir. Gülüşümüzdür Zen, ağlayışımız, nefretimiz, sevgimiz, yasımızdır. Zen davranışımız ve davranışımızın gözlemidir.

Aydır Zen, ağaçtır, güneşin batışıdır. İlkbahar, yaz, güz ve kıştır. Zen, çiçekleri vazoya yerleştiren kadındır. Usta'nın çay içişidir.

Zen'i öğrenmek istiyorsanız Asya'da uygulanan geleneksel yolları izlemek zorunda değilsiniz. Yürürken, yemek pişirirken, araba ve bilgisayar kullanırken, koşarken, dans ederken, tenis ya da futbol oynarken de Zen'i uygulayabilirsiniz.

İşte bu kitap ta bunun için yazıldı.

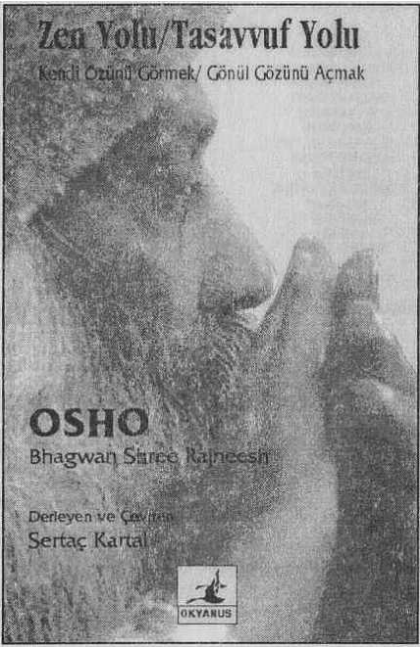

“Oğlum keşiş olmak istediğini ilk söylediğinde bütün bunların nasıl olduğunu düşündüm ve bu tuhaf karara hayret ettim. ”

Akutagawa ödülü kazanmış otobiyografik temelli bu romanda, olaylar yazarın altı yaşındaki oğlu Ryota'yı Zen Meditasyonu yaptığı tapınağa götürmesiyle başlar. Amacı oğlunu ruhsal açıdan eğitmek değil, annesinin biraz evde başını dinleyebilmesini sağlamaktır. İki yıl sonra Ryota birden Zen keşişi olmak istediğini söyleyince çok şaşırır.

Gerçekte Ryota pek keşişliğe uyan bir çocuk değildir. Diğer çocuklar gibi televizyon seyretmeyi, Mc Donald's hamburgerini ve arabaları sevmektedir...

İşte size aydınlanmayı gerçekleştirmiş, uçsuz bucaksız bir içsel yaşantıya, uçsuz bucaksız bir bilgeliğe erişmiş bir ustanın, Osho'nun, Zen ve Tasavvuf üzerine yaptığı söyleşilerden derlenmiş yetkin bir kitap.

Kendi özünü görmek/Gönül gözünü açmak isteyip de Yol'a çıkmış yolcular için...

Sonnotlar

{1} Tepe, zirve ve pusulanın sekiz yönü.

{2} Samsara'dan kurtuluş, Nirvana'ya ulaşarak sayısız doğum ve ölümler çemberinden çıkmak. Ama bu kitapta da görüleceği gibi yüksek Mahayana- öğretisine göre Nirvana ve Samsara birdir ve aydınlanmış kişi bunu bu şekilde görür.

{3} Ani aydınlanma: Çince'de 'tun wu', Tun, 'birdenbire' anlamında. Wu ise Japoncadaki 'Satori' nin karşılığı.

{4} Aldatıcı düşünceler: Aşk ve nefret gibi zıt olan ikilikleri, ben ve diğerleri gibi ayrımları içeren, kısaca aydınlanmamış zihinlerden çıkan sayısız düşünceler.

{5} Saf Diyar (Ark Ülke) (Sukhavati): Birçok Çinli, Koreli, Japon ve Vietnamlı Budistin amacıdır. Kendisine inanan tüm varlıkları kurtaracak olan Amida Buda'nın yemini üstüne oluşturulmuş bir Buda ülkesidir. Bu diyarda Nirvana için hazır olmayan varlıklar Buda'nın kendisi tarafından Nirvana için hazırlanır. Saf diyarın Darmakaya'nın sembolü olduğuna inanan Budist inançları da vardır.

Bazı batılı Budistler Sal Diyarı küçümseyici sözler kullansalar da, Saf Diyara ulaşmak için uygulanan yöntemlerin aydınlanmayı sağladığına dair sayısız kanıt vardır. Zen öğretisi ile aynı yöntemler kullanılmakta ve kimileri için daha kolay bir yol sunulmaktadır. Doğru yapılan zihinsel uygulama yanında Amida Buda isminin sürekli tekrar edilmesi konsantrasyonun tam olması için başka bir yol olarak görülmüştür. Dr. D. T. Suzuki ve diğer Zen Ustaları tarafından denenmiş bir yöntemdir.

{6} Gerçek doğa, kendi doğası; bunlar Çince'de aynı anlama gelen sözcüklerdir. 'Senin', 'onun', 'benim', gibi sözcüklerin kullanılmaması okuyucunun, bütün varlıkların Gerçek doğasının bir ve aynı olduğunu unutmamasını sağlamak amaçlıdır.

{7} Ölümlü dünyanın altı durumu cennette doğum, Asuras (Titan'a benzeyen bir varlık ya da dünyaya düşmüş melek) biçiminde doğum, insan olarak, hayvan olarak, Preta (Kötü karma tarafından yönetilen üzücü fakat geçici bir varoluş durumundaki hayalet) olarak, veya cehennemlerde doğumdur. Bu durumların hepsi birbirine benzeyen geçici durumlardır. Her birinin süresi farklı olmasına rağmen hiçbiri Budistler için uygun değildir, çünkü en yüksek cennet katlarında oturanlar bile Samsara çarkının dönmesi ile aşağı katlardan birine dönme tehlikesi ile karşı karşıyadır.

{8} Samsara'nın üç çeşit dünyadan oluştuğu söylenmektedir; Arzulu dünyalar, cismin arzusuz olduğu dünyalar ve cisimsiz dünyalar.

{9} Buddhakaya(Buda-Beden) Darmakaya anlamına gelen bir terim. Hepimizin sahip olduğu bu beden varlığını ancak aydınlanmadan sonra farkedebiliriz.

{10} Algılama her kişinin kendi doğasının bir eylemidir ve algılanacak objeler oldukça bağımsız bir şekilde devam eder.

{11} 'Wu jan' saf, kirlenmemiş, lekelenmemiş. Ben daha edebi ve görsel olan lekelenmemişi tercih ediyorum, çünkü ayna benzetmesi ile çok uyumlu. Bir ayna tüm şekilleri yansıtır, Fakat genede tertemiz kalır, çünkü ne yansıttığına kayıtsızdır. Aynı şekilde zihinlerimiz de saflaştığında lekelerin nüfuz edemeyeceği bir hal alır. Şu da eklenmelidir ki, iyi veya kötü olsun, Budist bakışına göre, leke lekedir.

{12} Elmas Beden, Buddhakaya anlamına gelen başka bir terim. Bu beden herkesin kendi doğasının birliğini sembolize eder.

{13} Bu temel cahilliktir, Samsara'nın çemberinde dönüp durmamızın sebebi. Burada sözü edilen cahillik kişiyi doğasından soyutlayıp, aşk-nefret, iyi-kötü, varlık-yokluk gibi zıt ikiliklere sevkeden doğuştan gelen bir cahilliktir. Aydınlanma bu cahillığın yok olması demektir.

{14} Bkz not 10.

{15} İçimizdeki kavrayan bilincimizin en yüksek kısmı; herşeyi bilen ve herşeyin farkında olan fakat iyi-kötü ayrımı yapmayan bilincimizin en yüksek bölümü.

{16} 'Madde' (t'i) ve görev' (yung) kelimeleri Zen' i anlama hususunda çok önemlidir. Madde çoğu zaman bir lambaya benzetilir, görev de lambanın ışığına benzetilebilir. Lamba ışık olmadan anlamını kaybeder, ışık da lamba olmadan var olamaz. 'Madde', elle tutulmayan ve tanımlanamayan gerçektir, herkesin hakiki doğasıdır. 'Görev', bu doğanın her türlü enerjiyi üretmek için var olan sonsuz kapasitesini belirtir.

{17} Hareketten tam olarak çekinme, taştan ya da tahtadan bloklar gibi hareketsiz kalmak anlamına gelmez. Hareketten çekinme, aşk, nefret gibi saf olmayan zıt motifler tarafından yönetilen hareketlerden çekinme anlamındadır; o andaki ihtiyaçlarımıza cevap olacak hareketler devam etmelidir. Buradaki ' hareketten çekinme' Taoculukta 'wu wei' ye yakındır. Acıkınca yemeliyiz fakat yerken oburluk, müşkülpesentlik vb. göstermemeliyiz. Benzer bir şekilde günümüzde çoğu insan- özellikle bir aile sahibi olan- çalışmak zorundadır; fakat her iş kendi namına yapılmalı, getireceği kar veya zarar düşünülerek değil ve işin belli bazı noktalarından tat alıp, diğer kısımlarından kaçarak değil.

{18} 'ting' metnin kimi yerlerinde 'samadhi' olarak çevrilmiş olabilir, ancak 'chieh ting hui' üçlüsü genelde ' disiplin, konsantrasyon ve bilgelik ' olarak çevirilir.

{19} Saflık ahlâki saflıktan öte bir anlamda. Bütün bağıllıklardan ve ayrımlardan kurtulma anlamındadır. Saflığı kötüye olduğu kadar iyiye olan bağıllıklar da bozar.

{20} Anılar ve hayaller kesildiği zaman geçmiş ve gelecek de varolamaz. Şimdiki zaman her ikisinden de daha katı bir şekilde var olmayı sürdürür, fakat geçmiş ve gelecek zamanla ilişkili olarak düşünülmediğinden o artık şimdiki zaman olarak adlandırılmaz. Aydınlanmış kişinin zihni zamansal ilişkilerden bağımsızdır.

{21} Kelime anlamı 'Yaratılmamışın sabırlı dayanıklılığı' nın gerçekleşmesi, (anut pattika dharma ksanti) Bu Sanskrit Mahayana Tabirinin anlamı; doğumun ve ölümün ötesindeki ağırbaşlı Gerçeklik içinde dinlenirken edinilen sabırlı dayanıklılıktır. Prajnaparamita Sastrası bunu şöyle tanımlar: 'Görecelikten özgür ve yaratma ve yoketmeden bağımsız Bhutatathata'da boyun eğmez bir inançla nefesine hakim olarak ikamet etmek.'

{22} Dharmakaya Budaların Mutlaktan ayırt edilemeyen özelliklerine verilen addır. O yüzden gerçekte beşe bölünemezler. Buradaki 5 ayrı isim, aslında bir Dharmakaya' nın beş farklı görevde ya da beş farklı bakış açısından görüşlerine verilen isimlerdir.

{23} Dharma- Doğası, Sanskritçedeki Dharmata'nın karşılığı. Herşeyin içinde yatan doğayı kasten kullanılmış ve eş anlamlı olmasa da anlamca Bhutatathata'ya yakın. Bu hayati önem taşıyan Mahayana kavramı Hinayana Budizminde nadir olarak bilinir.

{24} Dharmakaya sal ve basit olan; değişik bakış açılarından görülmeyen.

{25} Lotus Sutra' da adı geçen beşbin kibiri budist keşişe gönderme yapılmış. Hinavana Budistlerinin hedefledikleri görece Nirvana' ya ulaşmışlardır, ve Buda'nın vaazını dinlemeyi reddedip çekilmişlerdir.

{26} 'Devakanya' ya da 'apsara': güzel bir sesle ödüllendirilmiş bir çeşit küçük tanrıça.

{27} Samyak-Sambodhi aydınlanma yolunda ellibirinci aşamaya verilen ad.

{28} Olağunüstü Aydınlanma aydınlanmanın ellikinci aşaması.

{29} Temel cahilliğin doğurduğu üç zehir; yanlış arzular, öfke ya da tutku, ve bireyin kendi hakiki doğasını bilmemesi. Bu zehirlerden bütün düşüncelerimiz ve bizi Samsara'nın yeniden doğum çemberine bağlayan hareketler doğar.

{30} Dünyadan elini eteğini çeken ve sığınaklarını boşlukta arayan Budistler Ch'an (Zen) , Vajrayana ve diğer bazı okulların takipçilerinin peşine düştükleri kadar yüksek ve yüce olmayan bir hali amaçlarlar - dünyadan uzaklaşmayı gerektirmeksizin, dünyayı ve başka herşeyi Nirvana olarak kabul etme durumu. Bu, devamlı değişen formların akışkanlığının berrak bir tefekkürünü, beraberinde bunların hiçbirinin gerçek olmadığı (algılanacak hiçbirşey) bilgisini ve bunların lekelenme kapasitelerine tesir edilemez bir bilinç durumunu gerektirir.

{31} Tahtaya veya taşa benzeyen zihinlerle değil, fakat şununla bunun arasında bir ayırım yapmayan, konulardan, kavramlardan, yargılardan, muhakemelerden, sevilenlerden, sevilmeyenlerden ve tüm diğerlerinden özgürleşmiş zihinler .

{32} Burada sorunun kalbine çok yakınız. Nirvana ve Samsara birdir dediğimizde, herşeyin gerçek veya ayrılmamış şeklini ve geçici, ayrılmış şeklini ikisi arasında bir ayırım yapmadan algılamayı kastediyoruz. Boşluğa tutunup gündelik hayata boşverenler de en az nesnelere nesne gözüyle bakıp temeldeki birlikteliği algılamayanlar kadar hatalıdır. Biz yeni başlayanlar, nesnelere ancak nesne olarak algılayanlar, mümkün olduğunca temeldeki birlik fikrine takılmalı, ve böylelikle kendimizi daha sonra gelecek olan sezgisel anlayışa hazırlamalıyız. Deniz dalgalarının hareketi ve yer değiştiren kompozisyonu üzerine düşünmek yararlı bir simgesel yaklaşımdır; çünkü dalgalar ve deniz madde olarak aynıdır; ancak verili bir zamanda ele aldığımız dalga bireysel kimliğini o an dışında koruyamaz çünkü onu kapsayan su hiçbir an bir diğer anın tamamen aynı değildir; o yüzden uzaktan bize ulaşana kadar sahip olduğu her damla ilk gördüğümüz andaki damlalarından tamamen farklı olacaktır. Öte yandan, deniz suyu deniz suyudur ve de dalga da tamamen ondan ibarettir. Her dalga boşluktur- sırf düzensiz şekilde değişen ve okyanusun içindeki diğer tüm dalgalarla aynı maddeden olan bir görünüştür; ancak bir tekneyi alabora edebilir ve bu yüzden de sıradan insanların bakış açısı ile şiddetle gerçektir. Bu anlamda geçici bir bireysellik sahibidir ve temeldeki boşluğu korumasına rağmen boşluk değildir.

{33} 'Chao' Çince metinde hem yansıtma hem de parlama olarak kullanılmıştır.

{34} Maitreya, Buda olması beklenen ve bizimkini hemen takip eden bir çağın varlıklarına vaazedecek Bodhisattvalara verilen addır.

{35} Yok etme öğretisine, o ki yok edilen şeyin önceki doğumuna veya yaratılışına tekabül eder, tüm Budist okulları tarafından karşı çıkılır. Denizdeki dalgalar denizden kendilerine hiçbirşey eklemeksizin, veya eksiltmeksizin yükselir ve alçalır. Şekiller gelip gidebilir, fakat gerçeğin hayret verici maddesi ne ilave edilebilir ne de azaltılır; hiçbirşey yaratılmaz veya doğmaz; hiçbirşey yok olmaz.

{36} Cehalet ve ondan kaynaklanan herşey tüketilebilir, fakat bilgeliğin ışığında görülebilen bilgi ve gerçekler tükenmezdir.

{37} Sıhatsiz fenomen, bir şarta bağlı oluşur bu yüzden geçicidir. Sıhhatli fenomen ise kendiliğinden oluşur ve kalıcıdır.

{38} Sızdıran bir zihin kapsayamadığı gerçeği sürekli olarak kaybeder, bu ise yanılmış bir zihnin Samsara'nın çemberine takılı kalmasıdır. Sızdırma, aynı zamanda taşma olarak ta kullanılabilir- zihnin bağımlılıklar sebebi ile oluşturduğu tepkiler.

{39} bkz. 19.not

{40} Mahayanacılar Buda tabirini Mutlak'la neredeyse eş anlamlı kullanmışlardır, ve Büyük İnci de bu anlamı ile kullanmaktadır; fakat burada kelime daha yaygın olan Aydınlanmış Biri ve Aydınlanmadan sonra duyarlı varlıklara vaazeden kimse anlamıyla geçiyor.

{41} 'Öğretme', Dharma' yı yazıtlara uygun bir şekilde vaaz etmektir. 'İletme', yazıtlardan bağımsız olarak, kişinin doğrudan deneyimleri ile keşfettiği sezgisel gerçekleri iletmesidir. Bazı durumlarda iletme sessiz olabilir; Buda'nın bir çiçeği alıp öğrencilerine göstermesi, buna karşılık Kasyapa'nın (ilk geleneksel Zen Piri), gülümseyerek gerçeği anladığını göstermesi gibi.

{42} 'Yu wei' ve 'wu wei' kelimeleri ilk olarak Taoocu bilgeler tarafından kullanılmıştır ve tercüme edilmesi çok güçtür. Hareket ve hareketsizlik (hesaplanmış hareketin olmaması anlamında) tam anlamlarının sadece bir halini ifade eden kelimelerdir. Bu sebepten bu kelimeler geniş anlamlarında kullanılırlar , örneğin 'dünyevi ' ve 'aşkın ' ; ' geçici fenomenler dünyasıyla ilgili olan ' ve 'sonsuz gerçeklikle ilgili olan.

{43} Bir Buda Aydınlanma sırasında Nirvana'ya ulaşır, Parinirvana'ya ise Aydınlanma öncesinde fiziksel bedenini terk ettiği zaman. Tüm metnin anlamı şudur: Buda arayışının başından hayatının sonuna kadar olgular dünyasını hiç reddetmemiş, ve Nirvana'ya ulaşmasını edinilmiş birşey olarak görmemiştir; çünkü Nirvana ve Samsara her zaman baki olan aynı gerçeğin iki yüzü oldukları için, reddedecek ve edinilecek birşey yoktur- Aydınlanma zihnin bir deneyimidir, ve gösterir ki en başından beri bizde olduğunu ifşa eder.

{44} Bazı Budistler fiili cehennemlerin varlığına inanırlar - ki bunlar büyük ölçüde günahkar karmaları olan kişilerin bu karmalarının üstesinden gelinceye kadar acı çekecekleri durumlardır fakat buralar asla EBEDİ işkence yerleri olarak görülmemelidir! Diğerleriyle cehennem kelimesine bu dünyada ya da herhangi birinde kötü karmanın sonucu olarak çekilen tüm acılara tekabül eden bir istiare olarak bakarlar.

{45} Bu sorular ve cevaplar dizisi iki belirleyici çelişkiyi içinde barındırır -cehennem vardır ve cehennem yoktur; Buda- Doğası girmez ve yine de girer. Büyük İnci gibi Ch'an (Zen) Ustaları bu türden çelişkileri pozitif ve negatif, her ikisini de kapsayan sonuçları tanımlamak için kullanmışlardır. Zihinlerini lekeden arındırmış olanlar, artık karmalarıyla sınırlandırılmazlar, bununla beraber olgular dünyasını aşip zevk ve acı gibi zıtlıkların artık anlamlarını yitirdikleri bir noktaya ulaşırlar. Dahası, artık fani bir bireyselliğe sahip değildirlar (o ki sadece kendisi acıyı muktedir kılar) . Buda - Doğası cehenneme girmez, bunun için de sonsuz olan sonlunun içine sığmaz; diğer bir yandan, cehenneme giren herkes hepsinde ortak olarak bulunan Buda - Doğasını paylaşır ; bu sebeple Buda - Doğası bu anlamda cehenneme girer. (Hatırlanmalıdır ki herşeye rağmen bunun gibi Zen çelişkilerini mantıksal olarak açıklama girişimleri bizi hakikate doğru GERÇEKTEN ilerletmez; bunların derin, içsel anlamları sadece aydınlanma elde edildiğinde bizce idrak edilir olacaktır.)

{46} Tercüme edilmiş kelimeler olan 'oluşum ve yok ediş', 'cheng hua' , Sanskritçe kelimeler olan 'vivarta ve samvarta'ya karşılık gelir. Mahayanada bir varoluş döngüsü dört aşamada anlaşılır-oluşum (vivarta), varoluş (vivarta-siddha), yokediş (samvarta) ve boşluk (samvarta-siddha).

{47} Bedensel algı organlarımızla bağlantılı olan beş tür bilinç, akıl (manovijnana), kendi ve diğeri bağlamında düşünceye yol açan ayrımsayan bilinç (kışta manovijnana), ve diğer türden bilinçlerin tohumlarının ve mikroplarının kaynağı olan depo bilincidir (alayavijnana).

{48} Metnin bazı paragraflarında dört tür Buda - Bilgeliği sıralanıp anlatılmıştır. Anlamlarının tam ve net ifadeleri için Lama Govinda 'nın Tibet Mistisizminin Temelleri' ne bakınız (Rider and Co. Yayımlı).

{49} Giriş bölümünde de anlatıldığı gibi Trikaya , Buda'nın üçe katlanmış bedenine tekabül eder (ve potansiyel olarak tüm canlı varlıkların). Dharmakaya Buda'nın mutlak olanla bir olduğu suretidir ; Sambhogakaya yani Ödül Bedeni, Buda'nın ayrı ayrı kişiliklere bürünmüş olarak görüldüğü (rüyadaki bir figür gibi) somut olmamakla beraber ruhani bir haldir; Nirmanakaya - Dönüşüm Bedeni, yani Buda'nın diğerlerinin kurtuluşunu sağlamak için kullandığı beden, diğer canlı varlıklarinki kadar somuttur. Doğal olarak, bir beden ve diğeri arasındaki farklar görecedir.

{50} Tefekkür edilen nesneyi doğru algılama, samadhi'nin birçok yorumundan sadece biridir.

{51} 'Esasında geçici olan ', çevirisi oldukça zor bir terim olan 'wu chu pen ' demektir. Nesnelere, kendilerine özgü doğaları olmamasından dolayı geçicidirler; fani görünümlerini uygun nedenlere bağlı olarak kazanırlar ve bu nedenler yok olduğunda da yok olurlar. Bu nedenle, Trikaya kavramı dahil herşeyin kökü süreksizliktedir. Trikaya'nın gerçek maddesi ve doğası sürekliliğe aittir ki burada 'üç' ve 'bedenler' kavramlarının geçerliliği yoktur.

{52} Gerçek Buda- Bedeniyse, tabii ki aslında ne bir bedendir ne de ikiye veya üçe bölünebilir. O Gerçekliktir, Biçimsizdir, Koşulsuzdur, Dharmakaya diğer iki kayayla beraber içine emilmiştir.

{53} Aslında biz gerçek Buddhakaya'dan hiçbir zaman ayrı kalmadık, fakat yanılsamalar gözlerimizi böylesine kör ederken bunun bilincinde olamıyoruz.

{54} Burada Buda kelimesi, Buddhakaya - mutlak olanla eşanlamlı kullanılmıştır.

{55} Bakınız not 52.

{56} Beş skandhalar , ego gibi gözüken onun bileşenleridir. Sanskritçe isimleri rupa, vedana, sanjna, samskara ve vijnana'dır. Biçim, bizim bilinç alanımıza giren, zihni veya maddi, herhangi bir biçimdir. Duyu demek 'kendi içimize aldığımız' bu biçimlerin anında farkındalığı demektir. Bunu şeylerin değişken doğalarını algılama durumu takip eder ve bu da bizim biçimleri iyi veya kötü, hoşnut edici veya hoşnutsuzluk verici olarak değerlendirmelerimize dayanan dürtüleri (irade) doğurur. Bilinç, bu türden ve kişisel zihin hareketlerinin toplamına verilen isimdir.

{57} Tutkuları körükleyen bu etkiler - kazanç ve kayıp, iftira ve yüceltme, övgü ve alay, hüznün ve neşedir.

{58} Arkadaşım, rahmetli Pun In -dat'ın, tavsiyesine uyarak toplu baskıda bir hata olarak gözüken 'ling shou - chung sheng 'Y ling - na shou - sheng 'olarak değiştiriyorum. Her durumda zaten anlam metinden de anlaşılıyor.

{59} Not 7' ye bakınız.

{60} Yedi günahın sıralaması farklı Mahayana metinlerinde değişiktir. Buna rağmen, her zaman bedenden üç, dilden dört ve zihinden üç tane vardır. Farklılıklar daha çok dil kategorisinde meydana gelir.

{61} On erdem yoluna bu negatif yaklaşım işaret eder ki; yolun daha yüksek aşamalarına erişildiğinde erdeme pozitif bir şeymiş gibi sarılmak, günaha sarılmak kadar büyük bir engeldir.

{62} Bu 7 numaralı bölümün ortasına tekabül eder.

{63} Buda, Dharma ve Sangha'yla alakalı olan düşünceler, davranış kuralları, sadaka ve yararlılıklar. Bazı öğretmenler öğrencilerine bu türden düşüncelerle sık sık eğlenmelerini öğütlerken, nihayetinde bunların her tür kavramsal düşünceyle beraber atılmaları gerekmektedir.

{64} Düşünmeden yoksun olmak transa girilmiş bir boşluk anlamına gelmez. İçinde detaylarıyla her olgunun algılandığı parlak ve açık bir zihin durumudur. Fakat bu durum değerlendirme veya bağımlılıktan uzak olmalıdır.

{65} Diğer bir deyişle bizler başlangıçtan beri her zaman potansiyel Budalar olmuştuk.

{66} Aydınlanmış varlıkla aydınlanmamış varlıklar arasındaki fark doğanın yarattığı bir farklılık değildir, sadece herkesin ortak doğasını anlamadaki başarısı veya başarısızlığıdır.

{67} Mahayana'ya göre, Nirvana ve Samsara (bizim klesa'nın bozulmuşluğuna maruz kaldığımız durum) bölünemezdir. Bu nedenle Nirvana'ya girmek için Samsara'yı bırakmak gibi bir şey olamaz.

- {68} Aslan, korkusuzluğuyla, Buda'nın sembolü olarak sıkça kullanılmıştır.
- {69} Bu bölüm modem fizikçilerin, madde yalnızca enerjiden oluşur ve bu enerji görünürlük kazandığı bir çok biçime rağmen temelde birdir buluşunu hatırlar.
- {70} Evrenselliğin samadhisı, daha birebir çeviri yapıldığında, bir hareketin samadhisı olarak çevrilmektedir. Bu bir harekette beden, dilin, zihnin güçleri bir araya gelmiştir. Bu nedenle genel düşünce, hareketi bir yönde tutmaktır. Bütün Budalar'ın doğasının aynılığının farkına varılmasını icap ettiren bir samadhıdır.
- {71} Algılama durmaz, fakat artık algılayan veya algılanan veya algılama arasında bir bölünme yoktur.
- {72} Dünyevi standartlarımızla bir Buda nadir rastlanan bir figürdür. Bir çok Budistin inanışına göre yaklaşık ikibin beş yüz yıldır dünya hiç bir Buda görmemiştir. Her nasılsa aynı zamanda sonsuz sayıdaki dünya sistemlerine ve yüzyılların sonsuzluğuna inanırlar. Bundan dolayı çok uzun zamanda sadece tek bir Buda meydana çıksa bile sayıları yine de toz kümesinin parçacıkları kadar sayısızdır.
- {73} "Diğer Budalar" terimi, eğer kendimizi gerçekte olduğumuz gibi görebilseydik o zaman bizim de birer Buda olduğumuzu bileceğimizi hatırlar.
- {74} Bodhikaya, Buddhakaya ve Dharmakaya, bu eş anlamlı kelimelerden herhangi birisi verilen içeriğe uygunluğuna göre kullanılabilir. Bodhikaya birebir olarak Aydınlanmanın Bedeni anlamına gelmektedir.
- {75} Kaliyug bulunduğumuz çağa verilen isimdir yani Dharma anlayışına göre bir düşünün çağdır.
- {76} Rahula, Sakyamum Buda'nın oğlu, belli bir gruba hitap eden, ezoterik Budizmin yaratıcısı olarak da bilinir.
- {77} 'Nihai' burada ve metnin daha sonrasında 'mutlak' anlamında kullanılmıştır- Büyük İncinin zitti olan 'göreceyi ima etmesi ve ikilikçi düşünceye sebep olacağı korkusuyla temkinli olarak kullandığı bir tabirdir.
- {78} Burada boşluğun hiçlik demek olmadığı konusunda bir hatırlatma var, kendi-özelliklerinden mahrum muhteşem bir madde ama yine de her şeyle girebilme yeteneğine sahip.
- {79} Elmas ve Lotus Sutralarında bahsedilen şey, Budaların öğrencilerinin gelecekteki Budalığa ulaşmalarını tahmin ettikleridir. Örneğin, Buda Dipamkara, Sakvamuni'nin Budalığa geçişini tahmin etmiştir.
- {80} Elmas Sutrasından alınan temel bir Zen özelliğine atıl: Tathagata'nın Aydınlanma'dan hiçbirşey elde etmemesi ve vaaz edebilecek hiçbir Dharmasının olmaması. Bu demektir ki, Aydınlanma, durumumuzu değiştireceğine hep ne olduğumuzu bize gösterir; ve Dharma'nın içsel gerçekliği kelimelerle ifade edilemez. Bunun için Tathagata aydınlanmamış kimseler için görece gerçeklerden faydalıyor.
- {81} Chien Chou, şimdiki adıyla Chien Ou, Fukien eyaletindedir.
- {82} 'Git ve dinlen', 'Git ve zihnini dinlendir' anlamına gelen bir Zen deyimidir. Çince yazılımı 'kendine git' fikrine de yakındır. Demek ki söz doğrudan zihne işaret ediyor.
- {83} Ay aydınlanmayı, göl suyu ise kendi doğamızı simgeliyor. Şu denmek isteniyor: 'Aydınlanma nasıl yakalanır?'
- {84} Göle bakan insanların zihinlerine doğrudan bir işaret daha.
- {85} Bir keşişin 'ben' deme şekli.

{86} Bkz. 80.

{87} Burada, çok sık olduğu gibi, Tathagata ikili anlamı ile karşımızda, ya da bir anlam ve bunun iki yorumuyla- ikisi de aynı yere vardığı için: (1)Gautama Sakyamuni Buda Böyleliğin bedenlenmiş hali olarak. (2) Böylelik veya Mutlağın kendisi.

{88} Çoğu dinin taraftarları arasında bulunan, aralarında hiçte azımsanamayacak kadar Mahayanacının da bulunduğu genel bir kamutanırsal inanç vardır- 'Herşey birdir.' Büyük İnci bunun sadece rafine bir halinin doğruluğunu anlatmaya çalışmaktadır. Birçok defalar duyarlı varlıklar ve duyarsız maddeler arasında ayırım yapmıştır. Ona ve çoğu Zen takipçisine göre, tek gerçeklik Zihindir; duyarlı varlıkların tümü bu Zihinden paylarına düşeni almışlardır, ancak şekilli herşey Zihnin yarattığı bir yanılsamadır (tabii, duyarlı varlıkların şekilleri de dahil). Yanılsama olan şeyler, bitkiler ve kayalar gibi, Buda doğasını ve sadece Zihne ait olan kendi doğasını paylaşamaz, bu yüzden duyarlı varlıkların gerçek kendileri Zihinle özdeştir.

{89} Usta doğrudan Zihine işaret ediyor, zihin herkesi bağrına basan ve her yerde her zaman hazır olandır.

{90} Fa Ming yanlışlıkla Siddam (Sanskrit alfabesinden) kelimesinin Çince karşılığını kullanıyor, bu ise tüm arzuları gerçek olmuş anlamında Sakyamuni'ye verilen addır.

{91} Budist öğretinin üç bölümü vardır-(1) Buda'nın kendisine atfedilen sözler, düşünceler; (2) Tapınak (Sangha) kanunları; (3) başkaları tarafından derlenmiş yorumlar, felsefi ve metafizik çalışmalar.

{92} Bu soru Büyük İnciyi yakalamak için sorulmuştur, çünkü onbin Budistten birinin bile bilip, önemsemeyeceği bir sorudur. Amitabha Buda, Sonsuz Şefkat ve Sınırsız Işığın cisimleşmiş hali olarak görülür; nadiren tarihi bir kişilik olarak anılır. Büyük İncinin anında cevabı çok fazla öğrenmiş olduğunun kanıtıdır. Zen Ustaları, Batıda kimilerinin düşünmeyi tercih ettikleri gibi başlangıçta kitaplardan vazgeçmezler. Kitaplar, ancak yeterli bir ön bilgi edinildikten sonra yazıların doğrudan deneyimlerle aşılması için terkedilir. Fa Ming'in bu beklenmedik öğrenme gösterisinden etkilenmiş olması şaşırtıcı değildir.

{93} Üç zehir: yanlış arzu, öfke ve cehalet. Toplanan üç hüküm ise: (1) Önceki beş, sekiz ve on hükümlük diziler; bunlar tüm Budist okullarında ortaktır. (2) Şefkat için elden gelen tüm işler. (3) hisli varlıkların özgürlüğüne kavuşmaları için elden gelen tüm işler. (2 ve 3) (1)'deki 10 hükmün uzantısı gibi görülebilir. Örneğin, öldürmemekle şefkat göstermiş oluyoruz, ve kurtuluşa doğru eğimlenmiş bir yaşama karşmamış oluyoruz.

{94} Kuzey Zen Okulu, Zen Okulunun kurulmasından birkaç yüzyıl sonra Çin'de öldü ve Aşamalı Aydınlanmaya inanyorlardı. Güney Zen Okulu ise, bir başka adıyla Hui Neng Okulu veya Güney Okulu, Aydınlanmanın birdenbireliğini vurguluyordu ve Büyük İncinin öğretisinin merkezi tezini oluşturuyordu.

{95} Aydınlanmış bir kişi yediğinde veya uyuduğunda, dünyalılar diğer insanların yaptığı gibi ayırım yapmaz, hatta hiç yapmaz.

{96} Bu onsekizinci Hini Piri Gayasata'nın Zihin Dharmasını Ondokuzuncu Pir Kumarata'ya iletirken söylediği gatha'ya bir gönderme yapmaktadır:

'Zihnin toprağında kendiliğinden varolan tohum

Uygun ortamlarda filizlenir

Uygun sebep ve filiz hiçbir ortak engel tanımaz

Çünkü üretilmiş olan üretilebilir değildir

Dördüncü Çin Piri Tao Hsin'in, beşinci Pir Hung Jen'e Zihin Dharmasını iletirken söylediği gathada da yazılıdır.

Büyüme tohumda gizlidir

Toprağa gömüldüğünde filizlenir

Bu büyük sebep doğayla birleşir

Büyüme zamanında- ancak hiçbirşey büyümez

{97} Asvagoşa, en göze çarpanı İnançın Uyanışı Sastrası olan birçok önemli Mahavana çalışmalarının yazardır.

{98} Dharmakaya'nın insanların ihtiyaçları doğrultusunda görünür olması, Buda'nın kurtuluş çalışmalarını sergilemek için fırsat beklemesi gerektiğini belirtir. Duyarlı varlıklar, öncelikle kendilerini karşı kıyıya çıkartabilecek olan Dharma'yı çalışmalı, tüm erdemli hareketleri sergilemeli ve hepsinden önemlisi kendilerini göreceliklerden sıyrılmalıdır. Elmas Sutrasının işaret ettiği gibi, sadece Dharma çalışmaları ile kurtuluşu mümkün kılan kökler oluşur. Buda ve Bodhisattvalar nedensellik alemindeki insanları, onların gayretkeşlikleri, onların çabaları olmaksızın onları koparıp çekecek tanrılar değildirler. Sakyamuni Buda Hindistan'ı dolaştığında, yeğeni Devadatta gibi öğretisine inanmayanları kurtaramamıştır. Bazı Batılı araştırmacılar Budizmi inanç içermeyen birdin olarak methederler; herhangi bir Asyalı, Budist, Zen, Mahayana veya Theravadacı onlarla aynı görüşü paylaşmazdı. İnanç temel bir özelliktir, fakat kör inanç olmadığı sürece. Çünkü Dharma'nın yararı her seviyede test edilebilir.

{99} İkinci kitabın 14. bölümünde görüleceği gibi, Aydınlanmış bir kimsenin bambulardan ve çiçeklerden Dharmakaya ve Prajna olarak bahsetmesinin belli bir mantığı vardır, eğer uygunsuzsa bahseder; fakat aydınlanmamış bir kimsenin etrafta dolaşıp 'Herşey Dharmakaya'dır, hiçbirşey Prajna'dan başka bir şey değildir' demesi anlamsızdır. Gösteri ile gösteriyi yapanı ancak belli ölçülerde aynı kefeye koyabiliriz. Güneş ve güneş ışınları, örneğin, tam anlamıyla eş değildir, fakat keskin bir ayırım yapmak için zorlanırız.

{100} Bu, sutralarını ezbere bilen fakat egzersiz ve eğitimini ihmal edenler içindir.

{101} Zihin Buda'dır, fakat biz hiçbirşeye tutunmamalıyız, çünkü doğruya tutunmak tam zıttını reddetme ikiliğini içerir. Kendi doğalarını sessizce tanıyanlar şu ya da bu olma gibi kavramları barındırmazlar. 'Şeytan', yanlış insanları sınıflandırmasının en kuvvetli tabiri olarak, belkide gerçeğe bu kadar yaklaşmış da son anda yoldan çıkanların sadece aptal veya cahil olanlardan daha kötü olduğunu ima eder.

{102} Haricilere kayıtsız kalan ve onları aramayan anlamında bir Zen deyişi.

{103} Buda, Dharma ve Sangha genel olarak Buda, Öğreti ve Keşiş örgütü anlamına gelir; bazılarına göre Mutlak, Evrensel Kanun, Bodhisattvaların ve Arahantların örgütü demektir; takat Büyük İnci gibi ustalara Bir Gerçeğin Üç Açısı anlamına gelir. Tesadüfen, Vajravanistler (Lamaist) Üç Mücevheri Guru, Deva ve Dakini olarak alırlar- ve bu tabirlerin ezoterik anlamı Buda Guru, Buda Aşkın Gerçeklik, ve Buda İçimizdeki Gerçeklik olarak geçmektedir. Bu Zen tanımına yakındır, ve bu hiç şaşırtıcı değildir. İki okul birbirinden oldukça farklı gözükselerde, özde özellikle yakındırlar.

{104} Bu, Hua Yen Okulunun ana sutrasdır.

{105} 'Burada bu kadar uzun dikilmene sebep olanın içine bak; git ve zihnine çok dikkatli bak' anlamında bir Zen deyişi.

{106} 'Zihnim sizin zihinlerinizle yüzyüze oturmamıza neden oldu' anlamında bir Zen deyişi. İnsan nerede olursa olsun zihnin varlığını ifşa etmek için söylenir. Bu Büyük İncinin zihne doğrudan işaret ettiği bir başka örnektir.

{107} 'Sadece git, ve zihnini sakinleştirip dinginleştir.'

{108} 'Kendinden niçin şüphe edesin?'

{109} Bu Lotus Sutrasına bir atıftır. Orada beşbin bhikşunun Tam Nirvana'ya erdiklerini düşünerek Buda'nın sözlerini dinlemeden çekilmelerinden bahsedilir.

{110} Edebi olarak: '...Prajna'nın Kapıları, sadaka vermenin üç tekerlekli durumunun boşluğunu ima eder.'

{111} Tek Taşıt Buda Taşıttır, sravakaların, pratyeka-budaların ve Bodhisattvaların üç taşıta kıyasla.

{112} Mekana dair tüm bağımlılıklarından sıyrıldım, zihnim hiçbir yerde ikamet etmiyor- o zaman insanları nerede toplayabilirim?

{113} Zihin konuşma içermez, nasıl insanları birşeyi yapmaya itebilir? Bu ve bundan sonraki cümlede 'bu yaşlı keşiş' yüzeyde 'ben' derinde de 'zihin' anlamına gelir.

{114} Eğer kendini anlasaydı, bölünmemiş bütününe özne ve nesne olarak bölecekti. Usta misafirine öğretmek için çok çaba sarf etti, fakat misafir kelimelerin altındaki derin anlamları anlamaktan acizdi.

{115} Zihne doğrudan bir işaret, diyalog zarfınca konuşmanın görevinden de algılanabilir.

{116} Kuru, döllememiş bir bilgelik seviyesi (Buda- doğruları tarafından döllememiş), bir başka adıyla dünyevi bilgelik, üç Taşıta da varolan on basamağın ilkidir.

{117} Dünyayı kötü olarak damgalayan ve zihnin boşluğuna benzer bir duruma yolaçan bir meditasyon türü oluşturmaya çalışsan bazı Hinavancılar vardır.

{118} Sambhogakava, Giriş bölümünde kısaca bahsedilen Trikaya veya Üçlü Beden'in bir tanesidir.

{119} Kıyaslanamaz, tahayyül edilemez ve bölünemez Mutlak Dharmakaya'yı açığa vurmak için Usta, 'yapmalı' ve 'yapmamalı', 'doğru' ve 'yanlış' da varolan ikiliği yoketmiştir.

{120} Soruyu soran kendi kafasını karıştırdığı ve insan, tekne ve kabuklu deniz hayvanı arasında bir ayrım yaptığı için suçlanmalıdır, çünkü hepsi onun ayrım yapan zihninin yaratıdır ve Mutlak Böylelik içerisinde gerçek bir varoluş sahibi olamazlar. Bu zihne doğrudan göndermeler metin boyunca vardır, ve sadece metin dışında anlaşılabilirler.

{121} Zen Ustaları, öğrencilerini eğitirken, dünyevi duygular, tutkular ve çevreleyenlerle karışmış zihinlerine doğrudan işaret ederler. Bunu; konuşma, sessizlik, jest, yüz ifadeleri ve benzerlerini yerine göre kullanarak yapmışlardır.

{122} Vimalakirti Nirveda Sutrasından bir alıntı. Vimalakirti bu sözleri Manjusri'ye söylemiştir. 'Süreksizlik' burada ikamet etmeme anlamındadır. Bkz. 47.

{123} Buda'nın öğrencileri Hinayana öğretisini yapmaya başlamışlar ve görece Nirvana'da bir ikamet yerinde takılı kalmışlardır. Sonra, Mahayana'ya geçtikten sonra, şeylerin boşluğu kavramından çok rahatsız olmuşlardır. Bu yüzden, ilerledikçe yeni deneyimler kazanmadılar, ve geriye baktıklarında gördüler ki eski ikamet yerlerini de kaybetmişler. Boşlukla karşılaşınca, korku hissettiler.

{124} Zihninle erişemediği şey kelimelerinin gerçek kaynağıdır. Bu, bir insanın zihninin, kelimelerinin ulaşamadığı, ifade edilemez alana uzanabileceğini ima eder.

{125} Tohum doğası, esas doğadan filizlenip büyüyen doğa anlamına gelir.

{126} Dharani iyi ve kötü tutkular ve etkiler üzerinde mutlak kontrol demektir.

{127} İkamet etmeyen Nirvana, Nirvana'nın dört çeşidinin veya basamağının dördüncüsüdür. Buda son Nirvana içerisinde ikamet etmez, çünkü hala Samsara içinde olanlara karşı hissettiği şefkat onları dönüştürüp kurtarmaya yönlendirir.

{128} Yuvarlanarak dönen meşalenin çizdiği ateş çemberi.

{129} Töresel amaçlarla.

{130} Usta, Buda- Dharma'yı kapsayan zihne doğrudan bir gönderme yapıyor.

{131} Ustanın zihni kastederek söylediği şey çok açık olarak; ne içindedir, ne dışındadır, fakat ikisinin arasındadır.

{132} Herkesin zihni esas olarak Buda'nın zihnidir ve kafa karıştıran ve bağımlılık yapan şeylerden saflaşp, zihni temizleyince gerçekte Budalığa erişebilir.

{133} Buda-doğası cehennemden ötesindedir ve acı çekemez. Bu Ustanın ilk bölüm 28. kısımda söyledikleri ile çelişiyor gözükabilir, fakat aynı kısımda söyledikleri ile hemen geliştiği hatırlanacaktır. Açıklama için Bkz.45.

{134} Büyük Sutra veya Büyük Kitap, Zihin veya Bilgelik'in diğer adlarıdır.

{135} Altıncı Hint Piri Miccaka'nın, Zihin Dharmasını Yedinci Pir Vasumitra'ya iletirken söylediği gatha şöyledir:

Ne zihin vardır ne de gerçekleştirme,

Ancak gerçekleştirilebilen Dharma değildir.

Sadece zihin gerçek değilmiş gibi gözükteğünde

Tüm zihinlerin Dharması hakikaten anlaşılabilir.

{136} Son iki cümlenin anlamı: 'Gerçekten sizi ilgilendirecek hiçbirşey yoktur, çünkü herşey bir yanılsamadan ibarettir. Zihninize iyi bakın, karışmaması gerek ki siz de Zihni gerçekleştirin ve kendi doğanızı, kendi özünüzü algılayın.'